

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

Veřejnoprávní omezení vlastnického práva

Vypracoval: Václav Kučera

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Václav KUČERA**
Osobní číslo: **R17M0157P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Veřejnoprávní omezení vlastnického práva**
Zadávající katedra: **Katedra správního práva**

Zásady pro vypracování

Úvod

1. Vlastnické právo
2. Veřejnoprávní omezení vlastnického práva
3. Ochranná a bezpečnostní pásma

Závěr

Rozsah diplomové práce: **50**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

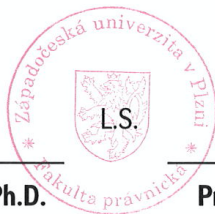
- Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 576 s. ISBN 978-80-7400-820-7
- Husseiní, F. Bartoň, M. Kokeš, M. Kopa, M. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2020, 1456 s. ISBN 978-80-7400-812-2
- Hanák, J., Židek, D., Černocký, R. Zákon o vyvlastnění. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 204 s. ISBN 978-80-7598-634-4
- Petrov, J. Výtisk, M. Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7
- Horáček, Z. Král, M. Strnad, Z. Vytejščíková, V. Vodní zákon s aktualizovaným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15.3.2015, 3. vydání. Praha: Sondy, 2015, 320 s. ISBN 978-80-86846-57-6
- Jelínková, J. Zákon o ochraně přírody a krajiny. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, 548 s. ISBN 978-80-7676-021-9
- Čermínová, M., Čermín, K., Tichý, M., Zákon o pozemních komunikacích. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, 528 s. ISBN 978-80-7478-653-2
- Drobník, J. Dvořák, P. Lesní zákon. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 304 s. ISBN 978-80-7357-425-3
- Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 300 s. ISBN 978-80-7552-756-1
- Staněk, J. Lázeňský zákon. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 132 s. ISBN 978-80-7357-900-5

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Zdeněk Horáček, Ph.D.**
Katedra správního práva

Datum zadání diplomové práce: **21. června 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2022**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Martin Kopecký, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 4. října 2021

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Veřejnoprávní omezení vlastnického práva“ vypracoval samostatně. Veškerou použitou literaturu a další zdroje jsem řádně zpracoval v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Václav Kučera

.....

V Plzni dne

.....

Poděkování

Rád bych poděkoval JUDr. Zdeňku Horáčkovi Ph.D. za jeho odborné vedení, poskytnutí cenných rad a připomínek a také ochotu, se kterou se mi věnoval při psaní mé diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	1
1. Vlastnické právo.....	3
2. Čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.....	7
3. Komparace české a německé právní úpravy veřejnoprávních omezení vlastnického práva	14
4. Vývoj právní úpravy veřejnoprávního omezení vlastnického práva na území České republiky.....	20
5. Ochranná a bezpečnostní pásma.....	23
5.1. Vznik ochranných a bezpečnostních pásem.....	23
5.1.1. Vznik na základě právního předpisu (zákona).....	24
5.1.2. Vznik na základě podzákonného právního předpisu (nařízení vlády, vyhlášky ministerstva).....	25
5.1.3. Vznik na základě správního aktu.....	25
5.1.4. Vznik na základě opatření obecné povahy.....	27
5.1.5. Vznik na základě jiného jednostranného úkonu správního orgánu.....	29
5.1.6. Vznik na základě jednostranného jednání držitele licence.....	29
5.2. Zánik ochranných a bezpečnostních pásem.....	30
5.3. Ochranná pásma komunikačních vedení.....	31
5.4. Ochranná pásma drah.....	34
5.5. Ochranná pásma produktovodů a ropovodů.....	37
5.6. Ochranná pásma zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie.....	42
5.7. Ochranná a bezpečnostní pásma plynárenských zařízení.....	46
5.8. Ochranná pásma zařízení elektrizační soustavy.....	53
5.9. Ochranná pásma vyplývající z tzv. lázeňského zákona.....	58
5.10. Ochranná pásma vodních zdrojů a vodních děl.....	62
5.11. Ochranná pásma kanalizačních stok a vodovodních řádů.....	67
5.12. Silniční ochranná pásma.....	72
5.13. Ochranná pásma leteckých staveb.....	80
5.14. Ochranná pásma ochrany přírody.....	82
5.15. Ochranná pásma vyplývající ze zákona o státní památkové péči.....	85
5.19. Komparace ochranných a bezpečnostních pásem, jejich zhodnocení a návrhy na legislativní změny.....	86
5.19.1. Komparace ochranných a bezpečnostních pásem.....	86
5.19.2. Zhodnocení.....	89
5.19.3. Vhodné legislativní změny a úpravy.....	92
Závěr.....	95

Seznam použitých zdrojů	97
Odborná literatura.....	97
Právní předpisy	99
Soudní judikatura	101
Resumé	104

Úvod

Tématem této diplomové práce jsou veřejnoprávní omezení vlastnického práva. Jelikož se jedná o velmi obsáhlé a široké téma, zaměřím se hlavně na problematiku ochranných a bezpečnostních pásem. Jde o jednu ze složek tématu veřejnoprávního omezení vlastnického práva, která není kodifikovaná a její právní úpravu nalezneme v celé řadě zákonů. Proto bude mým cílem poskytnout určitý přehled klíčové právní úpravy z tohoto odvětví, dále její popis a zhodnocení. Mým cílem je, se zaměřit na stěžejní právní úpravu ochranných pásem, nikoliv na veškerou právní úpravu tohoto tématu.

Toto téma jsem si vybral proto, že osvojení si znalostí vztahujících se k této problematice z oblasti správního práva, považuji za velmi důležité. Dle mého názoru se jedná o téma, které se dotýká celé řady aspektů lidského života a je možné se s ním setkat téměř na denním pořádku. Z tohoto důvodu a řady dalších, o nichž bude mimo jiné tato práce pojednávat, ho považuji za téma značně významné.

První kapitola této diplomové práce se bude věnovat vlastnickému právu. Především jeho úpravě z pohledu práva vnitrostátního, tedy na úrovni úpravy ústavněprávní i úrovni „běžných“ zákonů. Stejně tak se zaměřím na vlastnické právo i z pohledu norem mezinárodního práva. Rád bych se zde věnoval povaze a některým limitům vlastnického práva, a také jeho složkám. Jsem toho názoru, že k řádnému pochopení a vymezení problematiky veřejnoprávního omezení vlastnického práva je potřeba se nejprve věnovat vlastnickému právu jako takovému.

Myslím, že je dále důležité zaměřit se na ústavněprávní vymezení tématu veřejnoprávního omezení vlastnického práva. Tedy na to, jak tuto problematiku upravuje jeden z právních předpisů nejvyšší právní síly, Listina základních práv a svobod. Proto se následující kapitola bude věnovat zakotvení veřejnoprávního omezení vlastnického práva na ústavněprávní úrovni, přesněji článku 11 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Vymezení ústavněprávního zakotvení tohoto tématu je důležité, protože představuje právní základ pro navazující právní úpravu, o které bude řeč v následujících kapitolách.

Dalším z cílů mé diplomové práce bude porovnání problematiky veřejnoprávního omezení vlastnického práva s tím, jak toto téma vymezuje německá právní úprava. Hlavní důvod pro volbu německé právní úpravy ke komparaci je ten, že německá právní úprava byla v minulosti inspirací pro tvorbu

legislativy i judikatury na našem území.¹ Komparace bude spočívat v obecnějším pojednání o problematice veřejnoprávního omezení vlastnického práva v obou právních řádech, i konkrétnějším porovnání některého z institutů spadajícího do této problematiky. Myslím si, že toto porovnání bude zajímavé také z hlediska toho, že Česká republika a Německo jsou státy odlišné co do státoprávního uspořádání.

Následně bych se rád zaměřil na vývoj právní úpravy veřejnoprávního omezení vlastnického práva na našem území. Z důvodu obsáhlosti problematiky se pro účely vymezení historického vývoje zaměřím na vývoj právní úpravy institutů ochranných pásem a vyvlastnění.

Hlavní část mé diplomové práce bude zaměřena na ochranná a bezpečnostní pásma. V případě ochranných a bezpečnostních pásem nelze vymezit jeden stěžejní zákon, který by upravoval danou problematiku. Jak jsem již zmínil, právní úprava ochranných a bezpečnostních pásem není kodifikovaná, a tak ji nalezneme v řadě zvláštních zákonů. Hlavním cílem této diplomové práce tedy bude popis právní úpravy klíčových ochranných pásem obsažené v jednotlivých zákonech, které upravují tuto problematiku. Při popisu právní úpravy ochranných a bezpečnostních pásem bude mým cílem vymezit chráněný objekt, k jehož ochraně dané pásmo slouží. Poté se zaměřím na způsob, kterým mohou daná ochranná či bezpečnostní pásma vzniknout. Dalším důležitým aspektem popisné části bude vymezení zákazů a omezení, která z jednotlivých ochranných a bezpečnostních pásem plynou. Následně se zaměřím na určení, zda se v případě porušení daného zákazu či omezení jedná o přestupek.

Krom popisu je mým cílem také zhodnocení této právní úpravy. Tím mám na mysli především vymezení některých jejích případných nedostatků nebo naopak vyzdvihnutí těch ustanovení, které jsou pro regulaci daného odvětví přínosná. Na základě těchto zjištění bych se poté zaměřil na vymezení nedostatků v legislativě a navrhl řešení těchto problémů. Mám tím na mysli jednak nedostatky, které jsou patrné ze znění zákona nebo ty, které plynou z příslušné soudní judikatury. Dále je cílem této diplomové práce komparativní pojetí právní úpravy ochranných pásem.

---

¹ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 245

1. Vlastnické právo

Předtím, než se zaměříme na veřejnoprávní omezení vlastnického práva, je třeba si přiblížit pojem vlastnického práva v našem právním systému.

Institut vlastnického práva je upraven v rámci ústavního pořádku České republiky, dále také v rovině práva Evropské unie, na úrovni práva mezinárodního a rovněž i v zákonech České republiky.

Nejprve se soustředíme na právní normy týkající se vlastnictví v ústavním pořádku České republiky. Vlastnictví je jedním z přirozených práv člověka.² Úpravu související s vlastnictvím nalezneme v čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Listina zakotvuje právo každého vlastnit majetek.³ Dále stanovuje, že zákon určí, *který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice.*⁴ Z tohoto můžeme vyvodit, že Listina tedy počítá s tím, že majetek mohou vlastnit jak subjekty práva soukromého, tak i práva veřejného. Listina stanovuje, že zákonná ochrana vlastnického práva všech těchto subjektů je stejná a není zde přípustné zvýhodňování ochrany vlastnického práva některého ze subjektů.⁵ *Vlastnictví je jednotný právní institut se shodným obsahem a způsobem ochrany bez ohledu na to, kdo je vlastníkem. Nelze tedy diferencovat zvláštní druhy vlastnictví (např. státní, družstevní, soukromé, osobní) s odlišnou úpravou.*⁶

Podle odst. 3 čl. 11 Listiny vlastnictví zavazuje. *Nesmí být zneužito na újmu druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy a výkon vlastnického práva nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.*⁷ Zde se opět setkáváme s tím, že *Listina přímo i nepřímo*

---

² BAŇOUC, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-8-19]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³ Srov. čl. 11. odst. 1, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Tamtéž čl. 11 odst. 2

⁵ Klíma, K. Ústavní právo. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 810 s. str. 307

⁶ BAŇOUC, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-8-19]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷ Srov. čl. 11 odst. 3, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

*předpokládá, že obsah a hranice vlastnického práva budou vymezeny zákony odvětví práva veřejného a soukromého.*⁸

Ačkoliv Listina stanovuje nutnost ochrany vlastnického práva, definici tohoto pojmu zde nenalezneme.⁹

Článek 11 odst. 4 pojednává o vyvlastnění a nuceném mezení vlastnického práva, kterému se věnuje následující kapitola.

Právo každého vlastnit majetek je zaručeno také v rámci práva Evropské unie. Toto ustanovení nalezneme v Listině základních práv Evropské unie, která se stala právně závaznou v roce 2007 na základě Lisabonské smlouvy. Práva na vlastnictví obsažená v Listině základních práv Evropské unie vychází z dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv.¹⁰ Zde je zakotveno že: *Každá fyzická osoba nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmíněk, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.*¹¹ První článek dodatkového protokolu dále uvádí, že státy mohou, pokud to považují za nezbytné, přijímat zákony, které upraví užívání majetku tak, aby tento způsob byl v souladu s obecným zájmem.¹²

Právo každého vlastnit majetek samostatně nebo ve spoluvlastnictví je uvedeno v čl. 17 Všeobecné deklarace lidských práv. Tato deklarace byla přijata v roce 1948 Valným shromážděním OSN. Má však povahu tzv. soft law a není právně závazná a plní tedy spíše funkci doporučení. Následně se však stala vzorem pro později sjednané mezinárodní smlouvy, jako je například již zmíněná Evropská úmluva o lidských právech, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.¹³ Ani jeden ze zmíněných paktů se však vlastnickým právem příliš nezabývá.

Podrobnější úpravu vlastnického práva nalezneme v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále občanský zákoník). Vlastnické právo patří mezi tzv. práva

---

⁸ Klíma, K. Ústavní právo. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 810 s. str. 307

⁹ Tamtéž, str. 307

¹⁰ Tomášek, M., Týč, V. a kol. Právo Evropské unie. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2017, 496 s. str. 335

¹¹ Srov. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí 209/1992 Sb. Evropská úmluva o ochraně Lidských práv, Dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, článek 1.

¹² Srov. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí 209/1992 Sb. Evropská úmluva o ochraně Lidských práv, Dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, článek 1.

¹³ Ondřej, J., Mrázek, J., Kunz, O. Základy mezinárodního práva veřejného. 1. vydání. Praha: C. H Beck, 2012, 287 s. str. 126 - 127

věcná, která se vždy vztahují k nějaké věci. Vlastnické právo řadíme do skupiny tzv. absolutních majetkových práv. Práva, která spadají do skupiny absolutních práv působí vůči každému.¹⁴ Absolutní právní vztahy se vyznačují tím, že nikdo jiný nesmí rušit práva, která jsou jejich obsahem. Absolutní právní vztahy nepůsobí pouze mezi subjekty daného vztahu, tedy *inter partes*, ale vůči všem (*erga omnes*).¹⁵ Skupina absolutních práv se řídí principem *numerus clausus*. To znamená, že práva patřící do skupiny práv absolutních, může stanovit pouze zákon.¹⁶ *Ochrana absolutních práv nemůže být v žádném právním řádu neomezená.*¹⁷

Jako právo absolutní se vlastnické právo nepromlčuje, ale může dojít k promlčení některých práv, která jsou jeho součástí.¹⁸

Jak již bylo výše zmíněno, i Listina základních práv a svobod zakotvuje, že vlastnické právo *nesmí být zneužito na újmu druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy.*¹⁹ V návaznosti na výše uvedené, Listina také předpokládá upřesnění úpravy vlastnického práva zákonem a občanský zákoník je jeden z více zákonů, který tuto úpravu konkretizuje.

Občanský zákoník sice neobsahuje definici vlastnického práva, vymezuje však jeho předmět (tedy vlastnictví) a obsah. Vlastnictví tvoří *vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné.*²⁰ Věci se dle občanského zákoníku rozumí *vše, co je rozdělené od osoby a slouží k potřebě lidí.*²¹

Vlastnické právo můžeme chápat jako soubor práv, který se dále skládá s jednotlivých dílčích práv, kterými jsou právo věc držet, právo věci disponovat, právo věc užívat a právo brát z věci plody a užitky. V případě držby občanský zákoník dále obsahuje ustanovení týkající se zákonné ochrany držitele. Podobně jako u vlastnictví, držbu může vykonávat více osob.²²

---

¹⁴ Srov. § 976 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ ČÁP, Z., DVOŘÁK, J., FIALA, J., JOSKOVÁ, L., KINDL, T., KNOBLOCHOVÁ, V., KOCÍ, M., MALÝ, B., PĚSNA, L., SKÁLA, M., SRBOVÁ, A., ŠVESTKA, J., THÖNDEL, A., TICHÝ, L. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek III, (§ 976-1474). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-8-23]. ASPI_ID KO89_c2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁶ Tamtéž

¹⁷ Hurdík, J. a kol. Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 302 s. str. 191

¹⁸ Tamtéž str. 194

¹⁹ Srov. čl. 11 odst. 3 Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ Srov. § 1011 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²¹ Srov. § 489 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²² Hurdík, J. a kol. Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 302 s. str. 194 a 195

Trvání vlastnického práva ale není podmíněna existencí těchto dílčích práv. *Odpadne-li některé z uvedených dílčích oprávnění jednotlivě (např. dá-li vlastník svou věc do nájmu nebo výpůjčky), či odpadnou-li vcelku (např. při prohlášení konkursu), nemá to totiž vliv na existenci ani na trvání vlastnického práva. Naopak, pomine-li omezení, obnoví se vlastnické právo v původním rozsahu.*²³

Vlastnické právo může vzniknout i zaniknout pouze ze zákonných důvodů.

Pokud náleží vlastnické právo k jedné věci více osobám, jde o spoluvlastnictví.²⁴ *Vždy se jedná o to, že se alespoň dvě osoby sejdou v toméž právním poměru k jedinému právu.*²⁵ *Každý spoluvlastník má právo k celé věci. Toto právo je omezeno stejným právem každého dalšího spoluvlastníka.*²⁶

---

²³ ČÁP, Z., DVOŘÁK, J., FIALA, J., JOSKOVÁ, L., KINDL, T., KNOBLOCHOVÁ, V., KOCÍ, M., MALÝ, B., PĚSNA, L., SKÁLA, M., SRBOVÁ, A., ŠVESTKA, J., THÖNDEL, A., TICHÝ, L. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek III, (§ 976-1474). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-8-23]. ASPI_ID KO89_c2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁴ Srov. § 1115 odst. 1 z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ ČÁP, Z., DVOŘÁK, J., FIALA, J., JOSKOVÁ, L., KINDL, T., KNOBLOCHOVÁ, V., KOCÍ, M., MALÝ, B., PĚSNA, L., SKÁLA, M., SRBOVÁ, A., ŠVESTKA, J., THÖNDEL, A., TICHÝ, L. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek III, (§ 976-1474). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-8-23]. ASPI_ID KO89_c2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁶ Srov. § 1117 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

2. Čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod

Vlastnické právo je jedním z přirozených práv člověka a jeho ochrana je zaručena Listinou základních práv a svobod. Jde o jedno ze základních práv, u kterých je přímo v Listině zmíněna možnost jejich omezení zákonnou úpravou.²⁷ *Majetek, kterému je poskytována ústavní ochrana, je myšlen buď „existující majetek“, anebo majetkové hodnoty včetně pohledávek, u nichž může osoba tvrdit, že má alespoň „legitimní očekávání“, že dojde k jejich realizaci.*²⁸ Na druhou stranu ústavně chráněným majetkem v tomto smyslu však není pouhá naděje, že se objeví již v minulosti zaniklé vlastnické právo anebo podmíněná pohledávka (která kvůli nenaplnění podmínky zanikla).²⁹

Listina základních práv a svobod ve svém čl. 11 odst. 3 vymezuje, že vlastnictví zavazuje.³⁰ Dále ale také říká, že ochrana vlastnictví není zcela neomezená a vlastník tedy nemá absolutní svobodu při výkonu všech oprávnění, která jsou obsahem vlastnického práva.³¹ Vlastnictví tedy není podle Listiny právo absolutní. *Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.*³²

Vlastnické právo nemůže být omezeno pro jiný než stanovený účel.³³ Omezení tedy musí být v souladu s vnitrostátním právem a může k němu dojít jedině za předpokladu, že je nezbytné a pouze v přiměřené míře.³⁴ *Pokud je omezení vlastnictví legitimní a legální, avšak vlastník by musel nést nepřiměřené břemeno, pak se již stává omezením podle následujícího odstavce a expropriací, která*

---

²⁷ BAŇOUCH, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-8-19]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁸ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 229

²⁹ Evropský soud pro lidská práva: Rozhodnutí o přijatelnosti stížnosti č. 39794/98 podané Petrem Gratzingerem a Evou Gratzingerovou proti České republice ze dne 14. března 2005. Stížnost 58358/00, bod č. 69 (získáno 7. října 2021 z webových stránek eslp.justice.cz)

³⁰ Srov. čl. 11 odst. 3, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

³¹ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 228

³² Srov. čl. 11 odst. 3, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

³³ Tamtéž čl. 4 odst. 4

³⁴ BAŇOUCH, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-6]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

vyžaduje spravedlivou náhradu.³⁵ Lze tedy obecně říci, že jedním ze zásadních rozdílů mezi omezením vlastnického práva podle odst. 3 a 4 čl. 11 Listiny spočívá právě v intenzitě a míře omezení. Dalším rozdílem je již zmíněná nutnost poskytnutí náhrady vlastníkov, jehož vlastnické právo bylo omezeno ve smyslu odst. 4, kdy toto právo nevzniká v případě omezení podle odst. 3. V obou případech se musí jednat o omezení, ke kterému dochází buďto přímo ze zákona nebo jiného právního předpisu nebo na základě opatření obecné povahy či správního aktu.³⁶ Obecně se při posouzení omezení podle čl. 11 odst. 3 náhrada neposkytuje, jak však uvádí T. Kocourek ve své učebnici: *To nicméně nevylučuje, aby stát ve své štedrosti a za využití volnosti, kterou disponuje při legislativní činnosti, upravil nárok na náhradu újmy způsobené stanovením některých mezí výkonu vlastnického práva.*³⁷ Je tedy možné, aby zákon přiznal právo na náhradu v případě omezení, které bychom mohli posoudit podle čl. 11 odst. 3 Listiny.

Aby mohlo dojít k nucenému omezení vlastnického práva nebo k vyvlastnění, musejí být splněny tři podmínky, které vymezuje článek 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Dané omezení vlastnického práva či vyvlastnění musí být ve veřejném zájmu, musí k němu dojít ze zákonného důvodu a za náhradu.³⁸ Je patrné, že *Listina rozlišuje mezi vyvlastněním a nuceným omezením, které vlastnické právo jen určitým způsobem omezuje.*³⁹ Zákonnou definici vyvlastnění ústavní pořádek neobsahuje. Ze znění čl. 11 odst. 4 Listiny můžeme vyvodit, že vyvlastnění je silnějším zásahem do vlastnického práva nežli jeho nucené omezení. *Vyvlastněním se tedy v pojetí Listiny nutně rozumí nucené odejmutí vlastnického práva k věci, nikoliv pouhé zúžení či odstranění některé ze složek vlastnického práva.*⁴⁰ Právě zmíněné odstranění některých složek vlastnického práva je typické pro omezení plynoucí z ochranných a bezpečnostních pásem. Ústavní soud Slovenské republiky ve svém judikátu vymezil, že při vyvlastnění nastane změna vlastníka, zatímco v případě nuceného omezení

---

³⁵ BAŇOUCH, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-6]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³⁶ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 229

³⁷ Kocourek, T. Omezení vlastnického práva k pozemkům ve prospěch ochrany životního prostředí. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, 288 s. str. 21

³⁸ Srov. čl. 11 odst. 4, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

³⁹ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 230

⁴⁰ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 29

vlastnického práva k tomuto nedochází.⁴¹ Zákonnou definici vyvlastnění nalezneme v § 2 zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (dále zákon o vyvlastnění). Tento zákon vymezuje vyvlastnění jako *odnětí nebo omezení vlastnického práva odpovídajícímu věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem*.⁴² K vyvlastnění dochází na základě individuálního právního aktu.⁴³ Pod nuceným omezením zmíněným v čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod rozumíme několik různých institutů. Patří sem ochranná pásma, chráněná území, územní opatření o stavební uzávěře a asanaci, územní rezerva nebo záplavová území, mimořádná veterinární opatření, veřejnoprávní omezení práv k nemovitostem, povinnost zničit věc ohrožující veřejný zájem, omezení možnosti nakládat s věcí, zajištění věci a omezení práv osob při přípravě a řešení krizových situací.⁴⁴ Pro vyvlastnění i nucené omezení vlastnického práva jsou v ústavním pořádku dány stejné podmínky.⁴⁵

Věcí podle čl. 11 odst. 4 listiny se rozumí jak věc movitá, tak i věc nemovitá, na rozdíl od zákona o vyvlastnění, který dopadá pouze na nemovité věci.⁴⁶ Stejně tak ochranná a bezpečnostní pásma se vážou pouze k věcem nemovitým.

Podobně jako Listina základních práv a svobod i Evropská úmluva o ochraně lidských práv ve svém článku jedna Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod připouští zbavení vlastnického práva, pokud se tak stane ve veřejném zájmu *a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva*.⁴⁷

Jak již bylo zmíněno, k tomu, aby mohlo dojít k vyvlastnění nebo nucenému omezení vlastnického práva vyžaduje Listina základních práv a svobod dodržení tří podmínek. Všechny tyto podmínky musejí být splněny najednou, nepostačí

---

⁴¹ Nález Ústavního soudu Slovenské republiky ze dne 26.3.1997, sp. zn. II ÚS 8/97 citovaný dle Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 30

⁴² Srov. § 2 zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů

⁴³ Hanák, J., Židek, D., Černocký, R. Zákon o vyvlastnění. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 204 s. str. 2

⁴⁴ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 237 - 242

⁴⁵ Tamtéž str. 230

⁴⁶ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 29

⁴⁷ Srov. Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8. článek 1. dodatkového protokolu

naplnění pouze některých z nich.⁴⁸ K vyvlastnění nebo nucenému omezení vlastnického práva může dojít pouze ve veřejném zájmu, na základě zákona a za náhradu.

Veřejný zájem je pojem, jehož vymezení nenalezneme v ústavním pořádku ani v zákoně. Jedná se tedy o tzv. neurčitý právní pojem.⁴⁹ Jak již judikoval Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 24/04 bylo by protiústavní, když by zákon přímo vymezil, které konkrétní věci jsou ve veřejném zájmu.⁵⁰ Takovýto zákon, který by určoval, které individuální věci jsou ve veřejném zájmu, by narušoval princip dělby moci.⁵¹ Dělbba moci je zakotvena v čl. 2 odst. 1 Ústavy (tedy dělba moci na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní).⁵² V tomto nálezu se Ústavní soud zabýval ústavností § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrostátní plavbě, který uváděl, že rozvoj a modernizace konkrétní vodní cesty je ve veřejném zájmu.⁵³ Protiústavnost tohoto ustanovení shledal Ústavní soud v tom, že veřejný zájem je nutné zjišťovat v každém konkrétním případě v rámci správního řízení na základě okolností daného případu, kdy správní orgán posuzuje, zda převažuje veřejný zájem nad zájmy soukromými. Je však možné a v souladu s ústavním pořádkem, aby zákon vymezil, že jistý typ veřejného zájmu je považován za přednější v porovnání s jiným typem veřejného zájmu.⁵⁴ V uvedeném nálezu došlo k tomu, že se zde záležitostí spadající do působnosti moci výkonné zabýval orgán moci zákonodárné. Deklarací veřejného zájmu zákonem také došlo k narušení práva na soudní přezkum toho, zda se v konkrétním případě jedná o věc ve veřejném zájmu. Ústavní soud také spatřoval protiústavnost v konkrétnosti tohoto ustanovení, kdy znakem právní normy je její obecnost.⁵⁵

Pojem veřejný zájem tedy nemá a ani nemůže mít zákonnou definici. Bližší představu o tom, jak ho chápat nám poskytuje náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 198/95. Ústavní soud se zde zabýval porovnáním pojmů „veřejný zájem“, „kolektivní zájem“ a „obecný zájem“. Podle Ústavního soudu nelze veřejný zájem

---

⁴⁸ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 230

⁴⁹ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 36

⁵⁰ Nález (ÚS) Ústavní soud - plénum ze dne 28.06.2005 sp. zn. Pl. ÚS 24/04 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵¹ Tamtéž

⁵² Srov. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů

⁵³ Srov. zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrostátní plavbě ve znění zákona č. 118/2004 ze dne 20. února 2004

⁵⁴ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 20

⁵⁵ Nález (ÚS) Ústavní soud - plénum ze dne 28.06.2005 sp. zn. Pl. ÚS 24/04 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

chápat jako pojem totožný s kolektivním zájmem. Místo toho vymezuje, že veřejný zájem je nutno chápat jako zájem obecný či obecně prospěšný. Dále zde Ústavní soud zdůrazňuje nutnost převahy veřejného zájmu nad zájmy soukromými (stejně jako v nálezu Pl. ÚS 24/04). A je zde kladen důraz na nutnost zvážení a prokázání, zda je omezení vlastnických práv nutné ve veřejném zájmu.⁵⁶

Další podmínkou vyvlastnění či omezení vlastnického práva podle čl. 11 odst. 4 Listiny je, že k němu dojde na základě zákona.⁵⁷ Náš právní řád obsahuje mnoho zákonů, co specifikují možnost vyvlastnění nebo omezení vlastnického práva. Zákon může takovýto důvod vymezit všeobecně nebo jednotlivě. V právním řádu České republiky se s obecným vymezením setkáme v zákoně č. 222/1999 Sb., o zajišťování ochrany České republiky. V ostatních zákonech jsou pak důvody pro vyvlastnění nebo omezení vlastnického práva vymezeny jednotlivě.⁵⁸ Jako příklad některých těchto zákonů můžeme uvést třeba zákon č. 266/1994 Sb., o drahách nebo zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Poslední podmínkou vyvlastnění a omezení vlastnického práva podle článku 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod je poskytnutí náhrady vlastníkovu.⁵⁹ Právo vlastníka na náhradu za vyvlastnění či omezení vlastnického práva může přímo stanovit zákon. U vyvlastnění nemovitých věcí náhradu vymezí zákon o vyvlastnění, u ochranných pásem je to více zákonů (např. §17 odst. 4 zákona č. 20/1987 sb. státní památkové péči). V případě ochranných a bezpečnostních pásem však ne každý zákon upravující tuto problematiku automaticky obsahuje i ustanovení týkající se práva na náhradu. Právo vlastníka na náhradu vzniká přímo aplikací čl. 11 odst. 4 Listiny. Vlastník má tedy právo na náhradu i v případech, kdy to přímo nestanoví prováděcí předpisy.⁶⁰ Nelze však obecně říci, že za každé omezení vlastnického práva ve veřejném zájmu náleží náhrada. Nárok na náhradu vzniká pouze v případech, *kdy omezení vlastnického práva dosáhne takové intenzity, že je zasažena samotná podstata vlastnictví.*⁶¹ V ústavním pořádku však

---

⁵⁶ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 28.03.1996 sp. zn. I. ÚS 198/95 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁷ Srov. čl. 11 odst. 4, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 230

⁵⁹ Srov. čl. 11 odst. 4, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů

⁶⁰ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 42

⁶¹ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30.03.2016 sp. zn. 22 Cdo 1022/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

není nijak určena výše náhrady za omezení vlastnického práva. Nejvyšší soud ve svém nálezu 22 Cdo 367/2012 vymežil, že nárok na náhradu za omezení vlastnického práva nemá povahu náhrady škody, proto se nemusí jednat o plnou náhradu ve smyslu občanského zákoníku.⁶² O poskytnutí náhrady za omezení vlastnického práva rozhoduje svou úvahou soud. Okolnosti každého konkrétního případu musí být posouzeny individuálně na základě souvisejících skutečností. Zohlední se, jestli omezení dosahuje dané intenzity.⁶³ Dále soud vezme v potaz, jaká část vlastníkovu majetku byla omezena nebo také na jak dlouhou dobu dojde k omezení.⁶⁴ Je třeba také zohlednit případné opodstatněné náklady, které jsou s údržbou věci spojeny nebo také případný zisk z věci.⁶⁵ Soud by měl také danou situaci porovnat s jinými srovnatelnými případy v daném místě a čase.⁶⁶ Nejde o uzavřený výčet okolností, které soud musí zohlednit při stanovení výše náhrady, konkrétní významné okolnosti se budou v jednotlivých případech lišit, a to především na základě důkazů, které jsou předpokladem pro užití úvahy soudu.⁶⁷ *Nejvyšší soud zdůrazňuje, že stanovení přiměřené náhrady za omezení vlastnického práva podle čl. 11 odst. 4 Listiny není otázkou skutkovou, kterou by měl zodpovídat znalec ve znaleckém posudku, nýbrž se jedná o otázku právní.*⁶⁸

Co se týká náhrady, která náleží vlastníkovu za vyvlastnění, ani zde ústavní pořádek nevymezuje její přesnou výši. Tuto absenci vymezení výše náhrady vykládají Tomáš Grygar a kolektiv ve své učebnici Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení tak, že s ohledem na čl. 4 odst. 4 Listiny by se spíše mělo jednat o plnou náhradu. A to především z toho důvodu, že se jedná o příznivější variantu pro vyvlastňované.⁶⁹

Tímto jsme si vymezili nutnost náhrady. Zaměříme se nyní na otázku, který subjekt bude povinen vlastníkovu uhradit částku, která představuje náhradu za

---

⁶² Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 23.04.2013 sp. zn. 22 Cdo 367/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶³ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30.03.2016 sp. zn. 22 Cdo 1022/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁴ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 29.04.2014 sp. zn. 22 Cdo 3877/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁵ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 23.10.2013 sp. zn. 22 Cdo 3188/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁶ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 22.01.2015 sp. zn. 22 Cdo 3012/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 22.01.2015 sp. zn. 22 Cdo 3012/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁹ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 42

vyvlastnění či omezení vlastnického práva. Pokud z vyvlastnění či omezení vlastnického práva ve veřejném zájmu neprofituje konkrétní subjekt, je náhradu povinen poskytnout stát. Pokud naopak vyvlastnění či omezení vlastnického práva, za současného zachování ochrany veřejného zájmu a souladu s veřejnoprávními předpisy, vede ke generování zisku nebo garanci užívacích práv pro určitý subjekt, je náhradu povinen poskytnout tento subjekt, v jehož prospěch vyvlastnění či omezení vlastnického práva svědčí. Jsou však i případy, kdy dochází k zásahu do vlastnických práv, a to bez náhrady. Jedná se o některé formy správního trestání. Ty však neřadíme mezi vyvlastnění a omezení vlastnického práva ve smyslu čl. 11 odst. 4 Listiny.⁷⁰

Pro srovnání, výši náhrady za vyvlastnění se zabývá zákon o vyvlastnění. Zde v § 10 uvádí, že vlastníku náleží *náhrada ve výši obvyklé ceny pozemku nebo stavby a jejich příslušenství, došlo-li k odnětí vlastnického práva k nim.*⁷¹ Vlastníku také náleží *náhrada ve výši ceny práva odpovídajícího věcnému břemenu.*⁷² Dále má vyvlastňovaný nárok na náhradu nákladů, které mu vznikly v souvislosti s vyvlastněním.⁷³ Vyvlastněný má také nárok na náhradu, která zohlední *mimořádné dopady vyvlastnění do majetkové i osobní sféry vyvlastňovaného.*⁷⁴ A dále také *náhradu majetkové újmy za nemožnost nakládat s věcí v průběhu vyvlastňovacího řízení.*⁷⁵

---

⁷⁰ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 231

⁷¹ Srov. § 10 odst. 1 písm. a) zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů

⁷² Srov. tamtéž § 10 odst. 1 písm. b)

⁷³ Srov. tamtéž § 10 odst. 2

⁷⁴ Hanák, J., Židek, D., Černocký, R. Zákon o vyvlastnění. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 204 s. str. 68

⁷⁵ Hanák, J., Židek, D., Černocký, R. Zákon o vyvlastnění. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 204 s. str. 68

3. Komparace české a německé právní úpravy veřejnoprávních omezení vlastnického práva

Obsahem této kapitoly je porovnání české a německé právní úpravy veřejnoprávních omezení vlastnického práva. Na začátek je třeba uvést, že Německo má jiné státoprávní uspořádání než Česká republika. Jedná se o spolkovou republiku, která je členěna na jednotlivé spolkové země. Již tento faktor povede k určitým rozdílům v právní úpravě.⁷⁶ Vedle rozdílného státoprávního uspořádání bude dalším faktorem, který ovlivní odlišnost od české právní úpravy i historický vývoj Německa. V roce 1871 byly německé země na základě Říšské ústavy sjednoceny do Německé říše. Jednalo se o konstitutivní monarchii. Tato forma státního zřízení byla v roce 1919 změněna na republiku na základě Výmarské ústavy. Další vývoj Německa byl ovlivněn dvěma světovými válkami. Po druhé světové válce v roce 1945 došlo k rozdělení Německa na okupační zóny. Vývoj v jednotlivých okupačních zónách se lišil. Západní část fungovala na demokratickém principu a vznikla zde Spolková republika, zatímco ve východní části pod vládou SSSR panoval totalitní režim a došlo zde ke vzniku Německé demokratické republiky. K opětné sjednocení Německa nastalo v roce 1990.⁷⁷

Funkci ústavy, jak ji známe z České republiky plní v Německu ústavní zákon Základní zákon pro Spolkovou republiku Německo ze dne 8. 5. 1949, který nabyl účinnosti 23. 5. 1949. Základní zákon upravuje, podobně jako Ústava České republiky, podobu státu (tedy federativní republiku), zakotvuje suverenitu lidu, respektování základních práv a svobod, dodržování mezinárodních závazků, dělbu moci a další znaky demokratického státu.⁷⁸

Stejně jako je tomu v českém právním řádu i Německo má vlastnické právo a možnosti jeho omezení zakotveno na ústavněprávní úrovni. Zde je klíčový článek 14 Základního zákona. Podobně jako článek 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod zakotvuje právo každého vlastnit majetek, ochranu vlastnického práva a právo na dědění, tato práva obsahuje článek 14 odst. 1 Základního zákona a dále také stanovuje, že další podrobnosti vymezí zákon. Podobnost najdeme také mezi článkem 11 odst. 3 Listiny a článkem 14 odst. 2 Základního zákona, kdy oba

---

⁷⁶ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 247

⁷⁷ Forejtová, M. a kol. Ústavní soudnictví. Brno: Václav Klemm, 2014. 232 s. str. 56

⁷⁸ Tamtéž, str. 57

stanovují, že vlastnictví zavazuje a má být využíváno v souladu a ve prospěch obecných zájmů (obecnému blahu).⁷⁹

Německý Základní zákon upravuje i možnost omezení vlastnického práva na Ústavní úrovni. Tímto omezením vlastnického práva je vyvlastnění, jehož úpravu nalezneme v článku 14 odst. 3 Základního zákona. Český i německý právní řád chápe vyvlastnění jako nejvýraznější zásah do vlastnického práva, které je garantováno. Za vyvlastnění je považováno částečné nebo úplné odnětí vlastnického práva. Stejně jako je tomu v české právní úpravě, tak i německá právní úprava vymezuje některé podmínky, které musejí být naplněny, aby bylo možné přikročit k vyvlastnění a tyto podmínky jsou zakotveny na ústavněprávní úrovni. Článek 14 odst. 3 Základního zákona nejprve stanovuje, že vyvlastnění je možné pouze, pokud slouží veřejnému blahu.⁸⁰ To se velmi podobá ustanovení článku 11 odst. 4 Listiny, které jako podmínku pro vyvlastnění uvádí existenci veřejného zájmu. *Judikatura jasně říká, že vyvlastnění podle čl. 14 odst. 3 GG (Základního zákona) je přípustné, jestliže k tomu existuje v jednotném případě zvláštní, závažný a nevyhnutelný veřejný zájem.*⁸¹ Podmínku veřejného blaha, která je vymezena v Základním zákoně a podmínku veřejného zájmu, která je uvedena v Listině, můžeme chápat jako obdobná kritéria.⁸²

Článek 14 odst. 3 Základního zákona dále uvádí, že k vyvlastnění může dojít buďto zákonem nebo na základě zákona.⁸³ Listina u vyvlastnění tyto dva způsoby nerozlišuje a uvádí pouze podmínku, že k vyvlastnění může dojít na základě zákona.⁸⁴ Institut vyvlastnění zákonem tedy česká právní úprava nezná. *Realizovali se vyvlastnění bezprostředně zákonem, má vyvlastňovaný podstatně omezené možnosti obrany proti takovému aktu (v zásadě prostřednictvím ústavní stížnosti).*⁸⁵ Není proto vhodné, aby bylo nadužíváno a má k němu být přistoupeno pouze

---

⁷⁹ Srov. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 1 u. 2 Satz 2 des Gesetzes von 29. September 2020 (BGBl. I S. 2048) geändert worden ist, Artikel 14 u. 1, 2. Přeloženo autorem

⁸⁰ Srov. tamtéž Artikel 14 u. 3. Přeloženo autorem

⁸¹ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 248

⁸² Tamtéž

⁸³ Srov. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 1 u. 2 Satz 2 des Gesetzes von 29. September 2020 (BGBl. I S. 2048) geändert worden ist, Artikel 14 u. 3. Přeloženo autorem

⁸⁴ Srov. čl. 11 odst. 4, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů

⁸⁵ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 247

v případech, kdy je to nezbytné.⁸⁶ Vedle této formy vyvlastnění stojí již zmíněné vyvlastnění na základě zákona, kdy k vyvlastnění může dojít ve formě podzákoného právního předpisu (obecného nařízení či vyhlášky) nebo správního aktu, ale jedině pod podmínkou zákonného zmocnění.⁸⁷ *Toto zmocnění musí obsahovat účel vyvlastnění, trvalé zajištění, materiální předpoklady a konečně i procesní otázky vyvlastnění.*⁸⁸ Ani jedna z těchto forem vyvlastnění nemá přednost před druhou a nejsou na sobě závislé. U obou je vyžadován zákonný podklad. Jak již bylo zmíněno na úvod, Německo je spolkovou republikou (federativní republikou), proto je třeba doplnit, že požadavek zákonného důvodu pro vyvlastnění může mít podobu jak zákona spolkového, tak i zemského. Německé vyvlastňovací právo není kodifikováno na federální úrovni, neboť neexistuje žádný federální obecný vyvlastňovací zákon, a to i přes to, že tuto možnost Základní zákon připouští ve svém článku 74 odst. 1 bodě 14.⁸⁹ Obecné vyvlastňovací zákony existují na úrovni spolkových zemích. Na této úrovni najdeme úpravu vyvlastnění obsaženou také v jednotlivých odvětvových zákonech (např. vodní zákon či zákon o pozemních komunikacích).⁹⁰

Podmínku náhrady za vyvlastnění nalezneme jak v Listině, tak i v Základním zákoně. Náhrada podle článku 14 odst. 3 Základního zákona musí být spravedlivá ve vztahu k poměru mezi veřejným zájmem a zájmy vyvlastněním dotčených osob. Podrobnosti zde stanoví zákon.⁹¹ Pokud by zákon členského státu nepočítal s náhradou za vyvlastnění a toto ustanovení by v něm zcela chybělo, jednalo by se o protiústavní zákon.⁹² Zde spatřujeme rozdíl oproti české právní úpravě neboť, jak potvrdila i judikatura Ústavního soudu, je dáno, že právo vyvlastňovaného na přiměřenou náhradu vyplývá přímo z Listiny a zákon ji nemusí konkrétně vymezovat, neboť se vyvlastňovaný může domáhat svého práva i pouze na základě Listiny.⁹³ Pokud by tedy zákon některého z členských států neobsahoval ustanovení týkající se náhrady náležející vyvlastňovanému za vyvlastnění, soudy

---

⁸⁶ Tamtéž str. 247

⁸⁷ Tamtéž str. 247

⁸⁸ Tamtéž str. 247

⁸⁹ Tamtéž str. 248

⁹⁰ Tamtéž str. 248

⁹¹ Srov. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 1 u. 2 Satz 2 des Gesetzes von 29. September 2020 (BGBl. I S. 2048) geändert worden ist, Artikel 74 u. 1. p. 14 Přeloženo autorem

⁹² Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 250

⁹³ Tamtéž, str. 42

mají povinnost takový zákon předložit Ústavnímu soudu. Stejně jako je tomu v české právní úpravě, i podle německé úpravy je k náhradě vyvlastňovanému povinna ta osoba, v jejímž zájmu k vyvlastnění došlo (v případě České republiky, pokud se jedná o vyvlastnění ve veřejném zájmu, náhradu poskytne stát).⁹⁴ Zákon může obsahovat ustanovení upravující nejnížší možnou výši náhrady, která ovšem musí korespondovat s již zmíněným ustanovením Základního zákona, že výše náhrady musí být spravedlivá vzhledem k poměru mezi veřejným zájmem a zájmy dotčených osob.⁹⁵ Obdobně jako v případě § 10 odst. 2 zákona o vyvlastnění, i německá právní úprava zohledňuje ve výši náhrady také náklady spojené s vyvlastněním a některé další aspekty (například jestli se jednalo o skupinové vyvlastnění či nikoliv).⁹⁶

Základní zákon v článku 14 odst. 3 nakonec uvádí, že v případě sporu o výši náhrady za vyvlastnění se lze obrátit na obecné soudy.⁹⁷ Jak již bylo zmíněno, v případě vyvlastnění přímo ze zákona je obrana možná v podobě ústavní stížnosti.⁹⁸ Ústavní soud v Německé spolkové republice funguje na úrovni federace.⁹⁹

Ačkoliv to není v Základním zákoně výslovně uvedeno, je zde dán požadavek na dodržování principu proporcionality při vyvlastňování.¹⁰⁰ Toto pravidlo je dáno i v českém právním prostředí, a to také v nepsané podobě.¹⁰¹

Dále je nutné zmínit rozdíl mezi rozsahem úpravy omezení vlastnického práva v Základním zákoně a Listině. Zatímco Listina se ve svém článku 11 odst. 4 věnuje vyvlastnění a také jiným nuceným omezením vlastnického práva, jako jsou například ochranná a bezpečnostní pásma nebo chráněná území a řada dalších omezení. Základní zákon se ve svém článku 14 odst. 3 věnuje pouze institutu

---

⁹⁴ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 231

⁹⁵ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 250

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ Srov. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 1 u. 2 Satz 2 des Gesetzes von 29. September 2020 (BGBl. I S. 2048) geändert worden ist, Artikel 14 u. 3 Přeloženo autorem

⁹⁸ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 247

⁹⁹ Forejtová, Monika a kol. Ústavní soudnictví. Brno: Václav Klemm, 2014. 232 s. str. 59

¹⁰⁰ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 248

¹⁰¹ BAŇOUCH, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-6]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

vyvlastnění, zato další možnost omezení vlastnického práva nalezneme v článku 15. Článek 15 Základního zákona stanovuje, že půda, přírodní zdroje a výrobní prostředky mohou být převedeny do veřejného vlastnictví nebo jiné formy veřejného podniku (mohou být znárodněny). Může se tak stát na základě zákona, který také stanoví náhradu za tuto formu znárodnění. Na odškodnění se použije ustanovení článku 14, které upravuje odškodnění v případě vyvlastnění.¹⁰²

Totožný institut v českém právním řádu nenalezneme, jisté podobnosti můžeme najít u institutu veřejného užívání, kde však na rozdíl od německé úpravy článku 15 Základního zákona nedochází ke změně v osobě vlastníka. Veřejné užívání a to především tzv. zvláštní veřejné užívání, může být zpoplatněno, nedochází však k převodu vlastnického práva. Zvláštní užívání se zakládá na správním aktu, ten je však určen jmenovitě určeným uživatelům.¹⁰³ Čímž se liší od uvedeného institutu článku 15. Podobným institutem je v určitých ohledech také institut ochranných pásem a chráněných území, kdy jsou ve veřejném zájmu zakázány nebo omezeny určité činnosti na vymezených místech, zde však také nemusí dojít ke změně v osobě vlastníka.¹⁰⁴

Jeden z federálních zákonů upravující veřejnoprávní omezení vlastnického práva, a to v podobě vyvlastnění je Baugesetzbuch (dále stavební zákon), který se ve své části páté (§ 85 až 122) věnuje vyvlastnění. Zde nalezneme úpravu hmotněprávní i procesní. Jsou zde taxativně uvedeny expropriační tituly. Dále obsahuje ustanovení o poskytnutí náhrady vyvlastňovanému, kdy náhrada může mít podobu peněžitou.¹⁰⁵ Peněžitá náhrada může být vyplacena jednorázově nebo se na žádost vlastníka může jednat o pravidelné splátky.¹⁰⁶ Na žádost vlastníka může mít náhrada také podobu poskytnutí náhradního pozemku, který by k tomuto účelu byl vhodný vzhledem k povaze výkonu povolání vyvlastňovaného nebo plnění jiných úkolů (možná obstarávání jiných záležitostí). Další možností poskytnutí náhradního pozemku je, že si vyvlastňovaný daný vhodný náhradní pozemek zvolí sám. To je

---

¹⁰² Srov. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 1 u. 2 Satz 2 des Gesetzes von 29. September 2020 (BGBl. I S. 2048) geändert worden ist, Artikel 15 Přeloženo autorem

¹⁰³ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 224

¹⁰⁴ Tamtéž str. 238

¹⁰⁵ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 252

¹⁰⁶ Srov. Baugesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung von 3. November 2017 (BGBl. I S. 3634), das zuletzt durch Artikel 2 des Gesetzes von 8. August 2020 (BGBl. I S. 1728) geändert worden ist. Section 99 u. 1 přeloženo autorem

možné pouze v rozumné míře a pokud to vyvlastňovací orgán považuje za spravedlivé. K obstarání náhradního pozemku může dojít také v podobě vyvlastnění.¹⁰⁷ Tato úprava je odlišná od právní úpravy vyvlastnění v České republice, neboť český právní řád neuvádí možnost náhrady v podobě náhradního pozemku, pouze poskytnutí peněžité kompenzace.

Stavební zákon v § 102 uvádí, že vyvlastňovaný se může domáhat zrušení vyvlastnění, pokud vyvlastnitel nebo jeho zákonný dědic nevyužije vyvlastněný majetek ve stanovené lhůtě k určenému účelu nebo pokud od účelu, pro který došlo k vyvlastnění, upustí. Dále může dojít ke zrušení vyvlastnění, pokud obec nesplní povinnost převést vlastnické právo.¹⁰⁸ Podobný způsob obsahuje i česká právní úprava v zákoně o vyvlastnění v části šesté, kde nalezneme úpravu zrušení vyvlastnění. Zde jsou v § 26 uvedeny důvody, pro které je možné zrušit vyvlastnění. Důvody zde vymezené jsou takové, že vyvlastnitel nezaplatil vyvlastňovanému náhradu v dané lhůtě nebo v dané lhůtě nezahájil uskutečňování účelu vyvlastnění.¹⁰⁹

Vyvlastňovací řízení podle německého stavebního zákona je stejně jako vyvlastňovací řízení podle zákona o vyvlastnění založeno na zásadě dispoziční. Může tedy být zahájeno pouze na návrh a zahájení řízení z moci úřední není možné.¹¹⁰

Německý stavební zákon dále také konkretizuje článek 14 odst. 3 Základního zákona, kdy v § 217 upravuje možnost soudní ochrany proti vyvlastnění.¹¹¹

---

¹⁰⁷ Tamtéž Section 100 u. 1, 4,

¹⁰⁸ Tamtéž Section 102 u. 1, p. 1, 2

¹⁰⁹ Srov. § 26 odst. 1 zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁰ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 253

¹¹¹ Srov. Baugesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung von 3. November 2017 (BGBl. I S. 3634), das zuletzt durch Artikel 2 des Gesetzes von 8. August 2020 (BGBl. I S. 1728) geändert worden ist. Section 217 přeloženo autorem

4. Vývoj právní úpravy veřejnoprávního omezení vlastnického práva na území České republiky

Již všeobecný občanský zákoník (ABGB) zakotvoval ve svém § 365, že žádá-li si to veřejný zájem (obecné dobro) musí státní občan za přiměřenou náhradu strpět omezení nebo úplné odnětí vlastnického práva.¹¹² Takto byla obecně zakotvena možnost omezení vlastnického práva v právním řádu. Tento institut nebyl zprvu ve své obecné rovině zakotven na ústavní úrovni, jak je tomu dnes. K jeho zanesení do ústavního pořádku došlo až později v kroměřížském návrhu ústavy z roku 1848/49 (tzv. Stadionova ústava) a ve státním základním zákoně č. 142/1867 ř. z., který pokračoval v platnosti na základě recepční normy i po roce 1918. Tento zákon sice výslovně neobsahoval ustanovení o poskytnutí náhrady za vyvlastnění, ale k jeho poskytování v praxi docházelo.¹¹³ Později přijatá ústavní listina z roku 1920 vymezovala, že náhrada za vyvlastnění nemusí být poskytnuta, pokud tak přímo stanoví zákon.¹¹⁴ Na tato obecná ustanovení o možnosti omezení vlastnického práva následně navázala řada dalších zákonů. Jejich počet se postupně zvyšoval v návaznosti na technický pokrok.¹¹⁵ Příkladem zákona, který upravoval podrobnosti veřejnoprávního omezení vlastnického práva v podobě vyvlastnění a přímo odkazoval na § 365 ABGB byl zákon č. 30/1878 ř. z. o vyvlastňování k účelu stavění železnic a provozování jízdy po nich. Tento zákon *bývá považován za předchůdce současné právní úpravy*.¹¹⁶ Zákon č. 30/1878 ř. z. rozlišoval mezi trvalým a dočasným vyvlastněním. Jak již bylo zmíněno, úprava v ABGB zakotvila nutnost veřejného zájmu k omezení vlastnického práva a zákon č. 30/1878 ř. z. stanovil, ze kterých důvodů je možno k omezení vlastnického práva přistoupit. Zákon stanovoval výši náhrady, která vyvlastňovanému náležela a procesní aspekty.

Na problematiku úpravy možnosti veřejnoprávního omezení vlastnického práva v souvislosti s provozem železnic později navázal zákon z období první republiky.¹¹⁷ Jednalo se o zákon o drahách č. 86/1937 Sb., ze dne 20. května 1937.

---

¹¹² Srov. § 365 zákon č. 946/1811 Sb., Obecný zákoník občanský, účinný ke dni 1. ledna 1812

¹¹³ Grygar, T., Frumanová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 23

¹¹⁴ Srov. § 109 odst. 2 zákona č. 121/1920 Sb., Ústavní listina Československé republiky, účinný ke dni 6. března 1920

¹¹⁵ Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 24

¹¹⁶ Grygar, T., Frumanová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 24

¹¹⁷ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 7

Zde bylo v § 38 upraveno ochranné pásmo, které se zřizovalo v případech, kdy mělo na dráze dojít trvale nebo na delší dobu k takovému způsobu provozu, který vyvolával nebezpečí požáru pro předměty v okolí dráhy. V druhém odstavci tohoto zákona byly vymezeny rozměry ochranného pásma. Předměty v tomto ochranném pásmu musely být odstraněny nebo zajištěny proti nebezpečí požáru. Náhradu za učinění těchto opatření v rámci ochranného pásma a náklady na jejich udržování poskytoval železniční podnik.¹¹⁸ Další ochranné pásmo je vymezeno v § 102 tohoto zákona, které je označeno jako zakázané pásmo. Zde se zakazuje cokoli stavět v dané vzdálenosti od koleje. Z tohoto zákazu mohou být povoleny výjimky.¹¹⁹ Následující § 103 se zabývá ochranným pásmem dráhy, na které byl povolen způsob provozu, který způsobuje nebezpečí požáru. V tomto ochranném pásmu nesměly být umístěny předměty snadno zápalné, vyjma případů, kdy jsou umístěny v místnostech zajištěných proti ohni.¹²⁰ Pokud se jednalo o snadno zápalné předměty, bylo třeba povolení úřadu, zatímco v případě zemědělských plodin postačil souhlas dotčeného železničního podniku.¹²¹

Za zmínku stojí úprava § 3 odst. 4 zákona č. 33/1922 Sb. o užití dopravních cest a nemovitostí pro telegrafy který stanovil, notifikační povinnost pro vlastníky nemovitostí tímto zákonem dotčených.¹²² Pokud mělo dojít k úpravě nemovitosti, kterou by hrozilo poškození telegrafu nebo jeho provozu, byla dána povinnost takovou úpravu nahlásit alespoň čtyři týdny před započítím (telegrafní správa však mohla učinit oznámení, že daná lhůta nebude dostačující. V takovém případě došlo k jejímu prodloužení).¹²³

V letech 1939 až 1946 v období Protektorátu Čechy a Morava byly přijímány předpisy upravující vyvlastnění, které sloužily ke konfiskaci majetku. Po druhé světové válce vzniklo několik předpisů, které upravovaly vyvlastnění, jehož účelem měla být náprava újmy vzniklé během války a obnova hospodářství.¹²⁴

Počet zákonů upravujících institut ochranných pásem se rozrostl po roce 1948, což částečně také souviselo s rozvojem industrializace a dále také s tím, že právní úprava v některých právních odvětvích postrádala ustanovení týkající se

---

¹¹⁸ Srov. § 38, zákona č. 86/1937 Sb. o drahách (železniční zákon), účinný 5. června 1937

¹¹⁹ Srov. tamtéž § 102

¹²⁰ Srov. tamtéž § 103 odst. 1 a 2

¹²¹ Srov. tamtéž § 104 odst. 1 a 3

¹²² Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 10

¹²³ Srov. § 3 odst. 4 zákona č. 33/1922 Sb. o užití dopravních cest a nemovitostí pro telegrafy, účinný 16. února 1922

¹²⁴ Grygar, T., Frumanová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 25

veřejnoprávního omezení vlastnického práva.¹²⁵ Vznikla zde řada zákonů upravujících ochranná pásma. Jako příklad bych zde uvedl zákon o pozemních komunikacích č. 135/1961Sb., který ve svém § 11 upravoval ochranná pásma k ochraně silnic a provozu na nich.¹²⁶ Dále pak zákon o československých lázních a zřídlech č. 43/1955 Sb. upravoval ochranná pásma v § 10.¹²⁷ Co se týká vzniku ochranných pásem, nebyl zde dán jednotný postup pro všechna ochranná pásma. Některá vznikala na základě vládního nařízení, jiná na základě vydání správního aktu nebo zvláštního rozhodnutí o vzniku ochranného pásma. Obdobně nejednotná byla také úprava zániku ochranných pásem.¹²⁸

K další úpravě ochranných pásem došlo přijetím Listiny základních práv a svobod, která se stala účinnou dne 28. prosince 1992. Institutu ochranných pásem se dotkl především článkem 11 odst. 3 a 4. Listina také stanovila, že *povinnosti lze fyzickým a právnickým osobám ukládat jenom na základě zákonného právního předpisu*.¹²⁹ Toto ustanovení vedlo k tomu, že řadu omezení bylo nutné upravit v podobě zákonného právního předpisu. Příkladem takové inkorporace bylo přijetí zákona č. 222/1994 Sb., který upravoval bezpečnostní pásma plynových zařízení. Dále například úprava týkající se ochranných pásem produktovodů a ropovodů byla z podzákonného právního předpisu transformována zákonem č. 189/1999 Sb. o nouzových zásobách ropy. Stále existují předpisy, které vymezují veřejnoprávní omezení vlastnického práva v rovině podzákonné.¹³⁰

Co se týče ústavního zakotvení institutu vyvlastnění v Listině, současné úpravě předcházely již zmíněný kroměřížský návrh ústavy. Později bylo doslovné znění z kroměřížského návrhu ústavy použito v ústavním zákoně č. 150/1948 Sb. (tzv. Ústava 9. května). Ústava z roku 1960 se institutem vyvlastnění nezabývala.¹³¹

---

¹²⁵ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 10

¹²⁶ Srov. § 11 zákona č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), účinný 7. prosince 1961

¹²⁷ Srov. § 10 zákona č. 43/1955 Sb. o československých lázních a zřídlech, účinný 17. září 1955

¹²⁸ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 13

¹²⁹ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 15

¹³⁰ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 15-16

¹³¹ Grygar, T., Frumanová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 25

5. Ochranná a bezpečnostní pásma

Existence ochranných a bezpečnostních pásem má ústavněprávní základ, kterým je čl. 11 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod.¹³² Zákonná úprava bezpečnostních a ochranných pásem není kodifikovaná a nenajdeme jí tedy souhrnně upravenou v jednom zákoně, nýbrž v celé řadě právních předpisů. Jeden zákon může obsahovat právní úpravu více typů ochranných a bezpečnostních pásem (jako například zákon č. 458/2000 Sb., tzv. energetický zákon). Jedná se o omezení, která jsou veřejnoprávní povahy.¹³³ Ochranná pásma můžeme charakterizovat pomocí několika znaků, které jsou pro ně charakteristické. Prvním takovým znakem je ochrana určitého chráněného objektu. Takovým objektem může být například zdraví a bezpečnost, jako je tomu v případě silničních bezpečnostních pásem, ale i řada dalších (zařízení veřejné infrastruktury, veřejný statek, určité chráněné území). Všechna ochranná a bezpečnostní pásma mohou být zřizována pouze ve veřejném zájmu, což i řada zvláštních zákonů, které tato pásma zřizují, přímo uvádějí. Omezení v podobě ochranných a bezpečnostních pásem se vždy vztahuje k nemovité věci, u které je omezen výkon vlastnických práv. Omezení jsou však také všichni ostatní uživatelé, nikoliv pouze vlastník nemovité věci. Dalším společným znakem, který je spojen se všemi ochrannými a bezpečnostními pásmy je buďto jejich preventivní povaha (tedy že určitá činnost je v ochranném či bezpečnostním pásmu možná pouze se souhlasem).¹³⁴

Posledním společným znakem je *specifické postavení provozovatele chráněného zařízení, kterému plynou z veřejnoprávního povolení specifická oprávnění ve vztahu k výkonu vlastnického práva v předmětném území*.¹³⁵

5.1. Vznik ochranných a bezpečnostních pásem

Ochranná a bezpečnostní pásma mohou vzniknout celkem šesti různými způsoby, případně kombinací více těchto způsobů. J. Handrlica ve své učebnici, která se zabývá ochrannými a bezpečnostními pásmy, rozlišuje tyto způsoby vzniku: *vznik přímo na základě právního předpisu (zákona), vznik na základě podzákonného právního předpisu (nařízení vlády, vyhlášky ministerstva), vznik na základě správního aktu, vznik na základě opatření obecné povahy, vznik na základě*

---

¹³² Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 16

¹³³ Tamtéž str. 16

¹³⁴ Tamtéž str. 16 - 17

¹³⁵ Tamtéž str. 17

*jiného jednostranného úkonu správního orgánu, vznik na základě jiné právní skutečnosti (např. na základě jednostranného úkonu provozovatele chráněného zařízení), kumulace více výše uvedených modalit.*¹³⁶ Vymezení způsobu vzniku ochranného či bezpečnostního pásma má řadu důvodů. Jednak na základě něj můžeme dovodit, které osoby budou vznikem omezení dotčeny a případně, jaké nástroje ochrany jim právní úprava přiznává. Dále se ze způsobu vzniku ochranného či bezpečnostního pásma dozvíme, jaký proces či přesněji druh řízení mu bude předcházet. S tím pak souvisí také to, že podle druhu řízení se budou lišit možnosti účastníků řízení průběh a výsledek tohoto řízení ovlivňovat.¹³⁷

5.1.1. Vznik na základě právního předpisu (zákona)

Prvním možným způsobem vzniku, je vznik na základě zákona. Nejprve je třeba velmi stručně vymežit, co si pod tímto pojmem máme představit. Zákonem rozumíme pramen práva, a to ve formálním pojetí. Je výsledkem legislativní činnosti, kterou provádí přímo volený zákonodárný sbor. Zákony se vyznačují svojí obecností a nadřazeností ostatním pramenům práva, které s ním nesmějí být v nesouladu. Zákony musejí být v souladu s Ústavním pořádkem. Existují záležitosti, které jsou vyhrazeny zákonům a nemohou být upraveny jiným způsobem.¹³⁸ Pokud ke vzniku ochranného či bezpečnostního pásma dochází ze zákona (tzv. ex lege), není zde již třeba žádný jiný veřejnoprávní úkon. Ochranné či bezpečnostní pásmo tedy vznikne ve stejný okamžik, kdy dojde ke vzniku chráněného objektu.¹³⁹ *Zákon v těchto případech vymezuje jak předmět chráněný ochranným, resp. bezpečnostním pásmem (např. dráhu, vodovodní řád, kanalizační stoku), tak i omezení plynoucí z existence těchto pásem ve vztahu k zatížené nemovité věci abstraktně.*¹⁴⁰ Je zde důležité zdůraznit právě slovo „abstraktně“, protože jak jsem již zmiňoval, zákon se vyznačuje svou obecností.¹⁴¹

Jako příklad takového ustanovení zákona, bych uvedl § 8 zákona č. 266/1996 Sb., o drahách, kde přímo vymezuje, jaké prostory tvoří ochranné pásmo dráhy.¹⁴²

---

¹³⁶ Tamtéž str. 61

¹³⁷ Tamtéž str. 61

¹³⁸ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 23 - 25

¹³⁹ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 62 - 63

¹⁴⁰ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 62

¹⁴¹ Tamtéž str. 62

¹⁴² Srov. § 8 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

Jistým nedostatkem tohoto způsobu vzniku může být to, že zákon není ze své podstaty schopen rychleji reagovat na konkrétní vzniklou situaci, což souvisí s již zmíněnou povahou zákona. Tento nedostatek však může být zmírněn možností udělit souhlas s určitou činností v podobě souhlasu nebo udělení výjimky. Tak je tomu i v případě již zmíněného příkladu v zákoně o drahách. Zde je v ochranném pásmu drah možné provádět některé činnosti pouze se souhlasem drážního správního úřadu.¹⁴³

5.1.2. Vznik na základě podzákoného právního předpisu (nařízení vlády, vyhlášky ministerstva)

Ochranná a bezpečnostní pásma mohou vznikat také na základě podzákoného právního předpisu. Ke vzniku dojde okamžikem, kdy podzákoný právní předpis nabyde účinnosti.¹⁴⁴ K podzákoným předpisům je obecně třeba zmínit, že musejí být v souladu se zákonem, nesmějí zasahovat do záležitostí, které mají být upraveny zákonem.¹⁴⁵

Obecně jde o případy, kdy zákon svěří správnímu orgánu pravomoc upravit vznik ochranného či bezpečnostního pásma pomocí podzákoného právního předpisu.¹⁴⁶

Příkladem takového ochranného pásma, které vzniká na základě podzákoného právního předpisu je takové ochranné pásmo, které může vzniknout na základě vyhlášky Ministerstva zdravotnictví k ochraně zdroje přírodní minerální vody podle § 21 zákona č. 164/2001 Sb., tzv. lázeňský zákon.¹⁴⁷

5.1.3. Vznik na základě správního aktu

Dalším podkladem pro vznik ochranných nebo bezpečnostních pásem může být vydání správního aktu. Ke vzniku pak dojde v okamžiku, kdy správní akt nabyde právní moci.¹⁴⁸

Nejprve pár obecných a stručných informací ke správním aktům. Jedná se o jednu ze skupin správní činnosti. Směřují vůči individuálně určenému okruhu osob,

---

¹⁴³ Srov. § 9 odst. 1 zákona č. 266 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁴ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 64

¹⁴⁵ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 29

¹⁴⁶ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 63

¹⁴⁷ Srov. § 21 zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁸ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 64

a to v konkrétně určené věci. Dále se vyznačuje tím, že je to jednostranná, formalizovaná, právně závazná správní činnost, která má přímé právní účinky.¹⁴⁹ Obecně se správní akty skládají ze tří částí, kterými je výrok, odůvodnění a poučení.¹⁵⁰

Právní předpisy rozeznávají několik správních aktů, s jejichž právní mocí je spojen vznik ochranného nebo bezpečnostního pásma. Může to být územní rozhodnutí o ochranném pásmu, rozhodnutí o umístění stavby, kterým dojde k umístění daného chráněného zařízení. Pak také rozlišujeme případy, kdy ochranné pásmo ustanoví správní orgán na základě návrhu provozovatele chráněného objektu nebo tak učiní z moci úřední.¹⁵¹

Správním aktem může být rozhodnutí o ochranném pásmu podle § 83 stavebního zákona, kterým se chrání stavba, zařízení nebo pozemek *před negativními vlivy jejich okolí nebo chrání okolí stavby či zařízení nebo pozemku před jejich negativními účinky*.¹⁵² K vydání může dojít současně s některými jiným rozhodnutími podle stavebního zákona nebo samostatně.¹⁵³ Vznik ochranného pásma podle § 83 stavebního zákona nastane, pokud zákon přímo stanoví, že ke vzniku dojde na základě rozhodnutí podle zvláštního zákona. Pak také pokud má ochranné pásmo vzniknout rozhodnutím správního orgánu a aplikovatelné právní předpisy nestanoví jiné podrobnosti.¹⁵⁴ Pokud zvláštní právní předpis neobsahuje úpravu ochrany určitého zařízení, lze ustanovit ochranné pásmo na základě žádosti stavebníka.¹⁵⁵

Dalším rozhodnutím, které může vést ke vzniku ochranného nebo bezpečnostního pásma je rozhodnutí o umístění stavby. Jedná se o případy, kdy ochranné nebo bezpečnostní pásmo vznikne okamžikem *nabytí právní moci rozhodnutí o umístění chráněného objektu*.¹⁵⁶ Tento způsob vzniku ochranného či bezpečnostního pásma má konstitutivní povahu a jde o výsledek správního řízení (výsledkem je jednak vznik ochranného či bezpečnostního pásma, ale i umístění stavby). Toto rozhodnutí v sobě neobsahuje vymezení omezení, která plynou

---

¹⁴⁹ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 150 - 151

¹⁵⁰ Tamtéž str. 168

¹⁵¹ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 64

¹⁵² Srov. § 83 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁵³ Srov. tamtéž § 83 odst. 2

¹⁵⁴ Srov. tamtéž § 83 odst. 3

¹⁵⁵ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 67

¹⁵⁶ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 67

z ochranného či bezpečnostního pásma, ta nalezneme v dané právní úpravě.¹⁵⁷ Jako příklad bych zde uvedl § 30 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Ochranné pásmo pro dálnici, silnici nebo místní komunikaci I. nebo II. třídy zde vzniká na základě rozhodnutí o umístění stavby nebo společného povolení, kterým se stavba umísťuje a povoluje.¹⁵⁸

Já osobně považuji za nejlepší možné řešení vzniku ochranného či bezpečnostního pásma tento způsob, tedy případy, kdy ke vzniku dojde na základě správního aktu. Zde je totiž možné nejlépe reagovat na konkrétní situaci a okolnosti, za kterých má ke vzniku ochranného pásma dojít.

5.1.4. Vznik na základě opatření obecné povahy

Některé právní předpisy stanoví, že ochranná a bezpečnostní pásma vznikají na základě opatření obecné povahy. Je tomu tak například podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů a zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Uvedené zákony mají společné to, že se spolu s nimi pro vznik ochranného pásma v podobě opatření obecné povahy užije také správní řád. Opatření obecné povahy si obecně můžeme vymezit jako činnost správního orgánu, která *v konkrétní věci závažně upravuje právní poměry nikoliv individuálně určeného nebo určitelného okruhu osob (adresátů), ale osob vymezených druhově.*¹⁵⁹ Dále se vyznačují svojí jednostranností, formálností, přímým právním účinkem a právní závazností. K vydání opatření obecné povahy může dojít z moci úřední nebo na návrh (stanoví-li tak právní úprava).¹⁶⁰ Návrh opatření obecné povahy musí být zveřejněn na úřední desce správního orgánu *a na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodech se má opatření obecné povahy týkat.*¹⁶¹ Případně se zveřejní jiným způsobem, který je v konkrétním místě obvyklý. Návrh se zveřejní alespoň po dobu 15 dnů. Osoby, které jsou opatřením obecné povahy dotčeny mohou podat připomínky nebo

---

¹⁵⁷ Tamtéž str. 67 - 69

¹⁵⁸ Srov. § 30 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁹ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 186

¹⁶⁰ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 186 - 188

¹⁶¹ Srov. § 172 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

námítky.¹⁶² Každý, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, může podat připomínku.¹⁶³ Dále správní řád přiznává vlastníkům nemovitostí, *jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny*¹⁶⁴ (nebo i jiným osobám, pokud to určí správní orgán) právo podat ke správnímu orgánu námítky. Mohou tak učinit ve lhůtě 30 dnů od zveřejnění.¹⁶⁵ Opatření se oznamuje pomocí veřejné vyhlášky a stává se účinným patnáctým dnem po vyvěšení.¹⁶⁶

Myslím si, že možnost vzniku ochranných a bezpečnostních pásem na základě podzákoného právního předpisu, správního aktu a opatření obecné povahy disponuje obecnou výhodou, která spočívá v tom, že mohou rychleji a přesněji reflektovat okolnosti dané situace, než je tomu v případě vzniku na základě zákona. Výhoda větší rychlosti flexibilitnosti se odvíjí především od způsobu jejich přijetí, který bude zpravidla rychlejší než přijetí zákona a také to, že zákon musí být obecnější povahy. Tato výhoda se pochopitelně uplatní pouze v rozsahu, v jakém to zákon umožňuje, kdy možnost přizpůsobení omezení konkrétním poměrům není neomezená a také se v různých zákonech upravujících problematiku ochranných a bezpečnostních pásem liší. Dle mého názoru rozsáhlejší možnosti přizpůsobit vymezení ochranných pásem a omezení z nich plynoucí jsou charakteristické pro právní úpravu ochranných pásem vyplývajících ze zákona č. 164/2001 Sb., tzv. lázeňského zákona. V tomto případě zákon více reflektuje požadavek možnosti reagovat na lokální poměry při zřízení ochranného pásma, než je tomu u jiných zákonů (blíže kapitola 5.9. Ochranná pásma vyplývající ze zákona o přírodních a léčivých zdrojích).

Na první pohled se zdá, že výhodou vzniku ochranného či bezpečnostního pásma na základě opatření obecné povahy je skutečnost, že jednotlivci mohou do tohoto procesu zasahovat ještě před vznikem ochranného či bezpečnostního pásma. Myslím si však, že ačkoliv osobám zákon tuto možnost přiznává, v praxi k tomu příliš často docházet nebude. Usuzuji tak z toho důvodu, že lhůta pro případné námítky a připomínky není tak dlouhá a dotčeným osobám se nedoručuje žádné oznámení o možnosti tohoto postupu, záleží tedy na jejich bdělosti. Proto si myslím,

---

¹⁶² Srov. § 172 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶³ Srov. tamtéž § 172 odst. 4

¹⁶⁴ Srov. tamtéž § 172 odst. 5

¹⁶⁵ Srov. tamtéž § 172 odst. 5

¹⁶⁶ Srov. tamtéž § 173 odst. 1

že se osoby, které by dané právo mohly uplatnit, se o této své možnosti často včas nedozví.

5.1.5. Vznik na základě jiného jednostranného úkonu správního orgánu

Ochranné či bezpečnostní pásmo může vzniknout také na základě jiného jednostranného úkonu, než které byly již zmíněny. Zde lze uvést jako příklad zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, který ve svém § 3 odst. 3 uvádí, že jeden ze způsobů, jak může podle tohoto zákona ochranné pásmo vzniknout je vydání územního souhlasu s umístěním stavby.¹⁶⁷ Ke vzniku ochranného pásma zde dochází doručením územního souhlasu osobě, která o jeho vydání požádala (nejde o správní rozhodnutí).¹⁶⁸

5.1.6. Vznik na základě jednostranného jednání držitele licence

Podle některých právních předpisů vznikají ochranná a bezpečnostní pásma na základě jednostranného jednání držitele licence. V takovém případě vznikají ochranná nebo bezpečnostní pásma okamžikem, kdy je určité zařízení, k jehož provozu je třeba veřejnoprávní povolení, uvedeno do provozu. Jako příklad je opět možno uvést ustanovení zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, kdy jednou z možností vzniku ochranného pásma podle § 3 odst. 3 je uvedení zařízení do provozu za předpokladu, že nejde o případ, kdy je ke vzniku vyžadován některý ze zde uvedených dokladů.¹⁶⁹

---

¹⁶⁷ Srov. § 3 odst. 3 zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁸ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 71 - 72

¹⁶⁹ Srov. § 3 odst. 3 zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

5.2. Zánik ochranných a bezpečnostních pásem

Obecně lze říci, že právní úprava této problematice příliš pozornosti nevěnuje. Zároveň tato otázka rozhodně není upravena jednotně, jelikož řada různých zákonů upravující ochranná a bezpečnostní pásma ji řeší odlišně a v některých zákonech taková úprava úplně chybí. Pokud zákon způsob zániku ochranného či bezpečnostního pásma přímo neupravuje, pak se dovozuje na základě způsobu, kterým dochází ke vzniku. Tak je tomu například v případě ochranných pásem podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Dalším způsobem, jak bývá tento problém částečně řešen je, že zákon stanoví, který správní orgán má pravomoc změnit nebo zrušit existující ochranné pásmo.¹⁷⁰ Příkladem je § 30 odst. 9 vodního zákona.¹⁷¹

Pokud ochranné nebo bezpečnostní pásmo vzniká tzv. ex lege, tedy přímo ze zákona, trvají omezení z něj plynoucí po dobu, po kterou je daný zákon účinný. Zákonodárce může jejich rozsah dále měnit. Obdobná pravidla platí i pro případ, kdy ke vzniku dojde na základě podzákoného právního předpisu.¹⁷²

U ochranných a bezpečnostních pásem, která vznikají na základě správního aktu se dovozuje více způsobů, kterými může dojít ke zrušení. Jedním z nich bude případ, kdy dané rozhodnutí přestane být platné nebo bude změněno. Dále zrušením na základě podaného řádného nebo mimořádného opravného prostředku, a to v rámci správního soudnictví. A poslední dvě možnosti jsou faktické odstranění chráněného objektu nebo změna právní úpravy, kdy zde není přechodné ustanovení, které by zachovalo daná vzniklá omezení v platnosti.¹⁷³

Pokud ochranné či bezpečnostní pásmo vzniká na základě opatření obecné povahy, jakmile toto opatření obecné povahy pozbyde účinnosti, zaniknou i omezení z něj plynoucí.

V případě ochranných a bezpečnostních pásem vznikajících na základě jednostranného jednání osoby, která je držitelem licence, k zániku dojde ukončení provozu takového zařízení.¹⁷⁴

---

¹⁷⁰ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 73 - 74

¹⁷¹ Srov. § 30 odst. 9 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁷² Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 74 - 75

¹⁷³ Tamtéž str. 75 - 77

¹⁷⁴ Tamtéž str. 77 - 78

5.3. Ochranná pásma komunikačních vedení

Ochranným pásmům komunikačního vedení se věnuje zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích). Ochranná pásma podle tohoto zákona je možné rozdělit na ochranná pásma podzemního komunikačního vedení, ochranné pásmo nadzemního komunikačního vedení a ochranné pásmo rádiového zařízení a rádiového směrového spoje.

Ochranné pásmo podzemního komunikačního vedení může vzniknout na základě správního aktu, kterým je rozhodnutí o umístění stavby.¹⁷⁵ Stane se tak okamžikem, kdy rozhodnutí o umístění stavby nabyde právní moci.¹⁷⁶ Dalším možným způsobem vzniku je tzv. jednostranný úkon správního orgánu, kterým je v tomto případě územní souhlas s umístěním stavby.¹⁷⁷ Ke vzniku dojde, jakmile územní souhlas s umístěním stavby nabyde právní moci. Pokud stavební zákon nevyžaduje ani jedno ze zmíněných povolení, dojde ke vzniku ochranného pásma dnem uvedení sítě nebo zařízení elektronických komunikací do užívání.¹⁷⁸ Pojem „uvedení do užívání“ tento zákon nedefinuje, tak se pravděpodobně bude posuzovat podle faktického stavu, nicméně si myslím, že určení nějakého přesného okamžiku vzniku může být v praxi problematické. Tento způsob vzniku ochranného pásma je v teorii obecně označován jako vznik na základě jednostranného jednání držitele licence.¹⁷⁹

Rozsah ochranného pásma podzemního komunikačního vedení je 0,5 m po stranách krajního vedení.¹⁸⁰ *V případě více vedení uložených v příslušné trase (např. kabelovodu) se ochranné pásmo měří od vedení, které je co nejvíce na kraji takové trasy, tj. od „krajního vedení“.*¹⁸¹

Omezení, která platí v ochranném pásmu podzemního komunikačního vedení nejsou absolutní, ale relativní povahy, jelikož jsou podmíněny souhlasem vlastníka nebo rozhodnutím stavebního úřadu.¹⁸² Pokud nejsou tyto podmínky

---

¹⁷⁵ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 67

¹⁷⁶ Srov. § 102 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁷ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 71

¹⁷⁸ Srov. § 102 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁹ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 72

¹⁸⁰ Srov. § 102 odst. 2 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸¹ Chudomelová, Z., Beran, M., Jadrný, V., Němečková, Š., Novák, J., Zákon o elektronických komunikacích. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 532 s. str. 351

¹⁸² Tamtéž str. 351

splněny, je v ochranném pásmu podzemního komunikačního vedení zakázáno provádět zemní práce nebo terénní úpravy, zřizovat stavby či umísťovat konstrukce nebo jiná podobná zařízení.¹⁸³ Bez souhlasu vlastníka je také zakázáno vysazovat trvalé porosty.¹⁸⁴ Stejně tak činnosti, *kteřé by znemožňovaly nebo podstatně znesnadňovaly přístup k tomuto vedení nebo které by mohly ohrozit bezpečnost a spolehlivost jeho provozu, je možné vykonávat jen po předchozím souhlasu vlastníka.*¹⁸⁵ Příkladem takového omezení přístupu k vedení je třeba oplocení pozemku, kde je vedení umístěno.¹⁸⁶ Opět se jedná o omezení relativní povahy.

Ochranné pásmo nadzemního komunikačního vedení a ochranné pásmo rádiového a rádiového směrového spoje mají některé společné znaky. V obou případech dochází k jejich vzniku nabytím právní moci rozhodnutí. Stejně tak jejich parametry, rozsah omezení a podmínky ochrany vymezí stavební úřad tímto rozhodnutím. Rozhodnutí stavebního úřadu bude vydáno na návrh vlastníka tohoto vedení (v případě ochranného pásma nadzemního komunikačního vedení) nebo zařízení a spojů (v případě ochranného pásma rádiového zařízení a rádiového směrového zdroje).¹⁸⁷ V obou případech je dána podmínka, že *musí být šetřeno práv vlastníků nemovitostí nacházejících se v ochranném pásmu.*¹⁸⁸ Tuto podmínku bychom, podle mého názoru, mohli obecně označit jako podmínku přiměřenosti postupu, kdy nesmí být do práv vlastníků určitých nemovitých věcí zasaženo více, než je nutné k účelu, který daná právní úprava sleduje. Myslím si, že takováto podmínka přiměřenosti by se měla vztahovat ke všem omezením plynoucím z ochranných a bezpečnostních pásem, aby byly co nejvíce chráněny zájmy vlastníka. Jsem přesvědčen o tom, že by také plnila funkci jakési prevence proti zneužívání těchto omezení. Přesto ji však mnoho jiných zákonů neobsahuje (obdobnou podmínku obsahuje například zákon č. 164/2001 Sb., lázeňský zákon v § 21 odst. 2). Především by tato podmínka měla být uvedena tam, kde je omezení absolutní povahy.

---

¹⁸³ Srov. § 102 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁴ Srov. tamtéž § 102 odst. 3 písm. c)

¹⁸⁵ Srov. tamtéž § 102 odst. 4

¹⁸⁶ Chudomelová, Z., Beran, M., Jadrný, V., Němečková, Š., Novák, J., Zákon o elektronických komunikacích. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 532 s. str. 351

¹⁸⁷ Srov. § 102 odst. 5 a § 103 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁸ Srov. § 102 odst. 5 a § 103 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Fyzická osoba, právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající se dopustí přestupku, pokud poruší některý ze zákazů plynoucího z ochranného pásma podzemního komunikačního vedení.¹⁸⁹ Dále se dopustí přestupku také *tím, že poruší omezení nebo podmínku ochrany ochranného pásma nadzemního komunikačního vedení stanovené v rozhodnutí příslušného stavebního úřadu podle § 102 odst. 5 nebo ochranného pásma rádiového zařízení a rádiového směrového spoje stanovené v rozhodnutí příslušného stavebního úřadu podle § 103.*¹⁹⁰ Fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se také dopustí přestupku, pokud *v rozporu s § 102 odst. 4 vykonává v ochranném pásmu podzemního komunikačního vedení činnost, která znemožňuje nebo podstatně znesnadňuje přístup k tomuto vedení, nebo která by mohla ohrozit bezpečnost a spolehlivost provozu, bez předchozího souhlasu vlastníka vedení.*¹⁹¹

---

¹⁸⁹ Srov. § 118 odst. 1 písm. p) a § 119 odst. 1 písm. j)

¹⁹⁰ Srov. § 118 odst. 1 písm. q) a § 119 odst. 1 písm. k)

¹⁹¹ Srov. § 118 odst. 1 písm. r) a § 119 odst. 1 písm. l)

5.4. Ochranná pásma drah

Právní úpravu těchto ochranných pásem nalezneme v zákoně č. 266/1994 Sb., o drahách. Tento zákon obsahuje legální definici pojmu dráha. *Dráhou je cesta určená k pohybu drážních vozidel včetně pevných zařízení potřebných pro zajištění bezpečnosti a plynulosti drážní dopravy.*¹⁹² Z ustanovení § 1 odst. 1 tohoto zákona je patrné, že se pod tímto pojmem rozumí dráha železniční, tramvajová, trolejbusová a lanová.¹⁹³

Ochranná pásma drah vznikají tzv. ex lege, tedy přímo ze zákona. Což znamená, že jejich vznik nastane ve chvíli, kdy dojde ke zřízení chráněného objektu (dráhy) na určitém místě.¹⁹⁴ K umístění dochází na základě rozhodnutí o umístění stavby. Z judikatury vyplývá, že námitky proti umístění stavby musejí být uplatněny v rámci řízení o umístění stavby, nikoliv až v řízení o vydání stavebního povolení.¹⁹⁵

Ochranné pásmo drah plní jakousi dvojí funkci v tom smyslu, že jednak slouží k ochraně okolí před nepříznivými vlivy dráhy (hluk, vibrace a podobně) a na druhou stranu poskytuje také ochranu drahám před vlivy okolí, které by mohly omezit její provoz a fungování.¹⁹⁶

Rozsah ochranného pásma je vymezen prostorem, který vede po obou stranách dráhy, jeho hranice jsou vymezeny vzdáleností od osy krajní koleje a zpravidla také minimální vzdáleností od hranic obvodu dráhy.¹⁹⁷ Rozsah ochranného pásma se liší podle konkrétního typu dráhy vymezeného v § 8 odst. 1 zákona o drahách.¹⁹⁸ Těmito drahami jsou: dráhy celostátní, celostátní vybudované pro rychlost větší než 160 km/h, regionální, vlečky, speciální dráhy, lanové dráhy a dráhy tramvajové a trolejbusové.¹⁹⁹ Tento výčet můžeme považovat za taxativní, neboť pro jiná zařízení než právě pro dráhy ochranná pásma drah zřídit nelze. Uvedené vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, který se zabýval otázkou, zda je možné zřídit ochranné pásmo pro lyžařský vlek, který je řazen mezi

---

¹⁹² Srov. § 2 odst. 1 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹³ Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, 300 s. str. 9

¹⁹⁴ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 62 - 63

¹⁹⁵ Rozsudek (SJS) Městský soud v Praze ze dne 21.03.2013 sp. zn. 11 A 46/2010 - 66 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-20]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁹⁶ Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, 300 s. str. 37

¹⁹⁷ Srov. § 8 odst. 1 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁸ Srov. tamtéž § 8 odst. 1

¹⁹⁹ Srov. tamtéž § 8 odst. 1

technická zařízení podle § 47 zákona o drahách, a nikoliv mezi dráhy lanové podle § 8 zákona o drahách.²⁰⁰

*Pro dráhu vedenou po pozemních komunikacích a vlečku v uzavřeném prostoru provozovny nebo obvodu přístavu se ochranné pásmo nezřizuje.*²⁰¹ Dráha vedená po pozemních komunikacích bude nejčastěji dráha tramvajová nebo trolejbusová. Pro ně se obecně zřizují ochranná pásma, ne však v případě, kdy vedou po pozemních komunikacích.²⁰² Důvodem pro nezřizování ochranných pásem drah v případě jejich vedení po pozemní komunikaci bude nejspíš ten, že by se v takovém případě mohly prolínat dvě ochranná pásma, tedy ochranné pásmo dráhy a silniční ochranné pásmo. Dle mého názoru, ačkoliv je úprava omezení v silničním ochranném pásmu odlišná, poslouží i k zajištění bezpečnosti provozu dráhy.

Zákon o drahách obsahuje určitá omezení v ochranných pásmech drah. Jde jednak o omezení určitých taxativně vymezených činností, které jsou podmíněny souhlasem drážního správního úřadu a případně také jiného správního úřadu, který je oprávněn dát k dané činnosti souhlas podle zvláštního zákona (např. stavební úřad, pokud se jedná o stavbu nebo báňský úřad v případě hornické činnosti spojené s dobýváním surovin hornickým způsobem). Tento úřad si však musí vyžádat souhlas příslušného drážního správního úřadu. Drážní správní úřad stanoví podmínky, za kterých může být některá z těchto taxativně vymezených činností realizována.²⁰³ Pouze s tímto souhlasem je možné: *provádět hornickou činnost a činnost prováděnou hornickým způsobem, provozovat střelnici, skladovat výbušniny, nezabezpečené odpady a zřizovat světelné zdroje a barevné plochy zaměnitelné s návěstními znaky.*²⁰⁴

Pokud fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba tuto povinnost poruší, dopustí se přestupku.²⁰⁵

Provozovatel dráhy a dopravce je oprávněn v ochranném pásmu vstupovat na cizí pozemky, popřípadě na stavby na nich stojící, za účelem oprav, údržby a provozování dráhy, odstraňování následků nehod nebo poškození dráhy a za

---

²⁰⁰ Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 10.07.2014 sp. zn. 3 As 131/2013 - 36 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-20]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁰¹ Srov. § 8 odst. 2 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

²⁰² Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, 300 s. str. 38

²⁰³ Tamtéž str. 39 - 40

²⁰⁴ Srov. § 9 odst. 1 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁵ Srov. tamtéž § 50 odst. 1 písm. c) a § 51a odst. 1 písm. e)

*účelem odstraňování jiných překážek omezujících provozování drážní dopravy.*²⁰⁶ Toto oprávnění budou mít také zaměstnanci provozovatele dráhy a dopravce, za předpokladu, že je to vzhledem k jejich zařazení nebo funkci obvyklé.²⁰⁷ Uvedené úkony jsou dále limitovány tím, že je zde dána povinnost *dbát toho, aby užívání pozemků, popřípadě staveb na nich stojících, bylo co nejméně rušeno a aby vstupem a činnostmi nevznikly škody, kterým je možno zabránit. Výkon těchto oprávnění musí být omezen na nezbytnou dobu a nezbytnou míru. Tímto ustanovením není dotčeno právo na náhradu škody podle občanského zákoníku.*²⁰⁸

Provozovatel dráhy a dopravce může použít nemovitou věc vlastníka nacházející se v ochranném pásmu dráhy. K tomu však musí být splněno několik podmínek. Lze tak učinit pouze na nezbytnou dobu, v nezbytné míře a vlastníkovu vznikne právo na náhradu. Další podmínkou je, že zde existuje stav nouze nebo naléhavý veřejný zájem na provozování dráhy nebo provozování drážní dopravy.²⁰⁹

Omezení vymezené v § 9 odst. 4 zákona o drahách nevyplývá přímo z existence ochranného pásma drah, i když s ním zpravidla bude přímo souviset. Zde se tedy de facto nejedná o omezení, které by plynulo z ochranného pásma drah, ale o *omezení vlastnického práva k nemovitým věcem, která vznikají podle veřejnoprávního předpisu na základě rozhodnutí drážního úřadu.*²¹⁰

V tomto případě zákon o drahách hovoří o omezení vlastníků nemovité věci, která je přilehlá k dráze tramvajové nebo trolejbusové, a ne o nemovité věci, která se nachází v ochranném pásmu tramvajové nebo trolejbusové dráhy. Tím má zřejmě být předejito případu, kdy by se jednalo o dráhu tramvaje či trolejbusu, která by byla vedena po pozemní komunikaci, což je případ, kdy se podle § 8 odst. 2 zákona o drahách ochranné pásmo nezřizuje.²¹¹ *Nemovitou věcí přilehlou bude potom taková nemovitá věc, která s dráhou bezprostředně či velmi blízce sousedí.*²¹² Vlastník této nemovité věci je povinen strpět jednorázové omezení svého vlastnického práva *spočívající v umístění a provozování pevných trakčních, signalizačních nebo zabezpečovacích zařízení.*²¹³ Toto omezení musí být pouze dočasné a vlastníkovu náleží jednorázová náhrada.²¹⁴

---

²⁰⁶ Srov. tamtéž § 9 odst. 2

²⁰⁷ Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, 300 s. str. 40

²⁰⁸ Srov. § 9 odst. 2 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁹ Srov. tamtéž § 9 odst. 3

²¹⁰ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 93

²¹¹ Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, 300 s. str. 41

²¹² Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, 300 s. str. 41

²¹³ Srov. § 9 odst. 4 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

²¹⁴ Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, 300 s. str. 40

5.5. Ochranná pásma produktvodů a ropvodů

Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy) poskytuje ochranu v podobě ochranných pásem skladovacím zařízením, produktvodům a ropvodům. Na úvod je třeba si tyto pojmy vymežit. Pod pojmem skladovací zařízení se podle tohoto zákona rozumí *samostatná nádrž, nádržový blok, sklad, technologický výrobní celek, případně jiný objekt splňující technické a ekonomické podmínky pro dlouhodobé skladování ropy nebo ropných produktů*.²¹⁵ Produktovodem se rozumí *zařízení pro potrubní přepravu ropných produktů, pokud není umístěno ve výrobním nebo zpracovatelském závodě nebo ve skladovacím zařízení tvořeným vzájemně propojeným souborem potrubí, armaturních šachet a souvisejících technologických objektů, včetně systému protikorozní ochrany, řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k přenosu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů*.²¹⁶ Ropvodem se rozumí *zařízení pro potrubní přepravu ropy, pokud není umístěno ve výrobním nebo zpracovatelském závodě nebo ve skladovacím zařízení tvořeným vzájemně propojeným souborem potrubí, armaturních šachet a souvisejících technologických objektů, včetně systému protikorozní ochrany, řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k přenosu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů*.²¹⁷

Ochranná pásma těchto zařízení slouží *k zajištění jejich bezpečného a spolehlivého provozu, k ochraně života, zdraví a majetku osob a k zamezení nebo zmírnění účinků jejich případných havárií*.²¹⁸ Ochranné pásmo tvoří prostor, jehož hranice jsou vymezeny svislými plochami vedenými ve vodorovné vzdálenosti 150 m na všechny strany od půdorysu těchto zařízení.²¹⁹ Vymezení daného prostoru třeba chápat trojrozměrně.

Zákon o nouzových zásobách ropy rozlišuje více způsobů, jak může dojít ke vzniku ochranného pásma. *Ochranné pásmo vzniká dnem nabytí právní moci územního rozhodnutí o umístění stavby nebo společného povolení, kterým se stavba umísťuje a povoluje anebo vydáním územního souhlasu s umístěním stavby, pokud*

---

²¹⁵ Srov. § 3 odst. 1 zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

²¹⁶ Srov. tamtéž § 1a písm. e)

²¹⁷ Srov. tamtéž § 1a písm. f)

²¹⁸ Srov. tamtéž § 3 odst. 3

²¹⁹ Srov. tamtéž § 3 odst. 3

není podle stavebního zákona vyžadován ani jeden z těchto dokladů, potom dnem uvedením těchto zařízení do provozu.²²⁰

K pochopení této problematiky je třeba si alespoň stručně přiblížit některé pojmy a instituty, které užívá stavební zákon. Stavební zákon rozlišuje stavby, kde rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas není potřeba. Pak existují případy, kdy postačí územní souhlas. *Místo územního rozhodnutí stavební úřad vydá územní souhlas, pokud je záměr v zastavěném území nebo v zastavěné ploše, poměry v území se podstatně nemění a záměr nevyžaduje nové nároky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu.*²²¹ Zmíněné rozhodnutí o umístění stavby vymezuje stavební pozemek, umísťuje navrhovanou stavbu, stanoví její druh a účel, podmínky pro její umístění a některé další okolnosti.²²² Pokud se jedná o případ, kdy dochází k vydání společného povolení, již se nevydává rozhodnutí o umístění stavby.²²³ Společné povolení lze vydat pouze u některých staveb.²²⁴ *Stavební úřad ve společném povolení schvaluje stavební záměr, vymezí pozemky pro jeho realizaci a stanoví podmínky pro umístění a provedení stavby, případně stanoví podmínky pro dělení nebo scelování pozemků, a pokud je to třeba také pro její užívání.*²²⁵

Ochranné pásmo zde vzniká na základě rozhodnutí o umístění stavby nebo společného povolení, tedy na základě povolení, které má podobu správního aktu.²²⁶ Tímto rozhodnutím dochází k umístění stavby a omezení vlastnického práva. Děje se tak v rámci jednoho správního řízení. Ať už se jedná o rozhodnutí o umístění stavby nebo společné povolení, takové rozhodnutí má konstitutivní charakter. Ke vzniku ochranného pásma dojde okamžikem, kdy rozhodnutí nabude právní moci. Rozsah omezení je dán tímto zákonem.²²⁷

Pokud se však jedná o případ, kdy je podle stavebního zákona vyžadován územní souhlas, jde o ochranné pásmo, které vzniká na základě jednostranného úkonu správního orgánu, který však není rozhodnutím. V tomto případě není vznik ochranného pásma vázán na právní moc, nýbrž na doručení územního souhlasu osobě, která podala žádost o jeho vydání.²²⁸

---

²²⁰ Srov. tamtéž § 3 odst. 3

²²¹ Srov. § 96 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

²²² Srov. tamtéž § 79 odst. 1

²²³ Srov. tamtéž § 78 odst. 3

²²⁴ Srov. tamtéž § 94j odst. 1

²²⁵ Srov. tamtéž § 94p odst. 1

²²⁶ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 64

²²⁷ Tamtéž str. 68

²²⁸ Tamtéž str. 71 - 72

V poslední řadě můžeme vznik ochranného pásma podle zákona o nouzových zásobách ropy zařadit do kategorie těch ochranných pásem, která vznikají na základě jednostranného jednání držitele licence. Zde totiž ke vzniku ochranného pásma dojde okamžikem uvedením daného zařízení do provozu.²²⁹ *Tato konstrukce se uplatňuje zejména pro případy, kdy je zařízení možné zřídít v tzv. volném režimu, tj. pro jeho realizaci není stavebněprávními předpisy požadováno ani územní rozhodnutí, ani souhlas.*²³⁰ Jedná se o zvláštní o případ, kdy jednání, které má povahu soukromoprávní vyvolává vznik, změnu či zánik veřejnoprávních práv a povinností.²³¹ *Případná obrana proti způsobu a intenzitě výkonu výše uvedených opatření je proto možná výlučně prostředky soukromého práva.*²³²

*Ochranné pásmo skladovacího zařízení, produktovodu a ropovodu zaniká jeho trvalým vyřazením z provozu nebo odstraněním stavby; v pochybnostech o tom, zda ochranné pásmo zaniklo, rozhodne na žádost vlastníka pozemku nebo stavby dotčené ochranným pásmem Správa.*²³³ Zákon o nouzových zásobách ropy přitom užití pojmy „vyřazení z provozu“ ani pojem „odstranění stavby“ nevymezuje. Obdobně je na tom i stavební zákon, který sice také obsahuje pojem „odstranění stavby“, ale ani jeden z těchto pojmů nevymezuje. V případě zániku ochranného pásma produktovodů a ropovodů, ke kterému dojde na základě odstranění stavby, můžeme, dle mého názoru, tento okamžik určit na základě oznámení o odstranění stavby. K tomu je povinen vlastník stavby nebo jiná osoba, která stavbu odstranila. Musí tak učinit ve lhůtě 30 dnů. Tato skutečnost se oznamuje příslušnému stavebnímu úřadu.²³⁴ Stavební zákon ani zákon o nouzových zásobách ropy však nestanovuje takovou povinnost ve vztahu k vyřazení skladovacího zařízení z provozu. Ačkoliv si asi každý pod těmito pojmy dokáže představit nějakou konkrétní situaci, představa jednotlivých lidí se bude pravděpodobně lišit. Proto je, dle mého názoru, vhodně zvolené upřesnění, že v případě pochybností ohledně zániku rozhodne daný správní orgán, což řeší možné vzniklé nejasnosti.

---

²²⁹ Tamtéž str. 72

²³⁰ Tamtéž str. 72

²³¹ Tamtéž str. 72

²³² Tamtéž str. 72

²³³ Srov. § 3 odst. 3 zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

²³⁴ Srov. § 131a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Některá omezení, která vyplývají z ochranného pásma produktovodů a ropovodů jsou specifická tím, že daná omezení se nevztahují jen na jejich území, ale i na území mimo něj. Tento způsob vymezení omezení není společný pro všechna ochranná pásma podle zvláštních zákonů. *V ochranném pásmu skladovacího zařízení, produktovodu a ropovodu i mimo něj každý povinen zdržet se jednání, kterým by mohl poškodit produktovod, ropovod nebo skladovací zařízení nebo omezit nebo ohrozit jejich bezpečný a spolehlivý provoz a veškeré činnosti musí být prováděny tak, aby nedošlo k poškození skladovacího zařízení, produktovodu nebo ropovodu.*²³⁵ Porušením této povinnosti se fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku. Fyzické osobě za tento přestupek hrozí pokuta do 100 000 Kč a fyzické podnikající či právnické osobě pokuta až 10 000 000 Kč.²³⁶

Jiná omezení podle tohoto zákona spojená s ochranným pásmem se liší v tom, že jsou vázány na předchozí souhlas. Jedná se o *souhlas se stavební činností, umístováním staveb, zemními pracemi, zařizováním skládek a uskladňováním materiálu v ochranném pásmu skladovacího zařízení, produktovodu nebo ropovodu.*²³⁷ Dále je nutné, aby jeho udělení umožňovaly technické a bezpečnostní podmínky a také, aby udělením souhlasu, *nedošlo k ohrožení života, zdraví, bezpečnosti, životního prostředí nebo majetku osob či životního prostředí.*²³⁸ Souhlas může udělit fyzická nebo právnická osoba, která provozuje dané skladovací zařízení, produktovod nebo ropovod, a tento souhlas musí mít písemnou podobu a musí v něm být uvedeny podmínky, za kterých byl udělen.²³⁹ *Souhlas provozovatele koresponduje s pojmem „stanovisko vlastníka veřejné technické infrastruktury“ [§ 86 odst. 2 písm. c) StavZ] a je povinnou součástí žádosti o vydání územního rozhodnutí pro jakýkoliv stavební záměr v ochranném pásmu.*²⁴⁰ To však není jediný příklad, obdobný význam mají stanoviska vlastníků veřejné dopravní infrastruktury k možnosti a způsobu napojení nebo k podmínkám dotčených

---

²³⁵ Srov. tamtéž § 3 odst. 4

²³⁶ Srov. § 10 odst. 1 písm. a), odst. 2 a § 10a odst. a), odst. 2 písm. a) zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

²³⁷ Srov. tamtéž § 3 odst. 7

²³⁸ Srov. tamtéž § 3 odst. 7

²³⁹ Srov. tamtéž § 3 odst. 7

²⁴⁰ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str.

ochranných a bezpečnostních pásem, která jsou připojena k oznámení záměru podle § 96 odst. 3 písm. c) stavebního zákona.²⁴¹

Omezení, která plynou z ochranných pásem, mají preventivní povahu.²⁴²

Dále je možné poukázat na skutečnost, že přechodné ustanovení zavedené zákonem č. 161/1959 Sb., stanovuje, že ochranná pásma vzniklá podle nařízení vlády č. 29/1959 Sb., o oprávněních k cizím nemovitostem při stavbách a provozu podzemních potrubí pro pohonné látky a ropu, zůstávají nedotčena a trvají i po dni nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. po 1. 7. 2013), včetně opatření, která se k nim váží.²⁴³

---

²⁴¹ Srov. § 96 odst. 3 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁴² Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 116

²⁴³ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 116

5.6. Ochranná pásma zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie

Vznik tohoto typu ochranných pásem je upraven v zákoně č. 458/2000 Sb. o podmínkách a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Tento typ ochranných pásem se vztahuje na 2 typy zařízení, rozvodné tepelné zařízení a zdroj tepelné energie. Na začátku energetického zákona, přesněji v § 2 nalezneme vymezení řady pojmů, se kterými tento zákon pracuje. Již zmíněný pojem rozvodná tepelná zařízení tento zákon vymezuje jako *zařízení pro dopravu tepelné energie tvořené tepelnými sítěmi, předávacími stanicemi a tepelnými spojkami; předávací stanice nebo tepelná přípojka jsou částí rozvodného tepelného zařízení v případě, že k nim má distributor tepelné energie vlastnické nebo užívací právo; částí rozvodného tepelného zařízení jsou s ním související řídicí a zabezpečovací systémy a systémy přenosu dat.*²⁴⁴

Zdrojem tepelné energie tento zákon rozumí *zařízení včetně nezbytných pomocných zařízení a stavebních částí, v němž se využíváním paliv nebo jiné formy energie získává tepelná energie, která se předává teplotonosné látce.*²⁴⁵

Energetický zákon vymezuje ochranné pásmo jako *souvislý prostor v bezprostřední blízkosti zařízení pro výrobu či rozvod tepelné energie, určený k zajištění jeho spolehlivého provozu a ochraně života, bezpečnosti a majetku osob.*²⁴⁶ Na vznik a existenci ochranného pásma nemá vliv to, kdo je vlastníkem či provozovatelem zařízení, k jehož ochraně bezpečnostní pásmo slouží.²⁴⁷

Stejně jako je tomu v případě zákona o nouzových zásobách ropy i energetický zákon rozlišuje více možných způsobů vzniku ochranného pásma s ohledem na to, jestli je ke vzniku ochranného pásma potřeba některý z podkladů podle stavebního zákona, nebo zda tomu tak není.²⁴⁸

Tuto problematiku vzniku ochranných pásem upravuje energetický zákon obdobně jako zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy. Ochranné pásmo zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie může buďto vzniknout *dnem nabytí*

---

²⁴⁴ Srov. § 2 odst. 2 písm. c) bod 11 zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁴⁵ Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. c) bod 13

²⁴⁶ Srov. tamtéž § 87 odst. 1

²⁴⁷ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 1528

²⁴⁸ Srov. § 87 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

*právní moci územního rozhodnutí o umístění stavby nebo společného povolení, kterým se stavba umísťuje a povoluje.*²⁴⁹ Tento způsob vzniku řadíme do kategorie ochranných pásem, která vznikají na základě správního aktu. Takové rozhodnutí má konstitutivní charakter. Dochází k němu na základě správního řízení v rámci kterého, se zároveň vydává územní rozhodnutí o umístění stavby či společné povolení a také vzniká ochranné pásmo.²⁵⁰ Další možností vzniku ochranného pásma zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie je na základě právních účinků územního souhlasu s umístěním stavby.²⁵¹ Tento způsob obecně označujeme jako vznik ochranného pásma na základě jednostranného úkonu správního orgánu. Ochranné pásmo vznikne okamžikem, kdy je souhlas doručen tomu, kdo o jeho vydání požádal.²⁵² Poslední možný způsob vzniku ochranného pásma na základě tohoto zákona se vztahuje na případy, kdy podle stavebního zákona není vyžadován ani jeden z již uvedených dokladů. V těchto případech vzniká ochranné pásmo dnem, kdy bylo dané zařízení uvedeno do provozu.²⁵³

Dále je třeba upřesnit rozsah ochranného pásma pro výrobu a rozvod tepelné energie. *Ochranné pásmo je vymezeno svislými rovinami vedenými po obou stranách zařízení na výrobu či rozvod tepelné energie ve vodorovné vzdálenosti měřené kolmo k tomuto zařízení a vodorovnou rovinou, vedenou pod zařízením pro výrobu nebo rozvod tepelné energie ve svislé vzdálenosti, měření kolmo k tomuto zařízení a činí 2,5 m.*²⁵⁴ Tento režim způsobu vymezení však není univerzální, protože v případě předávacích stanic, které se nachází v samostatných budovách je vymezení odlišné. Zde je ochranné pásmo *vymezeno svislými rovinami vedenými ve vodorovné vzdálenosti 2,5 m kolmo na půdorys těchto stanic a vodorovnou rovinou, vedenou pod těmito stanicemi ve svislé vzdálenosti 2,5 m.*²⁵⁵ Pod zmíněným pojmem „předávací stanice“ se podle energetického zákona rozumí *zařízení pro přeměnu parametrů tepelné energie pro potřeby jednoho nebo více objektů; předávací stanice je samostatnou věcí a není součástí budovy, ve které je*

---

²⁴⁹ Srov. tamtéž § 87 odst. 1

²⁵⁰ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 67 - 68

²⁵¹ Srov. § 87 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)

²⁵² Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 71 - 72

²⁵³ Srov. § 87 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁵⁴ Srov. tamtéž § 87 odst. 2

²⁵⁵ Srov. tamtéž § 87 odst. 3

*umístěna.*²⁵⁶ Další odchylkou je případ, kdy zařízení pro rozvod tepelné energie prochází budovami. Za této okolnosti se ochranné pásmo vůbec nevymezuje.²⁵⁷

Omezení, která vyplývají z ochranného pásma zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie mají preventivní povahu, což se projevuje tím, že je zakázáno jednání, které by mohlo vést k poškození zařízení pro výrobu nebo rozvod tepelné energie nebo které by mohlo omezit nebo ohrozit jeho bezpečný a spolehlivý provoz.²⁵⁸ *Dále veškeré činnosti musí být prováděny tak, aby nedošlo k poškození zařízení pro výrobu nebo rozvod tepelné energie.*²⁵⁹

Zákon také stanoví, že v případě, kdy by se umístění veřejně prospěšné stavby v ochranném pásmu ukázalo jako nezbytné, stanoví provozovatel tohoto zařízení podmínky pro její umístění.²⁶⁰ *Ostatní stavební činnosti, umístování staveb, zemní práce, uskladňování materiálu, zřizování skládek a vysazování trvalých porostů v ochranných pásmech je možno provádět pouze po předchozím písemném souhlasu provozovatele tohoto zařízení. Podmínky pro realizaci veřejně prospěšné stavby nebo souhlas, který musí obsahovat podmínky, za kterých byl udělen, se připojují k návrhu regulačního plánu nebo návrhu na vydání územního rozhodnutí nebo oznámení záměru v území o vydání územního souhlasu.*²⁶¹

Pod zmíněným souhlasem provozovatele lze rozumět i *stanoviska vlastníků veřejné dopravní a technické infrastruktury k možnosti a způsobu napojení nebo k podmínkám dotčených ochranných a bezpečnostních pásem*²⁶², jak je vymezuje stavební zákon. Stanoviska vlastníků jsou povinnou součástí žádosti o vydání územního rozhodnutí pro všechny stavební záměry v rámci ochranného pásma.²⁶³ Dále jsou také povinnou součástí oznámení záměru v žádosti o vydání územního souhlasu.²⁶⁴

Energetický zákon vymezuje další veřejnoprávní omezení vlastnického práva, která sice přímo nevyplývají z ochranných pásem zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie, nicméně s nimi úzce souvisejí. Energetický zákon totiž

---

²⁵⁶ Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. c) bod 10

²⁵⁷ Srov. tamtéž § 87 odst. 5

²⁵⁸ Srov. tamtéž § 87 odst. 4

²⁵⁹ Srov. tamtéž § 87 odst. 4

²⁶⁰ Srov. tamtéž § 87 odst. 4

²⁶¹ Srov. tamtéž § 87 odst. 4

²⁶² Srov. § 86 odst. 2 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁶³ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 130

²⁶⁴ Tamtéž str. 131

vlastníkům nemovitostí ukládá povinnost umožnit provozovateli rozvodu tepelné energie přístup na jejich nemovitost. Provozovatel tak může na vlastníkovu nemovitost vstupovat za účelem pravidelné kontroly a provedení nezbytných prací na zařízení.²⁶⁵ *Pokud to technické a bezpečnostní podmínky umožňují a nedojde k ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti osob, je provozovatel zařízení před zahájením prací povinen vlastníka nebo správce nemovitosti o rozsahu a době trvání prací informovat a po ukončení prací uvést dotčené prostory do původního stavu, a není-li to s ohledem na povahu provedených prací možné, do stavu odpovídajícímu předchozímu účelu nebo užívání nemovitosti.*²⁶⁶

*Ochranné pásmo zařízení pro výrobu nebo rozvod tepelné energie zaniká trvalým odstraněním stavby na základě příslušného souhlasu v souladu se stavebním zákonem.*²⁶⁷ Stavební zákon neobsahuje přesnou definici odstranění stavby, a tak není na první pohled zřejmé, kdy k zániku ochranného pásma a z něj vyplývajících omezení dochází. Nejlepším způsobem, jak tento okamžik zjistit, je na základě povinnosti, která vyplývá z § 131a stavebního zákona. Zde stavební zákon vymezuje povinnost oznámit skutečnost, že došlo k odstranění stavby příslušnému stavebnímu úřadu, a to ve lhůtě 30 dnů. Tuto povinnost má buďto vlastník nebo jiná osoba, která odstranila stavbu.²⁶⁸ Díky splnění této povinnosti bude možné určit, nejen kdy došlo k odstranění stavby, ale také zániku ochranného pásma.

---

²⁶⁵ Srov. § 87 odst. 6 zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁶⁶ Srov. tamtéž § 87 odst. 6

²⁶⁷ Srov. tamtéž § 87 odst. 7

²⁶⁸ Srov. § 131a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

5.7. Ochranná a bezpečnostní pásma plynárenských zařízení

Právní úpravu ochranných a bezpečnostních pásem nalezneme v zákoně č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), stejně jako je tomu v případě ochranných pásem zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie a ochranných pásem zařízení elektrizační soustavy. Právě ochranná pásma zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie mají řadu společných znaků s ochrannými a bezpečnostními pásmy plynárenských zařízení.

Tato ochranná a bezpečnostní pásma vznikají k ochraně plynárenských zařízení, kterými se rozumí *zařízení výroby plynu, přepravní soustavy, distribuční soustavy, zásobníku plynu, těžebního plynovodu a přímého plynovodu.*²⁶⁹

Toto vymezení v sobě obsahuje řadu pojmů, jejichž zákonnou definici energetický zákon také upravuje a které je třeba vymežit k lepšímu osvětlení této problematiky. První pojem, který byl zahrnut do vymezení, jsou výroby plynu. Jedná se o *zařízení na výrobu nebo těžbu plynu nebo terminál zkapalněného zemního plynu včetně stavební části a nezbytných pomocných zařízení, kde uskutečňuje svoji činnost držitel licence na výrobu zemního plynu; výroba zemního plynu je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.*²⁷⁰ Další pojem, který spadá do vymezení plynárenského zařízení je pojem „přepravní soustava“. Jedná se o *vzájemně propojený soubor vysokotlakových plynovodů a kompresních stanic a souvisejících technologických objektů, včetně systému řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k přenosu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů, propojených plynárenskými soustavami v zahraničí, na kterém zajišťuje přepravu plynu držitel licence na přepravu plynu; přepravní soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.*²⁷¹ Distribuční soustava zde představuje *vzájemně propojený soubor vysokotlakých, středotlakých a nízkotlakých plynovodů, plynovodních přípojek a těžebních plynovodů ve vlastnictví provozovatele distribuční soustavy a souvisejících technologických objektů včetně systému řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k převodu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů, který není přímo propojen s kompresními stanicemi a na kterém zajišťuje distribuci plynu držitel*

---

²⁶⁹ Srov. § 2 odst. 2 písm. b) dob 8 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁷⁰ Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. b) bod 26

²⁷¹ Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. b) bod 14

*licence na distribuci plynu; distribuční soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.*²⁷² *Zásobníkem plynu energetický zákon rozumí podzemní nebo nadzemní plynové zařízení, včetně souvisejících technologických objektů a systémů řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k převodu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů, sloužící k uskladňování zemního plynu v plynné nebo kapalně formě propojené s plynárenskou soustavou České republiky nebo se zahraniční plynárenskou soustavou; zásobník plynu je zřizován ve veřejném zájmu.*²⁷³ *Těžebním plynovodem se rozumí takový plynovod, který připojuje výrobu plynu k přepravní soustavě nebo distribuční soustavě nebo jinému těžebnímu plynovodu; těžební plynovod je zřizován a provozován ve veřejném zájmu.*²⁷⁴ *Posledním pojmem, který je zahrnut do vymezení plynárenské soustavy je pojem „přímý plynovod“. Tím se podle energetického zákona rozumí plynovod, který není součástí přepravní soustavy nebo distribuční soustavy a který je dodatečně zřízený pro dodávku plynu zákazníkovi, a slouží pouze pro vlastní potřebu zákazníka.*²⁷⁵

Z vymezení jednotných pojmů, které tvoří plynárenská zařízení je patrné, že krom vymezení přímých plynovodů je přímo uvedeno, že se jedná o zařízení, k jejichž zřizování a provozování dochází ve veřejném zájmu. *Účel existence ochranných a bezpečnostních pásem plynárenských zařízení sleduje zejména ochranu veřejného zájmu, a to nejen ve smyslu zájmu na ochraně řádného provozování veřejně prospěšného zařízení, ale i zdraví osob a životního prostředí.*²⁷⁶ Teorie a judikatura obecně dovozuje, že všechna ochranná a bezpečnostní pásma jsou zřizována ve veřejném zájmu, i když to zákon takto přímo nevynechá. Tento faktor může sehrát roli v případě, kdy se bude rozhodovat o tom, zda za omezení z daného ochranného či bezpečnostního pásma vyplývá nárok na náhradu podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a zda může být tento článek přímo aplikován.

Jak již bylo zmíněno na začátku této kapitoly, ochranná pásma plynárenských zařízení vznikají obdobným způsobem jako ochranná pásma zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie. Spadají jednak do kategorie

---

²⁷² Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. b). bod 1

²⁷³ Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. b) bod 13

²⁷⁴ Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. b) bod 20

²⁷⁵ Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. b) bod 15

²⁷⁶ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 1358 - 1359

ochranných pásem, která vznikají na základě správního aktu.²⁷⁷ Je tomu tak v případě, kdy ke vzniku dojde na základě právní moci územního rozhodnutí o umístění stavby nebo společného povolení.²⁷⁸ Ochranná pásma plynárenských zařízení však řadíme i do kategorie ochranných pásem, která vznikají na základě jednostranného úkonu správního orgánu.²⁷⁹ K tomu dochází v případě, že ochranné pásmo plynárenského zařízení vzniká na základě územního souhlasu s umístěním stavby.²⁸⁰ Poslední kategorií, kam můžeme ochranná pásma plynárenských zařízení také zařadit, je kategorie ochranných pásem, která vznikají na základě jednostranného jednání držitele licence.²⁸¹ Jedná se o případy, kdy podle stavebního zákona není potřeba žádný doklad. V tomto případě ochranné pásmo plynárenského zařízení vznikne uvedením daného zařízení do provozu.²⁸²

Nyní se zaměříme na specifikaci ochranných pásem plynárenských zařízení a jejich rozsah. *Ochranným pásmem se pro účely tohoto zákona rozumí souvislý prostor vymezený svislými rovinami vedenými ve vodorovné vzdálenosti od půdorysu plynárenského zařízení měřeného kolmo na jeho obrys.*²⁸³ Rozsah tohoto obrysu potažmo i ochranného pásma se liší u různých plynárenských zařízeních, podle jejich typu a napětí plynu. V případě plynovodů a plynovodních přípojek o tlakové úrovni 4 bar včetně, které jsou se nacházejí v zastavěném území obce činí rozsah ochranného pásma 1 m na obě strany a v případě umístění mimo zastavěné území obce 2 m na obě strany. Ochranné pásmo plynovodů a plynovodních přípojek nad 4 bar do 40 bar včetně má rozsah 2 m na obě strany kolmo od obrysu tohoto zařízení. V případě plynovodů nad 40 bar to budou 4 m na obě strany kolmo od tohoto plynovodu.²⁸⁴ *U technologických objektů 4 m na každou stranu od objektu. U sond zásobníků plynu 30 m od osy jejich ústí. U zásobníků plynu 30 m vně od jejich oplocení. U zařízení katodické protikorozní ochrany a vlastní telekomunikační sítě*

---

²⁷⁷ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 64

²⁷⁸ Srov. § 68 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁷⁹ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 71

²⁸⁰ Srov. § 68 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁸¹ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 72

²⁸² Srov. § 68 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁸³ Srov. tamtéž § 68 odst. 2

²⁸⁴ Srov. tamtéž. §68 odst. 2 písm. a) až c)

*držitele licence I m na obě strany.*²⁸⁵ Větší rozsah ochranného pásma u sond zásobníků plynu a zásobníků plynu je pravděpodobně dán vyšším rizikem spojeným s provozem takového zařízení.

*V ochranném pásmu i mimo něj je každý povinen zdržet se jednání, kterým by mohl poškodit plynárenskou soustavu nebo omezit nebo ohrozit její bezpečný a spolehlivý provoz a veškeré činnosti musí být prováděny tak, aby nedošlo k poškození energetického zařízení.*²⁸⁶ Z tohoto ustanovení je zřejmě patrná preventivní povaha omezení, která plyne z ochranného pásma. Tato omezení se vztahují k obecnému, nikoliv konkrétnímu subjektu.²⁸⁷ Takováto forma vymezení je dle mého názoru daleko vhodnější než taxativní výčet činností, které jsou v ochranném pásmu zakázány, a to především vzhledem k důležitosti zajištění ochrany zmíněných zařízení. Taxativní výčet zpravidla nemůže pamatovat na všechna možná nebezpečí, která mohou nastat.

Energetický zákon dále za určitých podmínek (např. že nedojde k ohrožení života nebo zdraví nebo majetku) přiznává fyzické či právnické osobě provozující dané zařízení některá oprávnění. Mezi tato oprávnění zákon řadí právo vymezit podmínky, které musejí být dodrženy při realizaci některé veřejně prospěšné stavby. Stavebník musí prokázat nezbytnost umístění dané stavby v ochranném pásmu.²⁸⁸ Fakt, že je daná stavba ve veřejném zájmu, musí být zjišťován v každém konkrétním případě. Jak vychází z judikatury Ústavního soudu, není možné, aby to, že je určitá stavba ve veřejném zájmu prohlásil zákon.²⁸⁹ Fyzická nebo právnická osoba provozující plynárenskou soustavu dále může v případě některých staveb (které nejsou stavby veřejně prospěšné), zemních prací, zřizování skládek a uskladňování materiálu v ochranném pásmu udělit souhlas, který musí mít písemnou podobu.²⁹⁰ Při udělování souhlasu se přihlíží k řadě především technických hledisek, jako je technický stav zařízení, ohrožení v případě úniku plynu, jeho vzplanutí či výbuchu, také statistice poruch, kvalitě materiálů, které

---

²⁸⁵ Srov. tamtéž § 68 odst. 2 písm. d) až g)

²⁸⁶ Srov. tamtéž § 68 odst. 3

²⁸⁷ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 1362

²⁸⁸ Srov. § 68 odst. 4 písm. a) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁸⁹ Nález (ÚS) Ústavní soud - plénum ze dne 28.06.2005 sp. zn. Pl. ÚS 24/04 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁹⁰ Srov. § 68 odst. 4 písm. b) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

byly použity a řadě dalších kritérií.²⁹¹ Vymezení zmíněného pojmu „veřejně prospěšná stavba“ nalezneme ve stavebním zákoně. Veřejně prospěšnou stavbou se rozumí *stavba pro veřejnou infrastrukturu určená k rozvoji nebo ochraně území obce, kraje nebo státu, vymezená ve vydané územně plánovací dokumentaci.*²⁹²

Osoba odpovědná za provoz zde nevystupuje v postavení správního orgánu a je pouze na jejím uvážení, zda souhlas udělí nebo stanoví podmínky.²⁹³ Dle mého názoru je výhodou, že je dané oprávnění přiznáno provozovateli zařízení, a ne některému správnímu orgánu. Usuzuji tak z toho důvodu, že se u provozovatele předpokládají technické znalosti dané problematiky, kterou správní orgán nemusí vždy disponovat a mohlo by docházet k tomu, že by bylo nutné opatřit znalecký posudek.

*V lesních průsecích udržuje provozovatel přepravní soustavy, provozovatel distribuční soustavy, provozovatel zásobníku plynu na vlastní náklad volný pruh pozemků o šířce 2 m na obě strany od osy plynovodu; vlastníci či uživatelé dotčených nemovitostí jsou povinni jim tuto činnost umožnit; provozovatel zásobníku plynu dále na vlastní náklad udržuje volný prostor pozemku o poloměru 15 m od osy ústí sondy zásobníku plynu.*²⁹⁴ Zde se jedná o povinnost absolutní povahy na straně provozovatele a omezení, které je absolutní povahy na straně vlastníka či uživatele.

Energetický zákon stanoví i další omezení, které neplyne přímo z ochranného pásma plynárenského zařízení, ale je s ním fakticky spojeno. *Vysazování trvalých porostů kořenicích do větší hloubky než 20 cm nad povrchem plynovodu ve volném pruhu prostoru pozemku o poloměru 15 m od osy ústí sondy zásobníku plynu lze pouze na základě souhlasu provozovatele přepravní soupravy, provozovatele distribuční soustavy, provozovatele zásobníku plynu nebo provozovatele přípojky.*²⁹⁵ Jedná se o jakési doplnění omezení, která vznikají vedle existence ochranného pásma. Stejně jako u omezení plynoucího z ochranného pásma plynárenských zařízení má i toto preventivní charakter.

---

²⁹¹ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 1363

²⁹² Srov. § 2 odst. 1 písm. n) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁹³ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 1364

²⁹⁴ Srov. § 68 odst. 5 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁹⁵ Srov. tamtéž § 68 odst. 6

Pokud fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba poruší některý z výše uvedených zákazů nebo nesplní některou již uvedenou povinnost, jedná se o přešupek podle energetického zákon. Tyto povinnosti v případě právnické osoby nebo fyzické podnikající osoby mohou vyplývat i z postavení vlastníka nebo provozovatele plynárenského zařízení.²⁹⁶

*Ochranné pásmo plynárenského zařízení zaniká trvalým odpojením zařízení od plynárenské soustavy nebo odstraněním stavby.*²⁹⁷ V případě odstranění stavby je možné zjistit okamžik, kdy k odstranění došlo na základě splnění oznamovací povinnosti podle stavebního zákona vlastníka stavby či jiná osoba, která odstranění provedla. Musí tak učinit do 30 dnů po odstranění stavby, a to vůči příslušnému stavebnímu úřadu.²⁹⁸ Problematičtější to bude v případě trvalého odpojení zařízení od plynárenské soustavy, protože tento pojem energetický zákon nedefinuje. K zániku ochranného pásma plynárenských zařízení může dojít také změnou právní úpravy, za předpokladu, že stávající omezení nebude přechodnými ustanoveními nového právního předpisu ponechána v platnosti.²⁹⁹

Energetický zákon upravuje také bezpečnostní pásma plynárenských zařízení. Ta se v některých ohledech, jako je například jejich účel, liší od bezpečnostních pásem. V některých aspektech je však jejich právní úprava totožná. *Bezpečnostní pásma jsou určena k zamezení nebo zmírnění účinků případných havárií plynových zařízení a k ochraně života, zdraví, bezpečnosti a majetku osob.*³⁰⁰ K jejich vzniku dochází stejným způsobem jako je tomu v případě ochranných pásem plynárenských zařízení, tedy na základě územního rozhodnutí o umístění stavby či společného povolení, územním souhlasem nebo uvedením plynového zařízení do provozu.³⁰¹

*Bezpečnostním pásmem se pro účely tohoto zákona rozumí souvislý prostor vymezený svislými rovinami vedenými ve vodorovné vzdálenosti od půdorysu plynového zařízení měřeno kolmo na jeho obrys.*³⁰² Přesný rozsah jednotlivých

---

²⁹⁶ Srov. tamtéž § 90 odst. 1 písm. k), l), s) a § 91a odst. 1 písm. o), p), i), n)

²⁹⁷ Srov. tamtéž § 68 odst. 7

²⁹⁸ Srov. § 131a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁹⁹ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 1367

³⁰⁰ Srov. § 69 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁰¹ Srov. tamtéž § 69 odst. 1

³⁰² Srov. tamtéž § 69 odst. 2

bezpečnostních pásem je vymezen v příloze energetického zákona. Údaje uvedené v této příloze se však nevztahují na plynová zařízení sloužící pro zkapalněný zemní plyn nebo zkapalněný biometan.³⁰³ Příloha obsahuje vymezení velikosti pásma pro jednotlivá zařízení, která se řadí mezi plynová zařízení a jejich velikost se dále odvíjí také od tlaku v daném zařízení, či podle vzdálenosti od vnějšího obvodu technologických objektů.

V rámci bezpečnostních pásem plynárenských zařízení platí podobná pravidla jako v případě ochranných pásem plynárenských zařízení, kdy fyzická či právnická osoba, která odpovídá za provoz příslušného plynového zařízení stanoví podmínky pro realizaci veřejně prospěšné stavby v bezpečnostním pásmu. Podmínkou je, že stavebník nejprve prokáže nezbytnost jejího umístění v bezpečnostním pásmu a skutečnost. Stejně tak je podmínkou, že jejím umístěním nedojde k ohrožení života, zdraví ani bezpečnosti.³⁰⁴ Jinou, než veřejně prospěšnou stavbu je možné umístit v rámci bezpečnostního pásma *pouze po předchozím písemném souhlasu fyzické nebo právnické osoby, která odpovídá za provoz příslušného plynového zařízení.*³⁰⁵

Pokud by fyzická osoba umístila stavbu v bezpečnostním pásmu v rozporu s těmito ustanoveními, dopustila by se přestupku.³⁰⁶ Stejně tak se dopustí přestupku právnická či fyzická osoba podnikající, pokud umístí stavbu v bezpečnostním pásmu v rozporu s výše uvedenými ustanoveními.³⁰⁷

K zániku bezpečnostního pásma plynárenských zařízení dochází stejným způsobem jako je tomu v případě ochranných pásem plynárenských zařízení.³⁰⁸

---

³⁰³ Srov. tamtéž § 69 odst. 4

³⁰⁴ Srov. tamtéž § 69 odst. 3 písm. a)

³⁰⁵ Srov. tamtéž § 69 odst. 3 písm. b)

³⁰⁶ Srov. tamtéž § 90 odst. 1 písm. l)

³⁰⁷ Srov. tamtéž § 91a odst. 1 písm. p)

³⁰⁸ Srov. tamtéž § 69 odst. 5

5.8. Ochranná pásma zařízení elektrizační soustavy

Právní úprava ochranných pásem zařízení elektrifikační soustavy je obsažena v zákoně č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Elektrizační soustavou se podle tohoto zákona rozumí *vzájemně propojený soubor zařízení pro výrobu, přenos, transformaci a distribuci elektřiny, včetně elektrických přípojek, přímých vedení, a systémy měřící, ochranné, řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky, a to na území České republiky*.³⁰⁹

Úprava ochranných pásem zařízení elektrifikační soustavy má některé podobnosti s úpravou ochranných pásem plynárenských zařízení.

Ochranná pásma zařízení elektrifikační soustavy je prostor v bezprostřední blízkosti tohoto zařízení určený k zajištění jeho spolehlivého provozu a k ochraně života, zdraví a majetku osob.³¹⁰ Hlavním účelem bezpečnostního pásma je ochrana daného zařízení před poškozením a zajištění jeho provozuschopnosti.³¹¹ Ústavní soud ve svém nálezu uvádí, že ochranná pásma zařízení elektrizační soustavy slouží k ochraně života, zdraví a majetku osob. Z toho důvodu jde o *legitimizující omezení vlastnického práva ve smyslu čl. 11 odst. 3 Listiny*.³¹²

Ke vzniku ochranných pásem zařízení elektrifikační soustavy může dojít na základě správního aktu.³¹³ Tímto správním aktem může být územní rozhodnutí o umístění stavby nebo společné povolení. Ke vzniku dojde nabytím právní moci. Ochranné pásmo zařízení elektrifikační soustavy může vzniknout na základě veřejnoprávní smlouvy, kterou se nahrazuje územní rozhodnutí ve chvíli, kdy nabyla právní moci.³¹⁴ Tuto veřejnoprávní smlouvu řadíme mezi veřejnoprávní smlouvy subordinační. Aby k uzavření takovéto smlouvy mohlo dojít, musí žadatel obstarat souhlasy osob, které by jinak byly účastníky územního řízení.³¹⁵ Dalším

---

³⁰⁹ Srov. § 2 odst. 2 písm. a) do 4 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³¹⁰ Srov. tamtéž § 46 odst. 1

³¹¹ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 824

³¹² Usnesení (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 21.02.2012 sp. zn. IV. ÚS 3140/11 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-20]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³¹³ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 64

³¹⁴ Srov. § 46 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³¹⁵ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 825

způsobem vzniku je jednostranný úkon správního orgánu.³¹⁶ Sem řadíme případy, kdy ochranné pásmo vznikne na základě právního účinku územního souhlasu s umístěním stavby. Pokud podle stavebního zákona není vyžadován žádný ze zmíněných dokladů, vzniká ochranné pásmo uvedením zařízení do provozu.³¹⁷ Tento způsob vzniku se obecně v teorii označuje jako vznik na základě jednostranného jednání držitele licence.³¹⁸

*Ochrannými pásmy jsou chráněna nadzemní vedení, podzemní vedení, elektrické stanice, výrobní elektřiny a vedení měřicí, ochranné, řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky.*³¹⁹ Pro jednotlivá zařízení jsou pak tímto zákonem stanovená specifika a některá omezení jsou pro všechny společná.

*Ochranná pásma nadzemního vedení je souvislý prostor vymezený svislými rovinami vedenými po obou stranách vedení ve vodorovné vzdálenosti měřené kolmo na vedení.*³²⁰ Rozsah ochranného pásma je pak přesně vymezen v § 46 odst. 3 energetického zákona, kdy co do svého rozměru se tato ochranná pásma různí na základě napětí a typu zařízení.³²¹ *V ochranném pásmu nadzemního vedení je zakázáno vysazovat chmelnice a nechávat růst porosty nad výšku 3 m.*³²² Toto omezení se týká jen ochranných pásem nadzemních vedení.

Ochranné pásmo podzemního vedení elektrizační soustavy je vymezeno obdobně jako ochranné pásmo nadzemního vedení, kdy se rozměr pásma různí podle napětí a může činit buďto 1 m nebo 3 m po obou stranách krajního kabelu.³²³ Specifickým omezením, které platí pouze pro ochranné pásmo podzemního vedení je zákaz vysazování trvalých porostů. Dále je zakázáno přejíždět vedení mechanismy o celkové hmotnosti přesahující 6 t, pokud jde o vedení bez ochranných prvků.³²⁴ Tento zákaz tedy nelze uplatnit absolutně. Zákaz nebude platit v případech, kdy přejezd umožňují stavebně technické podmínky podzemního

---

³¹⁶ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 71

³¹⁷ Srov. § 46 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³¹⁸ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 72

³¹⁹ Srov. § 46 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³²⁰ Srov. tamtéž § 46 odst. 3

³²¹ Srov. tamtéž § 46 odst. 3

³²² Srov. tamtéž § 46 odst. 9

³²³ Srov. tamtéž § 46 odst. 5

³²⁴ Srov. tamtéž § 46 odst. 10

vedení nebo pokud by tak bylo učiněno na základě dohody s vlastníkem a po provedení zajištění proti mechanickému poškození.³²⁵

Energetický zákon dále upravuje ochranné pásmo elektrické stanice. Elektrickou stanicí se rozumí *soubor staveb a zařízení elektrizační soustavy, který umožňuje transformaci, kompenzaci, přeměnu nebo přenos a distribuci elektřiny, včetně prostředků nezbytných pro zajištění jejich provozu.*³²⁶ Rozměry ochranného pásma elektrické stanice se liší u jednotlivých zařízení, k jejichž zabezpečení toto ochranné pásmo slouží.³²⁷ Podobně je v energetickém zákoně upravena i problematika ochranného pásma výroby elektřiny. Pod pojmem „výrobní elektřiny“ energetický zákon rozumí *energetické zařízení pro přeměnu různých forem energie na elektřinu, zahrnující všechna nezbytná zařízení; výrobní elektřiny o celkovém instalovaném elektrickém výkonu 100 MW a více, s možností poskytovat podpůrné služby k zajištění provozu elektrizační soustavy, je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.*³²⁸ I zde není dán jeden rozměr ochranného pásma, ale liší se v závislosti na několika faktorech, kterými jsou oplocení a velikost napětí.³²⁹

Pro ochranná pásma nadzemních i podzemních zařízení, výroby elektřiny a elektrické stanice jsou stanovena některá společná omezení. Tato omezení nemají povahu absolutního zákazu.³³⁰ Jde o *zákaz zřizovat bez souhlasu vlastníka těchto zařízení stavby či umísťovat konstrukce a jiná podobná zařízení, jakož i uskladňovat výbušné látky, provádět bez souhlasu jeho vlastníka zemní práce, provádět činnosti, které by mohly ohrozit spolehlivost a bezpečnost provozu těchto zařízení nebo ohrozit život, zdraví či majetek osob, provádět činnosti, které by znemožňovaly nebo podstatně znesnadňovaly přístup k těmto zařízením.*³³¹

Obecně má také každý povinnost se v ochranném pásmu i mimo něj zdržet *jednání, kterým by mohl poškodit elektrizační soustavu nebo omezit nebo ohrozit*

---

³²⁵ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 828

³²⁶ Srov. § 2 odst. 2 písm. a) bod 3 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³²⁷ Srov. tamtéž § 46 odst. 6

³²⁸ Srov. tamtéž § 2 odst. 2 písm. a) bod 18

³²⁹ Srov. tamtéž § 46 odst. 7

³³⁰ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 826

³³¹ Srov. § 46 odst. 8 písm. a) – d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

*její bezpečný a spolehlivý provoz a veškeré činnosti musí být prováděny tak, aby nedošlo k poškození energetických zařízení.*³³²

Energetický zákon poskytuje vlastníkovu příslušné části elektrizační soustavy oprávnění písemně stanovit podmínky pro realizaci veřejně prospěšné stavby. Podmínkou je, že stavebník prokáže nezbytnost umístění této veřejně prospěšné stavby v ochranném pásmu. Pokud se jedná o činnost nebo jinou stavbu než veřejně prospěšnou stavbu v ochranném pásmu, má vlastník příslušné elektrizační soustavy oprávnění udělit písemný souhlas se stavbou. Z tohoto souhlasu musejí být patrné podmínky, za kterých byl souhlas udělen.³³³ V obou zmíněných případech musí být splněn předpoklad, že to bude možné s ohledem na technické podmínky *a nedojde-li k ohrožení života, zdraví, bezpečnosti nebo majetku osob.*³³⁴ Je na stavebníkovi, aby prokázal, že tyto podmínky byly naplněny. Zmíněná omezení mají obecně povahu prevence.³³⁵

*Fyzické či právnické osoby zřizující zařízení napájená stejnosměrným proudem v bezprostřední blízkosti ochranného pásma s možností vzniku bludných proudů poškozujících podzemní vedení jsou povinny tyto skutečnosti oznámit provozovateli přenosové soustavy nebo příslušnému provozovateli distribuční soustavy a provést opatření k jejich nápravě.*³³⁶ Takovéto řešení považují za vhodnější než formu absolutního zákazu, který by zde nejspíš byl nepřiměřeně omezující, vzhledem k tomu, že nejde pouze o ochranné pásmo, ale i jeho bezprostřední blízkost. Jedná se o projev prevenční zásady. Existují i další omezení, která omezují činnost mimo ochranné pásmo, a s ochranným pásmem přímo souvisejí.³³⁷ Vztahují se k podmínkám vzdálenosti mezi určitým zařízením a listu rotoru větrné elektrárny.³³⁸

---

³³² Srov. tamtéž § 46 odst. 12

³³³ Srov. § 46 odst. 11 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³³⁴ Srov. tamtéž § 46 odst. 11

³³⁵ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 828

³³⁶ Srov. § 46 odst. 13 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³³⁷ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 830

³³⁸ Srov. § 46 odst. 14 a 15 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

Ochranné pásmo zařízení elektrizační soustavy zaniká trvalým odstraněním stavby na základě příslušného souhlasu nebo povolení v souladu se stavebním zákonem.³³⁹ Ochranné pásmo sdílí osud stavby příslušného zařízení.³⁴⁰

Vlastník či uživatel se dopustí přestupku, pokud v lesních průsecích neumožní provozovateli přenosové soustavy nebo distribuční soustavy udržovat volný pruh o šířce 4 m, pokud je takový volný pruh třeba.³⁴¹ Obecně se fyzická osoba, právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající dopustí přestupku, pokud nesplní povinnost nebo poruší zákaz, který byl v této kapitole vymezen.³⁴²

Je nutné zdůraznit, že stále existují ochranná pásma, která vznikla na základě předchozí právní úpravy, proto se bude jejich režim v některých věcech lišit.³⁴³

---

³³⁹ Srov. § 46 odst. 16 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁴⁰ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 831

³⁴¹ Srov. § 90 odst. 1 písm. j) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁴² Srov. tamtéž § 90 odst. 1 písm. k), l) a § 91a odst. 1 písm. l), n), o), p)

³⁴³ Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. str. 826

5.9. Ochranná pásma vyplývající z tzv. lázeňského zákona

Právní úprava těchto ochranných pásem je obsažena především v zákoně č. 164/2001 Sb., o přírodních léčebných zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon) a pak v některých zvláštních zákonech.

Ochranné pásmo podle lázeňského zákona vzniká na základě vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČR. Můžeme ho tedy zařadit do kategorie ochranných pásem, která vznikají na základě podzákonního právního předpisu.³⁴⁴ Lázeňský zákon přesně stanoví podklady, které jsou k vydání této ministerské vyhlášky potřeba. Jedná se o analýzu rizik ohrožení vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti zdroje, ze kterého vychází návrh ochranného pásma a odborné posudky.³⁴⁵ Myslím si, že díky tomu a také zákonné podmínce, že se ochranná pásma stanoví tak, *aby bylo dosaženo sledovaného účelu a oprávněné zájmy právnických a fyzických osob byly na dotčeném území omezeny pouze v míře nezbytně nutné*,³⁴⁶ mohou tato ochranná pásma velmi dobře reagovat na danou situaci. Takto konkrétně vymezený účel je ideální způsob pro úpravu vzniku ochranného pásma, kdy na rozdíl od úpravy obsažené v řadě jiných zákonů je kladen důraz na to, aby omezení nezasahovala do práv a povinností více, než je k dosažení daného účelu třeba. To je podle mého názoru důležité a myslím si, že by bylo vhodné, kdyby obdobné ustanovení obsahovalo více zákonů upravující ochranná a bezpečnostní pásma. Takovéto ustanovení totiž pravděpodobně povede k tomu, že ochranné pásmo bude plnit zamýšlený účel, ale zároveň omezení nebudou nadbytečná nebo nepřiměřená.

*Návrh na stanovení ochranných pásem ministerstvo projedná s dotčenými správními úřady podle zvláštních právních předpisů a s obcemi, na jejichž území mají být ochranná pásma stanovena.*³⁴⁷ Uvedené projednání by, dle mého názoru mohlo ještě více přispět k tomu, že ochranné pásmo vznikne pouze, pokud je jeho zřízení opravdu účelné a nutné. Dále pak také to, že daná omezení budou reflektovat lokální situaci, k čemuž jinak nemusí dojít v takové míře. Benefitem uvedeného

---

³⁴⁴ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 63

³⁴⁵ Srov. § 21 odst. 2 a 3 zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁴⁶ Srov. tamtéž § 21 odst. 2

³⁴⁷ Srov. tamtéž § 21 odst. 4

projednání může být také to, že by mohlo přispět k důrazu na přiměřenost vzniklých omezení.

Lázeňský zákon dělí ochranná pásma na ochranná pásma I. stupně a ochranná pásma II. stupně. Liší se především v objektu, k jehož ochraně slouží. *Ochranné pásmo I. stupně se stanoví pro území zahrnující zpravidla okolí výstupu zdroje.*³⁴⁸ Lázeňský zákon vymezuje, že ochranné pásmo I. stupně může mít rozsah buďto v podobě kruhu s poloměrem 50 m od zdroje (nebude-li stanoveno jinak) nebo může mít podobu pásma 10 x 10 m okolo zdroje. Rozsah může být případně vymezen i jinak, to záleží na výsledku hydrogeologického šetření.³⁴⁹ *U přírodního zdroje peloidu se ochranné pásmo stanoví zpravidla pro území vymezené hranicemi ložiska peloidu.*³⁵⁰

Omezení spojená s ochranným pásmem I. stupně se liší podle jeho rozsahu daného ochranného pásma, což je typické právě pro lázeňský zákon. Některá omezení se liší podle toho, zda poloměr ochranného pásma, které je vymezeno kruhem, přesahuje či naopak nepřesahuje 50 m. Pokud je kruhové ochranné pásmo menší (jeho poloměr nepřesahuje 50 m) mohou z něj plynoucí omezení být restriktivnější než v případě většího kruhového ochranného pásma.³⁵¹ To bude pravděpodobně právě spojeno s tím faktem, že se jedná o menší území a je tedy přiměřené zde užít přísnější omezení. Jsou zde *zakázány všechny činnosti s výjimkou těch, které jsou nutné v zájmu ochrany a využívání zdroje.*³⁵²

V ochranném pásmu, které je rozsáhlejší (poloměr tohoto kruhového pásma přesahuje 50 m) *je zakázáno provádět činnosti, které mohou negativně ovlivnit chemické, fyzikální a mikrobiologické vlastnosti zdroje a jeho zdravotní nezávadnosti, jakož i zásoby a vytrvalost zdroje. Tyto činnosti a termín jejich ukončení v návaznosti na místní geologické podmínky stanoví vyhláška ministerstva, kterou stanoví ochranné pásmo.*³⁵³ I zde je, dle mého názoru patrné, že v případě ochranných pásem podle tohoto zákona je dbáno na to, aby jejich existence a vymezení reflektovalo podmínky konkrétní lokace. V tomto duchu se nese i další omezení, které je společné pro všechna ochranná pásma I. stupně podle tohoto zákona. Tím je povinnost odstranit z ochranného pásma *všechny zdroje*

---

³⁴⁸ Srov. tamtéž § 22 odst. 1

³⁴⁹ Srov. tamtéž § 22 odst. 2

³⁵⁰ Srov. tamtéž § 22 odst. 2

³⁵¹ Srov. tamtéž § 22 odst. 4 a odst. 5

³⁵² Srov. tamtéž § 22 odst. 4

³⁵³ Srov. tamtéž § 22 odst. 5

možného znečištění³⁵⁴ a provést jiné potřebné úpravy území. V případě, že by se jednalo o historicky urbanizované území, k odstranění se přikročí v rozumně možné míře vzhledem k těmto okolnostem.³⁵⁵ Z čehož opět plyne podmínka přiměřenosti a zohlednění místních poměrů. Zákon stanovuje povinnost ochranné pásmo I. stupně vyznačit jednak v katastru nemovitostí a pak také tabulkou přímo na daném místě.³⁵⁶

*Ochranné pásmo II. stupně se stanoví k ochraně zřídelní struktury zdroje, popřípadě infiltračního území zřídelní struktury zdroje nebo jeho části nebo infiltračního území zdroje nebo jeho části.*³⁵⁷ Uvnitř mohou pak dále vznikat dílčí pásma, která budou mít rozdílný stupeň ochrany, což bude vymezeno v podobě vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČR.³⁵⁸ Omezení spočívá v tom, že *je zde zakázáno provádět činnosti, které mohou negativně ovlivnit chemické, fyzikální a mikrobiologické vlastnosti zdroje nebo jeho zdravotní nezávadnost, jakož i vydatnost zdroje.*³⁵⁹ I tyto omezení musejí podle lázeňského zákona reflektovat místní geologické poměry. K jejich zohlednění dojde v rámci vyhlášky Ministerstva zdravotnictví.³⁶⁰

S ochrannými pásmy je také spojena povinnost vlastníka umožnit některým osobám (které stanoví § 39 tohoto zákona) vstup na svůj pozemek za účelem provedení šetření a odběrů vzorků (zvláštní zákon může stanovit povinnost opatřit si k takovému úkonu povolení), poskytnout údaje a doklady potřebné pro výkon dozoru nebo odstranit vzniklé závady.³⁶¹

Z ochranných pásem podle lázeňského zákona plynou další omezení, která mají relativní povahu, což znamená, že dané činnosti nelze vykonávat bez závazného stanoviska ministerstva. V ochranných pásmech není možné bez souhlasu *schválit plán hlavních povodí, plány oblastí povodí a plány zdroje vodovodů a kanalizací*³⁶² a některé další činnosti vymezené v § 39 lázeňského zákona.

---

³⁵⁴ Srov. tamtéž § 22 odst. 3

³⁵⁵ Srov. tamtéž § 22 odst. 3

³⁵⁶ Srov. tamtéž § 22 odst. 7 a § 24 odst. 1

³⁵⁷ Srov. tamtéž § 23 odst. 1

³⁵⁸ Srov. tamtéž § 23 odst. 2

³⁵⁹ Srov. tamtéž § 23 odst. 3

³⁶⁰ Srov. tamtéž § 23 odst. 3

³⁶¹ Srov. tamtéž § 39 odst. 1

³⁶² Srov. tamtéž § 37 odst. 2 písm. a) až d)

Fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že vykonává činnost, která je v ochranném pásmu zdroje zakázána.³⁶³

Vedle právní úpravy vzniku ochranného pásma podle tohoto zákona zde nalezneme i způsob, kterým ochranné pásmo zanikne. Dochází k tomu vyhláškou ministerstva.³⁶⁴

---

³⁶³ Srov. tamtéž § 41 odst. 1 písm. c) a odst. 2 písm. e)

³⁶⁴ Srov. tamtéž § 21 odst. 3

5.10. Ochranná pásma vodních zdrojů a vodních děl

V této kapitole se zaměříme na právní úpravu ochranných pásem vodních zdrojů a vodních děl, kdy základním právním pramenem této úpravy je zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). Tento zákon se zaměřuje na ochranu povrchové a podzemní vody, která je zde chápána jako významná složka životního prostředí a přírodního zdroje. Mimo jiné upravuje také ochranná pásma, která slouží právě k ochraně této nenahraditelné složky přírody a k zajištění bezpečnosti vodních děl.³⁶⁵

Ke vzniku ochranných pásem vodních zdrojů podle vodního zákona dochází na základě opatření obecné povahy.³⁶⁶ *Ochranná pásma stanoví vodoprávní úřad na návrh nebo z vlastního podnětu. Nepodají-li návrh na jejich stanovení ti, kteří mají právo vodu z vodního zdroje odebírat, popřípadě ti, kteří o povolení k takovému odběru žádají, u vodárenských nádrží pak ti, kteří vlastní vodní díla sloužící ke vzdouvání vody v takových nádržích nebo jsou jejich stavebníky, může jim předloženi tohoto návrhu s potřebnými podklady vodoprávní úřad uložit.*³⁶⁷

Stejně tak ochranné pásmo i zaniká na základě opatření obecné povahy. Zrušení ochranného pásma provede vodoprávní úřad v případě, že již neexistuje důvod ochrany.³⁶⁸

Tento zákon rozlišuje dva druhy ochranných pásem, a to ochranná pásma vodních zdrojů a vodních děl. Nejprve se zaměříme na ochranná pásma vodních zdrojů. Ta se vztahují k povrchovým nebo podzemním vodám za předpokladu, že jsou využívány anebo mohou být využívány *pro zásobování pitnou vodou s průměrným odběrem více než 10 000 m³ za rok.*³⁶⁹ Nebo se jedná o podzemní zdroje k výrobě balené kojenecké vody nebo pramenité vody. Účelem těchto ochranných pásem je zajištění ochrany vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti těchto zdrojů. Pokud je to vzhledem k okolnostem nutné, je možné, aby příslušný vodoprávní úřad stanovil ochranné pásmo i pro zdroj, jehož kapacita je nižší než 10 000 m³.³⁷⁰ *Vodovodní úřad může ze závažných důvodů ochranné pásmo změnit, popřípadě je zrušit. Stanovení ochranných pásem je vždy veřejným zájmem.*³⁷¹

---

³⁶⁵ Srov. § 1 odst. 1 a 2 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁶⁶ Srov. tamtéž § 30 odst. 1

³⁶⁷ Srov. tamtéž § 30 odst. 6

³⁶⁸ Srov. tamtéž § 30 odst. 9

³⁶⁹ Srov. tamtéž § 30 odst. 1

³⁷⁰ Srov. tamtéž § 30 odst. 1

³⁷¹ Srov. tamtéž § 30 odst. 1

Vodní zákon rozlišuje ochranná pásma vodních zdrojů na ochranná pásma I. a II. stupně. Ochranné pásmo I. stupně *slouží k ochraně vodního zdroje v bezprostředním okolí jímacího nebo odběrového zařízení a ochranná pásma II. stupně slouží k ochraně vodního zdroje v územích stanovených vodoprávním úřadem tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho vydatnosti, jakosti nebo zdravotní nezávadnosti.*³⁷²

*Ochranné pásmo I. stupně stanoví vodoprávní úřad jako souvislé území u vodárenských nádrží a u dalších nádrží určených výhradně pro zásobování pitnou vodou minimálně pro celou plochu hladiny nádrže při minimálním vzduť, u ostatních nádrží s vodárenským využitím jiným, než pro zásobování pitnou vodou, s minimální vzdáleností hranice jeho vymezení na hladině nádrže 100 m od odběrného zařízení.*³⁷³ Rozměry ochranného pásma u vodních toků se liší podle toho, jestli se na vodním toku nachází jezové vzduť či naopak. V obou případech se rozsah určuje podobným způsobem. Ochranné pásmo vodního toku, kde se nacházejí jezová vzduť je ze zákona rozsáhlejší. Rozsah se obecně určí vzdáleností od zařízení po proudu (nebo k hraně vzdouvacího objektu a šířce ochranného pásma, pokud se jedná o vodní tok s jezovým vzduťm), vzdáleností proti proudu a dále je určena šířka ochranného pásma. Ve vodním toku pak zahrnuje buďto minimálně jednu třetinu (pokud se jedná o vodní tok bez jezového vzduť) nebo jednu polovinu (pokud jde o vodní tok s jezovým vzduťm).³⁷⁴ V případě zdrojů podzemní vody s minimální vzdáleností hranice jeho vymezení 10 m od odběrného zařízení, v ostatních případech individuálně.³⁷⁵ Toto vymezení však neplatí absolutně. Vodoprávní úřad může určit, že rozměry ochranných pásem budou menší, než jak je stanoví zákon. Může tak ovšem učinit pouze v odůvodněných případech.³⁷⁶ Jsem toho názoru, že možnost vodoprávního úřadu vymežit ochranná pásma v menším rozsahu, než jak jsou stanovena zákonem, je v takovéto právní úpravě žádoucí. Vodoprávnímu úřadu je zde dána možnost zajistit, aby ochranná pásma, a tedy i z nich vyplývající omezení byla přiměřená konkrétní vzniklé situaci. Uvedené může vést k tomu, že nedojde k omezování nad míru nezbytnou k dosažení účelu ochranných pásem. Podle mého názoru je však důležité, aby vodoprávní úřad při stanovování „výjimky“ dbal na dosažení cíle, který má podle

---

³⁷² Srov. tamtéž § 30 odst. 2

³⁷³ Srov. tamtéž § 30 odst. 3 písm. a) a b)

³⁷⁴ Srov. tamtéž § 30 odst. 3 písm. c) bod 1. a 2.

³⁷⁵ Srov. tamtéž § 30 odst. 3 písm. d) a e)

³⁷⁶ Srov. tamtéž § 30 odst. 4

tohoto zákona ochranné pásmo plnit, a především také na to, aby byl v daném případě naplněn veřejný zájem. Jinak by totiž mohlo dojít k tomu, že ochranné pásmo nebude plnit funkci prevenční ochrany vodních zdrojů.

Pro ochranná pásma I. stupně plynou z vodního zákona některá specifická omezení. *Do ochranného pásma I. stupně je zakázán vstup a vjezd; to neplatí pro osoby, které mají právo vodu z vodního zdroje odebírat, a u vodárenských nádrží pro osoby, které tato vodní díla vlastní. Vodoprávní úřad může stanovit rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy i další výjimky ze zákazu vstupu a vjezdu.*³⁷⁷ Ostatní omezení, která zákon stanovuje pro ochranná pásma vodních zdrojů jsou pro oba stupně společná. *V ochranném pásmu I. a II. stupně je zakázáno provádět činnosti poškozující nebo ohrožující vydatnost, jakost nebo zdravotní nezávadnost vodního zdroje, jejichž rozsah je vymezen v opatření obecné povahy o stanovení nebo změně ochranného pásma.*³⁷⁸ Jak již bylo uvedeno, zřízení či změna ochranného pásma podle vodního zákona, ať už se jedná o ochranné pásmo vodních zdrojů nebo ochranné pásmo vodních děl, má podobu opatření obecné povahy. V tomto opatření obecné povahy vodoprávní úřad vymezí, *které činnosti poškozující nebo ohrožující vydatnost, jakost nebo zdravotní nezávadnost vodního zdroje nelze v tomto pásmu provádět.*³⁷⁹ Také je zde uvedena povinnost provést určitá technická opatření.³⁸⁰ Tato povinnost může být uložena těm, *kteří jsou oprávněni vodu z těchto vodních zdrojů odebírat, popřípadě o povolení k jejímu odběru žádají, u vodárenských nádrží pak vlastníci nebo stavebníci vodních děl ke vzdouvání vody.*³⁸¹ Opatření obecné povahy může také obsahovat určení omezení užívání pozemků a staveb, které se nacházejí v tomto ochranném pásmu a dobu, po kterou toto omezení bude trvat.³⁸²

Vodní zákon také přímo upravuje náhradu za omezení užívání pozemků, čímž se liší od právní úpravy některých jiných ochranných pásem, kde tato otázka nebývá přímo vyřešena. Vodní zákon úpravu náhrady nevztahuje pouze k osobě vlastníka. Jde o případ, *kdy vlastník disponuje nárokem na náhradu vůči vlastníku, resp. provozovateli chráněného objektu.*³⁸³ Náhrada náleží vlastníkům, nájemcům,

---

³⁷⁷ Srov. tamtéž § 30 odst. 7

³⁷⁸ Srov. tamtéž § 30 odst. 8

³⁷⁹ Srov. tamtéž § 30 odst. 10

³⁸⁰ Srov. tamtéž § 30 odst. 10

³⁸¹ Srov. tamtéž § 30 odst. 12

³⁸² Srov. tamtéž § 30 odst. 10

³⁸³ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str.

pachtýřům pozemků a staveb v ochranných pásmech vodních zdrojů. O náhradu si musejí předem zažádat. V případě prokázaného omezení, poskytují těmto osobám náhradu vlastníci vodních děl umožňující vzdouvání vody, pokud jde o vodárenské nádrže. V ostatních případech jsou povinni náhradu poskytnout oprávnění k odběru vody z vodního zdroje. Pokud je osob oprávněných k odběru více, určí se výše náhrady poměrně na základě povoleného množství odebírané vody. V případě, že nedojde ke sjednání dohody o náhradě, určí jednorázovou náhradu soud.³⁸⁴

Zde se zmíněným „oprávněným“ rozumí fyzická nebo právnická osoba, která má platné povolení k nakládání s vodami.³⁸⁵

*Ministerstvo životního prostředí vyhláškou stanoví seznam vodárenských nádrží a zásady pro stanovení a změny ochranných pásem vodních zdrojů.*³⁸⁶

Pokud by fyzická osoba, fyzická osoba podnikající či právnická osoba porušila povinnosti, které tento zákon stanoví v souvislosti s omezeními, která platí v ochranných pásmech vodních zdrojů I. či II. stupně, dopouští se přestupku.³⁸⁷ Stejně tak se jedná o přestupek, pokud dojde k porušení povinnosti, která je v rámci ochranného pásma stanovena vodoprávním úřadem prostřednictvím opatření obecné povahy.³⁸⁸

Nyní se zaměříme na ochranná pásma vodních děl, jejichž právní úprava ve vodním zákoně je méně rozsáhlá oproti úpravě ochranných pásem vodních zdrojů. Stejně jako u ochranných pásem vodních zdrojů dochází ke vzniku na základě opatření obecné povahy, které vydává vodoprávní úřad pouze na základě návrhu vlastníka vodního díla. Vodoprávní úřad zde vymezí, která omezení budou z daného ochranného pásma vyplývat.³⁸⁹ Může se jednat o zákaz či omezení *umístování a provádění některých staveb nebo činností.*³⁹⁰ Konkrétní omezení a zákazy se budou odvíjet od povahy daného vodního díla.³⁹¹ Není tedy automatické, že by se ke každému vodnímu dílu vázalo ochranné pásmo. Jsem toho názoru, že i zde právní úprava dbá na to, aby omezení či zákaz přímo reagoval na konkrétní situaci a ke vzniku ochranného pásma došlo pouze, pokud je to účelné. *Vlastníci pozemků a staveb v ochranném pásmu mají vůči vlastníkovi vodního díla nárok na*

³⁸⁴ Srov. § 30 odst. 11 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁸⁵ Srov. tamtéž § 8 odst. 2

³⁸⁶ Srov. tamtéž § 30 odst. 13

³⁸⁷ Srov. tamtéž § 116 odst. 1 písm. g) a § 125a odst. 1 písm. g)

³⁸⁸ Srov. tamtéž § 116 odst. 1 písm. h) a § 125a odst. 1 písm. h)

³⁸⁹ Srov. tamtéž § 58 odst. 3

³⁹⁰ Srov. tamtéž § 58 odst. 3

³⁹¹ Srov. tamtéž § 58 odst. 3

*náhradu majetkové újmy, která jim uvedeným zásahem nebo omezením vznikne. Nedojde-li mezi vlastníkem pozemků a staveb v ochranném pásmu a vlastníkem vodního díla k dohodě o výši náhrady, rozhoduje o její výši soud.*³⁹² Na rozdíl od ochranných pásem vodních zdrojů, zde vodní zákon přiznává právo na náhradu pouze vlastníkům, a nikoliv nájemcům či pachtýřům. Další rozdíl spatřuji v tom, že zde zákon nezmiňuje nutnost prokázání omezení, což bude pravděpodobně dáno tím, že konkrétní zákazy a omezení nevyplývají přímo ze zákona, ale jsou stanoveny vodoprávním úřadem. Omezení bude tedy patrné již z opatření obecné povahy, a proto ho není již třeba prokazovat.

Pokud by fyzická osoba, fyzická osoba podnikající či právnická osoba porušila omezení, která plynou z ochranných pásem vodních děl, dopustila by se přestupku.³⁹³

---

³⁹² Srov. tamtéž § 58 odst. 3

³⁹³ Srov. tamtéž § 116 odst. 1 písm. o) a § 125a odst. 1. písm. p)

5.11. Ochranná pásma kanalizačních stok a vodovodních řádů

Úpravu ochranných pásem kanalizačních stok a vodovodních řádů nalezneme v zákoně č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích). Ten pod pojmem vodovod rozumí *provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující vodovodní řády a vodárenské objekty, jimiž jsou zejména stavby pro jímání a odběr povrchové nebo podzemní vody, její úpravu a shromažďování. Vodovod je vodním dílem.*³⁹⁴ Ochranná pásma se však nevztahují na všechny vodovody. Jsou zde dány výjimky. Právní úprava ochranných pásem se *nevztahuje na vodovody sloužící k rozvodu jiné než pitné vody, oddílné kanalizace sloužící k odvádění povrchových vod vzniklých odtokem srážkových vod a dále na vodovody a kanalizace nebo jejich části, na které není připojen alespoň 1 odběratel.*³⁹⁵ Takto vymezené výjimky však neplatí absolutně, neboť vodoprávní úřad může stanovit, že se zákon o vodovodech a kanalizacích bude vztahovat na zmíněné *oddílné kanalizace sloužící k odvádění povrchových vod vzniklých odtokem srážkových vod*³⁹⁶ nebo na *vodovody sloužící k rozvodu jiné než pitné vody,*³⁹⁷ pokud je to nutné v zájmu ochrany veřejného zdraví, ochrany zdraví zvířat nebo ochrany životního prostředí a jsou-li na vodovod nebo kanalizaci připojeni alespoň dva odběratelé.³⁹⁸ Může tak učinit na návrh i z vlastního podnětu.³⁹⁹

Pod pojmem kanalizace tento zákon rozumí *samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující kanalizační stoky k odvádění odpadních vod a srážkových vod společně nebo odpadních vod samostatně a srážkových vod samostatně, kanalizační objekty, čistírny odpadních vod, jakož i stavby k čištění odpadních vod před jejich vypouštěním do kanalizace.*⁴⁰⁰ I v případě kanalizací, stejně jako u vodovodů zákon stanoví, že se jedná o tzv. vodní dílo.⁴⁰¹ Zákon také uvádí, že obě tyto zařízení jsou zřizovány a provozovány ve veřejném zájmu. Za předpokladu, že slouží pro veřejnou potřebu.⁴⁰²

---

³⁹⁴ Srov. § 2 odst. 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

³⁹⁵ Srov. tamtéž § 1 odst. 4

³⁹⁶ Srov. tamtéž § 1 odst. 4 písm. b)

³⁹⁷ Srov. tamtéž § 1 odst. 4 písm. a)

³⁹⁸ Srov. tamtéž § 1 odst. 5

³⁹⁹ Srov. tamtéž § 1 odst. 5

⁴⁰⁰ Srov. tamtéž § 2 odst. 2

⁴⁰¹ Srov. tamtéž § 2 odst. 2

⁴⁰² Srov. tamtéž § 1 odst. 2

Ochranná pásma vodovodních řádů a kanalizačních stok vznikají ze zákona.⁴⁰³ Ochranné pásmo vzniká tzv. ex lege, a to v okamžiku kdy nastane určitá právní skutečnost, přesněji zřízení chráněného objektu na daném místě.⁴⁰⁴ Z jejich vzniku však může být stanovena výjimka, kterou může udělit vodoprávní úřad. O této výjimce se bude rozhodovat v řízení, které se koná na návrh. Navrhovatelem obvykle bývá vlastník pozemku, kterého se ochranné pásmo dotkne.⁴⁰⁵ *Při povolování výjimky přihlédne vodoprávní úřad k technickým možnostem řešení při současném zabezpečení ochrany vodovodního řádu nebo kanalizační stoky a také k technickobezpečnostní ochraně zájmů dotčených osob.*⁴⁰⁶ Takovémuto rozhodnutí vodoprávního úřadu by však měl předcházet pokus o dohodu s vlastníkem nebo provozovatelem daného vodovodu či kanalizace. Kdy až v případě, že nebude možné dojít k dohodě, je vhodné podat návrh k vodoprávnímu úřadu na zahájení řízení.⁴⁰⁷

Ochrannými pásmy vodovodních řádů a kanalizačních stok *se rozumí prostor v bezprostřední blízkosti vodovodních řádů a kanalizačních stok určený k zajištění jejich provozuschopnosti.*⁴⁰⁸ V rámci těchto ochranných pásem je stanoveno zákonné omezení užívání pozemků v nich umístěných. Hlavním účelem této zákonné úpravy je chránit uvedené objekty před zásahem osob a také proti zkomplikování přístupu k těmto objektům. Ochranná pásma vodovodních řádů a kanalizačních stok se nedělí na stupně jako je tomu u některých jiných ochranných pásem, například ochranných pásem zdrojů vod a vodních děl.⁴⁰⁹

Ochranná pásma podle tohoto zákona *jsou vymezena vodorovnou vzdáleností od vnějšího líce stěny potrubí nebo kanalizační stoky na každou stranu.*⁴¹⁰ Její rozměry se dále různí podle průměru, který je udán v milimetrech. Pokud mají průměr do 500 milimetrů včetně, činí ochranné pásmo 1,5 metrů na

---

⁴⁰³ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 100

⁴⁰⁴ Tamtéž str. 62 - 63

⁴⁰⁵ RUBEŠ, P. Zákon o vodovodech a kanalizacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO274_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁰⁶ Srov. § 23 odst. 4 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰⁷ RUBEŠ, P. Zákon o vodovodech a kanalizacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO274_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁰⁸ Srov. § 23 odst. 2 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰⁹ RUBEŠ, P. Zákon o vodovodech a kanalizacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO274_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴¹⁰ Srov. § 23 odst. 3 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

každou stranu od vnějšího líce stěny potrubí nebo kanalizační stoky. U vodovodních řádů a kanalizačních stok nad průměr 500 milimetrů činí ochranné pásmo 2,5 metrů na každou stranu od vnějšího líce stěny potrubí nebo kanalizační stoky. A v případě, že má průměr nad 200 milimetrů a jejich dno je v hloubce větší než 2,5 metrů pod upraveným povrchem, se uvedené vzdálenosti zvyšují o 1 metr.⁴¹¹ *Je to tedy pruh území sledující průběh daného řádu či stoky. Ochranné pásmo je však trojrozměrné. Třetí rozměr není nijak vymezen, tedy ochranné pásmo je teoreticky nekonečně vysoké a nekonečně hluboké.*⁴¹² Pod pojmem „dno potrubí“ je nutné rozumět nejnižší položený bod v potrubí.⁴¹³

Zákon o vodovodech a kanalizacích uvádí některá omezení pro daná ochranná pásma. Zákonem vymezené činnosti je zde možné realizovat pouze s písemným souhlasem vlastníka vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatele, pokud to vyplývá ze smlouvy o provozování vodovodu nebo kanalizace mezi vlastníkem a provozovatelem. Souhlas vlastníka však není správním rozhodnutím a z toho důvodu ho není možné napadnout opravným prostředkem.⁴¹⁴ Na základě tohoto souhlasu je v ochranném pásmu vodovodního řádu nebo kanalizační stoky možné *provádět zemní práce, stavby, umísťovat konstrukce nebo jiná podobná zařízení či provádět činnosti, které omezují přístup k vodovodnímu řádu nebo kanalizační stoce nebo které by mohly ohrozit jejich technický stav nebo plynulé provozování.*⁴¹⁵ Omezena je také možnost *vysazovat trvalé porosty, provádět skládky mimo skládek jakéhokoliv odpadu, provádět terénní úpravy.*⁴¹⁶ Pokud by došlo k porušení povinnosti zákazu vysazování trvalých porostů bez souhlasu, příslušný vodoprávní úřad stanoví povinnost k obnově předešlého stavu. V případě porušení ostatních povinností tak učiní úřad, který je k takovému úkonu příslušný podle zvláštních předpisů.⁴¹⁷ Tímto jiným úřadem může být například stavební úřad, pokud by se jednalo o terénní úpravy. Cílem těchto omezení je zabránit nežádoucím zásahům, které by mohly vyvolat

---

⁴¹¹ Srov. § 23 odst. 3 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

⁴¹² RUBEŠ, P. *Zákon o vodovodech a kanalizacích: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO274_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴¹³ Tamtéž

⁴¹⁴ Tamtéž

⁴¹⁵ Srov. § 23 odst. 5 písm. a) zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

⁴¹⁶ Srov. tamtéž § 23 odst. 5

⁴¹⁷ Srov. tamtéž § 23 odst. 7

poruchu nebo zkomplikovat možnost přístupu k vodovodnímu řádu či kanalizační stoce při kontrole, údržbě, opravám nebo jiných úkonech.⁴¹⁸ Souhlas vlastníka může být nahrazen souhlasem vodoprávního úřadu, a to pouze na základě návrhu.⁴¹⁹ Z těchto omezení je zřejmá jejich preventivní povaha.

Fyzická osoba, podnikající fyzická osoba či právnická osoba se dopustí přestupku, pokud učiní některý z výše uvedených úkonů bez souhlasu vlastníka nebo provozovatele vodovodu nebo kanalizace, jeli k takovému úkonu tento souhlas třeba.⁴²⁰

*V případě, že ochranné pásmo vlastníka pozemku skutečně omezí v užívání pozemku a vlastník pozemku k zamýšlené aktivitě nezíská souhlas vlastníka vodovodu či kanalizace ani povolení vodoprávního úřadu, může být vznesena otázka práva na peněžní náhradu za strpění tohoto omezení.*⁴²¹ Vlastník má právo na náhradu za to, že byl omezen v obvyklém způsobu užívání pozemku nebo stavby.⁴²² V souvislosti s touto problematikou se je vhodné zmínit, že Nejvyšší soud ve svém usnesení uvádí, že pouhá existence ochranného pásma na pozemku není důvodem pro náhradu za snížení hodnoty pozemku.⁴²³

Dále je třeba k otázce práva na náhradu vlastníkům za omezení doplnit, že oprávnění vlastníka na náhradu se bude odvíjet především od intenzity omezení. *Nárok na náhradu vzniká pouze v případech, kdy omezení, vlastnického práva dosáhne takové intenzity, že je zasažena samotná podstata vlastnictví.*⁴²⁴ Danou situaci totiž nebude možné posoudit podle článku 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, pokud nebude naplněna právě podmínka dostatečné intenzity omezení.⁴²⁵ Pokud ale omezení dosáhne uvedené intenzity, přikročí se k přímé aplikaci čl. 11 odst. 4 Listiny, a náhrada bude přiznána i přes to, že tak daný zákon přímo nestanoví.⁴²⁶ Pokud však intenzita omezení vlastnického práva nedosáhne takové

---

⁴¹⁸ RUBEŠ, P. *Zákon o vodovodech a kanalizacích: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO274_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴¹⁹ Srov. § 23 odst. 6 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

⁴²⁰ Srov. tamtéž § 32 odst. 1 písm. a) bod 1 a § 33 odst. 1 písm. a) bod 1

⁴²¹ RUBEŠ, P. *Zákon o vodovodech a kanalizacích: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO274_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴²² Tamtéž

⁴²³ Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 14.11.2012 sp. zn. 25 Cdo 428/2011 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-9]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴²⁴ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30.03.2016 sp. zn. 22 Cdo 1022/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-10-2]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. a také Kopecký, M. *Správní právo. Obecná část. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 231

⁴²⁵ Srov. čl. 11 odst. 4, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

⁴²⁶ Kopecký, M. *Správní právo. Obecná část. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 231

míry, kdy je omezena zmíněná samotná podstata vlastnictví, uplatní se čl. 11 odst. 3 Listiny a právo na náhradu nevznikne. *Bez souhlasu vlastníka a zároveň bez náhrady lze věc zatížit veřejnoprávním omezením pouze za splnění tří podmínek. Zaprvé omezení musí být stanoveno zákonem, zadruhé omezení musí být legitimní. Zatřetí musí být tento zásah přiměřený, neboli míra omezení vlastníka nesmí přesáhnout míru výhody pro ostatní.*⁴²⁷ Vlastník v těchto případech nemá nárok ani na kompenzaci z důvodu bezdůvodného obohacení.⁴²⁸

Zákon o vodovodech a kanalizacích také stanovuje povinnost vlastníka vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatele, pokud uzavřel smlouvu o provozování vodovodu nebo kanalizace, poskytnout na základě žádosti informaci o *možném střetu jeho záměru s ochranným pásmem vodovodního řádu nebo kanalizační stoky a další údaje podle zvláštního zákona.*⁴²⁹ Při zasahování do terénu, včetně zásahů do pozemních komunikací nebo jiných staveb v ochranném pásmu, je stavebník, v jehož zájmu se tyto zásahy provádějí, povinen na svůj náklad neprodleně přizpůsobit nové úrovni povrchu veškerá zařízení a příslušenství vodovodního řádu a kanalizační stoky mající vazbu na terén, pozemní komunikaci nebo jinou stavbu. Tyto práce smí provádět pouze s vědomím a se souhlasem vlastníka, popřípadě provozovatele, pokud tak vyplývá ze smlouvy.⁴³⁰ Smlouvou se zde myslí smlouva uzavřená mezi vlastníkem a provozovatelem o provozování vodovodu nebo kanalizace.⁴³¹

---

⁴²⁷ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 158

⁴²⁸ Tamtéž str. 163

⁴²⁹ Srov. § 23 odst. 8 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

⁴³⁰ Srov. § 23 odst. 8 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

⁴³¹ Srov. tamtéž § 8 odst. 2

5.12. Silniční ochranná pásma

Právní úpravu silničních ochranných pásem nalezneme v zákoně č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Než se však zaměříme na konkrétní úpravu rozsahu a omezení spojených s ochrannými pásmi, je třeba vymezit některé základní pojmy, které zákon o pozemních komunikacích užívá. Tím mám na mysli kategorizaci pozemních komunikací, ke kterým se dále uvedená ochranná pásma vztahují. Pod pojmem pozemní komunikace se rozumí *dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly, chodci, včetně pevných zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti.*⁴³² Toto vymezení se vztahuje na všechny kategorie pozemních komunikací.⁴³³ Pozemní komunikace se dále člení do čtyř kategorií, kterými jsou dálnice, silnice, místní komunikace a účelové komunikace.⁴³⁴ Vymezení pojmu dálnice jako kategorie pozemní komunikace nalezneme v § 4 zákona o pozemních komunikacích. *Dálnice je pozemní komunikace určená pro rychlou dálkovou a mezistátní dopravu motorovými vozidly, která je budována bez úrovnových křížení, s oddělenými místy napojení pro vjezd a která má směrově oddělené jízdní pásy.*⁴³⁵ Podle svého určení a dopravního významu se dálnice dále dělí na dálnice I. a II. třídy.⁴³⁶ Další kategorií je silnice, tedy *veřejně přístupná pozemní komunikace určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci.*⁴³⁷ Silnice se také dále dělí na silnice I., II. a III. třídy, podle svého účelu.⁴³⁸ *Místní komunikace je veřejně přístupná pozemní komunikace, která slouží převážně místní dopravě na území obce.*⁴³⁹ Dále se dělí do čtyř tříd.⁴⁴⁰ Poslední kategorií je účelová komunikace, pro kterou se však ochranná pásma nezřizují. *což je pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků.*⁴⁴¹ O

---

⁴³² Srov. § 2 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴³³ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴³⁴ Srov. § 2 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴³⁵ Srov. § 4 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴³⁶ Srov. tamtéž § 4 odst. 2

⁴³⁷ Srov. tamtéž § 5 odst. 1

⁴³⁸ Srov. tamtéž § 5 odst. 2

⁴³⁹ Srov. tamtéž § 6 odst. 1

⁴⁴⁰ Srov. tamtéž § 6 odst. 2

⁴⁴¹ Srov. tamtéž § 7 odst. 1

zařazení pozemních komunikací do jednotlivých kategorií rozhoduje příslušný silniční správní úřad.⁴⁴²

Zákon o pozemních komunikacích dále, mimo jiné, upravuje také ochranu pozemních komunikací.⁴⁴³ Jedním ze způsobů ochrany jsou ochranná pásma, která slouží k ochraně dálnic, silnic, místních komunikací I. a II. třídy a provozu na nich mimo souvisle zastavěné území obcí.⁴⁴⁴ V případě zbylých kategoriích pozemních komunikací ochranná pásma vzniknout nemohou.⁴⁴⁵

*Silniční ochranné pásmo pro nově budovanou nebo rekonstruovanou dálnici, silnici a místní komunikaci I. nebo II. třídy vzniká na základě rozhodnutí o umístění stavby.*⁴⁴⁶ Jedná se tedy o vznik ochranného pásma na základě správního aktu, kdy je jeho vznik spojován s okamžikem nabytí právní moci rozhodnutí o umístění stavby.⁴⁴⁷ Vznik ochranného pásma má v tomto případě konstitutivní charakter a ochranné pásmo na této nemovité věci (dané stavbě) se zde nachází ještě před zřízením tohoto chráněného objektu. Vznik ochranného pásma je vázán na právní moc rozhodnutí o umístění stavby.⁴⁴⁸ To také znamená, že *ochranné pásmo pozemní komunikace může omezovat vlastníky a uživatele sousedních nemovitostí ještě před tím než jakákoliv cesta, natož pozemní komunikace příslušné kategorie a třídy vznikne v terénu.*⁴⁴⁹

Dále také existují silniční ochranná pásma, která vznikla ze zákona, podle předchozí právní úpravy (zákon č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích).⁴⁵⁰

Silničním ochranným pásmem se pro účely zákona o pozemních komunikacích rozumí prostor ohraničený svislými plochami vedenými do výšky 50 m a ve vzdálenosti 100 m od osy přilehlého jízdního pásu dálnice anebo od osy větve její křižovatky s jinou pozemní komunikací; pokud by takto určené pásmo nezahrnovalo jinou plochu odpočívky, tvoří hranici pásma hranice silničního

---

⁴⁴² Srov. tamtéž § 3 odst. 1

⁴⁴³ Srov. tamtéž § 1 písm. a)

⁴⁴⁴ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 119

⁴⁴⁵ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁴⁶ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 120

⁴⁴⁷ Tamtéž str. 64

⁴⁴⁸ Tamtéž str. 68

⁴⁴⁹ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁵⁰ Tamtéž

pozemku.⁴⁵¹ Pokud se jedná o silnici I. třídy nebo místní komunikaci I. třídy, pak ochranným pásmem rozumíme prostor vymezený svislými plochami dlouhými 50 m od osy vozovky či přilehlého jízdního pásu a 50 m na výšku.⁴⁵² Pokud se jedná o silnici II. třídy nebo III. třídy a místní komunikaci II. třídy, pak pod pojmem ochranné pásmo rozumíme prostor, který je ohraničený svislými plochami 15 m od osy vozovky nebo osy přilehlého jízdního pásu a 50 m do výšky.⁴⁵³ V případě dálnic se šířka ochranného pásma posouvá ze 100 m od osy vozovky nebo přilehlého jízdního pásu na 250 m, a to pro případ povolování zřizování a provozování reklamních zařízení, které jsou viditelné uživateli dálnice.⁴⁵⁴

*Silniční ochranná pásma slouží prioritně k ochraně a zajištění bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. Účelem je např. zamezit srážkám vozidel s objekty, které by se mohly nacházet v blízkosti pozemních komunikací (nevhodné umístění stavby nebo reklamní zařízení), eventuálně zmírnit následky případných dopravních nehod, pokud se vozidlo ve vyšší rychlosti dostane mimo pozemní komunikaci.*⁴⁵⁵ S těmito důvody přímo souvisejí výše uvedené rozměry ochranných pásem a jejich odlišná šíře vzhledem k jejich kategorii. Různé kategorie totiž předpokládají různou rychlost a intenzitu provozu (například rozměry ochranného pásma dálnice jsou nejširší).⁴⁵⁶ Rychlost provozu na pozemních komunikacích blíže upravuje zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů.

Zákon o pozemních komunikacích rozlišuje činnosti, které jsou v silničních ochranných pásmech zakázány a činnosti, které lze provést jen na základě povolení příslušného správního úřadu.⁴⁵⁷ Omezení plynoucí z ochranných pásem podle zákona o pozemních komunikacích je tedy obecně možno rozdělit na ta, která jsou relativní nebo naopak absolutní povahy. Na základě uděleného povolení je možné v silničním ochranném pásmu zřídit a provozovat reklamní zařízení.⁴⁵⁸ Povolení ke zřízení a provozování je možné udělit pouze, pokud

---

⁴⁵¹ Srov. § 30 odst. 2 písm. a) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵² Srov. tamtéž § 30 odst. 2 písm. b)

⁴⁵³ Srov. tamtéž § 30 odst. 2 písm. c)

⁴⁵⁴ Srov. tamtéž § 30 odst. 4

⁴⁵⁵ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁵⁶ Tamtéž

⁴⁵⁷ Tamtéž

⁴⁵⁸ Srov. § 31 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

reklamní zařízení není *zaměnitelné s dopravními značkami, světelnými signály, zařízeními pro provozní informace nebo dopravními zařízeními a nemůže-li oslnit uživatele dotčené pozemní komunikace nebo jinak rušit provoz na pozemních komunikacích.*⁴⁵⁹ Další podmínkou je, že pokud jde o reklamní zařízení v silničním ochranném pásmu dálnice a silnice I. třídy, které je viditelné z pozemní komunikace, lze povolení udělit jedině za předpokladu, že splňuje již uvedené podmínky a plní účel označení provozovny, která je umístěna v silničním ochranném pásmu ve vzdálenosti nepřesahující 200 metrů od tohoto zařízení.⁴⁶⁰ Tato výjimka se vztahuje především, nikoliv však výlučně, na provozovny, jejichž činnost bezprostředně souvisí se silničním provozem, jako jsou například čerpací stanice. Jelikož tyto provozovny musejí být umístěny v rámci dosahu ochranného pásma, bylo nespravedlivé jim znemožnit zde inzerovat svou činnost, popřípadě je nutit k odstranění takových reklamních zařízení. To však neplatí výlučně pro tento typ provozoven, uvedené se vztahuje i na provozovny, jejichž činnost není spojena s provozem na pozemních komunikacích.⁴⁶¹

Zřízení a provozování reklamního zařízení v silničním ochranném pásmu podléhá povolení, které vydává příslušný silniční správní úřad, a to po předchozím souhlasu. Předchozí souhlas může udělit: *vlastník dotčené nemovitosti, na které má být reklamní zařízení zřízeno a provozováno, Ministerstvo vnitra, jde-li o silniční ochranné pásmo dálnice, Policie České republiky, jde-li o silniční ochranné pásmo silnice a místní komunikace.*⁴⁶² Zde může nastat případ kompetenčního sporu ohledně věcné příslušnosti, který spočívá v tom, že reklamní tabule bude zasahovat na silniční pozemek i na pozemek ochranného pásma jiné komunikace. Tímto problémem se Nejvyšší správní soud zabýval ve svém rozsudku 9 As 85/2011. Zde uvedl, že *s ohledem na zachování principu právní jistoty nelze připustit, aby o umístění téhož reklamního zařízení bylo rozhodováno dvakrát různými správními orgány.*⁴⁶³ V takovémto případě je věcně příslušný výše postavený silniční správní

---

⁴⁵⁹ Srov. § 31 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶⁰ Srov. tamtéž § 31 odst. 3

⁴⁶¹ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁶² Srov. § 31 odst. 4 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶³ Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 17.05.2012 sp. zn. 9 As 85/2011 - 134 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

úřad (například pokud by se zde jednalo o obecní úřad a krajský úřad, bude věcně příslušný krajský silniční správní úřad).⁴⁶⁴

Povolení silničního správního úřadu k provozu reklamního zařízení je vydáváno na základě písemné žádosti. Je vždy vydáváno na dobu určitou, nejdéle na pět let.⁴⁶⁵ Pokud by však byla podána žádost, kterou by se žadatel domáhal povolení zřízení reklamního zařízení na dobu přesahující pět let, byla by tato skutečnost důvodem k zastavení řízení vzhledem k jeho zjevné právní nepřijatelnosti.⁴⁶⁶ Nejprve by však žadatel měl být daným silničním správním úřadem poučen o možnosti žádost upravit.⁴⁶⁷ V povolení budou vymezeny podmínky pro zřízení a provozování daného zařízení.⁴⁶⁸

Povolení silničního správního úřadu k provozu reklamního zařízení je nutno odlišovat od stavebního povolení, které vydává speciální stavební úřad.⁴⁶⁹

Porušování podmínek uvedených v povolení má několik možných následků. Může dojít k tomu, že silniční správní úřad rozhodne o odnětí uděleného povolení.⁴⁷⁰ Fyzická osoba, fyzická osoba podnikající či právnická osoba, by se dopustila přestupku, pokud by zřídila nebo provozovala reklamní zařízení v silničním ochranném pásmu bez povolení nebo pokud nedodrží podmínky vymezené v povolení.⁴⁷¹ Pokud bylo povolení fyzické či právnické osobě odňato, je možné ho opětovně udělit. Žádost o opětovné udělení povolení je možné podat nejdříve po uplynutí tří let od právní moci rozhodnutí o odnětí povolení.⁴⁷²

Pokud by bylo reklamní zařízení umístěno v silničním ochranném pásmu v rozporu s podmínkami stanovenými tímto zákonem, vyzve silniční správní úřad vlastníka reklamního zařízení k jeho odstranění.⁴⁷³ *Vlastník reklamního zařízení je*

---

⁴⁶⁴ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁶⁵ Srov. § 31 odst. 5 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶⁶ Srov. § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶⁷ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁶⁸ Srov. § 31 odst. 5 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶⁹ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁷⁰ Srov. § 31 odst. 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷¹ Srov. tamtéž § 42a odst. 1 písm. e) a § 42b odst. 1 písm. e)

⁴⁷² Srov. tamtéž § 31 odst. 7

⁴⁷³ Srov. tamtéž § 31 odst. 9

*povinen reklamní zařízení neprodleně, nejdéle do pěti pracovních dnů po doručení výzvy příslušného silničního správního úřadu odstranit. Neučiní-li tak, silniční správní úřad zajistí do 15 pracovních dnů zakrytí reklamy a následně zajistí odstranění a likvidaci reklamního zařízení na náklady vlastníka tohoto zařízení.*⁴⁷⁴

S tímto je spojena povinnost vlastníka nemovitosti umožnit jeho odstranění a likvidaci.⁴⁷⁵

Úprava obsažená v § 32 zákona o pozemních komunikacích vymezuje, které stavby mohou být umístěny v silničních ochranných pásmech pouze na základě povolení příslušného silničního správního úřadu, a to pouze za podmínek, které jsou zde uvedeny.⁴⁷⁶ Jedná se o *stavby, které podle zvláštních předpisů vyžadují povolení, souhlas nebo ohlášení stavebnímu úřadu.*⁴⁷⁷ Dále pak *terénní úpravy, jimiž by se úroveň terénu snížila nebo zvýšila ve vztahu k niveletě vozovky.*⁴⁷⁸ Z tohoto ustanovení jsou však dány výjimky. *Povolení se nevyžaduje pro stavby čekáren linkové osobní dopravy, zařízení tramvajových a trolejbusových drah, telekomunikačních a energetických vedení pro stavby související s úpravou odtokových poměrů.*⁴⁷⁹ Zařízení tramvajových a trolejbusových drah podléhají režimu podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, který v těchto věcech stanovuje příslušnost speciálního stavebního úřadu.⁴⁸⁰

Uvedené povolení podle § 32 má povahu správního rozhodnutí.⁴⁸¹ Pokud dojde k porušení povinností uvedených v § 32 zákona o pozemních komunikacích fyzickou osobou, fyzickou osobou podnikající nebo právnickou osobou, jedná se o přešůpek, za který je možné uložit pokutu až do výše 100 000 Kč.⁴⁸²

Omezení v silničních ochranných pásmech dále také směřují proti silniční vegetaci. *Obecně silniční vegetace na silničních pomocných pozemcích a na jiných vhodných pozemcích tvořících součást dálnice, silnice nebo místní komunikace nesmí ohrožovat bezpečnost užití pozemní komunikace nebo neúměrně ztěžovat použití pozemků k účelům údržby těchto komunikací nebo neúměrně ztěžovat*

---

⁴⁷⁴ Srov. tamtéž § 31 odst. 9

⁴⁷⁵ Srov. tamtéž § 31 odst. 11

⁴⁷⁶ Srov. tamtéž § 32 odst. 1

⁴⁷⁷ Srov. tamtéž § 32 odst. 1 písm. a)

⁴⁷⁸ Srov. tamtéž § 32 odst. 1 písm. b)

⁴⁷⁹ Srov. tamtéž § 32 odst. 2

⁴⁸⁰ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁸¹ Tamtéž

⁴⁸² Srov. § 42a odst. 1 písm. m) a § 42b odst. 1 písm. m) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

*obhospodařování sousedních pozemků.*⁴⁸³ Nad rámec těchto omezení jsou stanoveny další podmínky pro dané části silničních ochranných pásem. *V silničním ochranném pásmu na vnitřní straně oblouku silnice a místní komunikace I. nebo II. třídy o poloměru 500 m a menším a v rozhledových trojúhelnících prostorů úrovnových křižovatek těchto pozemních komunikací se nesmí zřizovat a provozovat jakékoliv objekty, vysazovat stromy nebo vysoké keře a pěstovat takové kultury, které by svým vzrůstem a s přihlédnutím k úrovni terénu rušily rozhled potřebný pro bezpečnost silničního provozu; to neplatí pro lesní porosty s keřovitým parkem zajišťující stabilitu okraje lesa.*⁴⁸⁴ Zmíněným rozhledovým trojúhelníkem prostorů úrovnových křižovatek se zajišťuje vzájemná viditelnost řidiče vozidla nacházejícího se na vedlejší komunikaci 55 metrů před středem křižovatky a objektu na hlavní pozemní komunikaci ve vzdálenosti 100 metrů na každou stranu od středu křižovatky.⁴⁸⁵ Zde je výskyt silniční vegetace omezen v té míře, aby byla zachována podmínka viditelnosti. Neznamená to tedy absolutní zákaz výskytu veškeré silniční vegetace, ale pouze té, jejíž umístění by bránilo ve výhledu řidičů vozidel. V případě nedodržení těchto povinností fyzickou osobou, podnikající fyzickou osobou nebo právnické osobou se bude jednat o přestupek.⁴⁸⁶

Další omezení, které se vztahuje k silničnímu ochrannému pásmu je oprávnění vlastníka nebo správce komunikace spojené především s údržbou komunikací. *Vlastník, popřípadě správce dálnice, silnice a místní komunikace I. nebo II. třídy je oprávněn v silničním ochranném pásmu na nezbytnou dobu a v nezbytné míře vstupovat na cizí pozemky, nebo na stavby na nich stojící, za účelem oprav, údržby, umístění zásněžek, odstranění následků nehod a jiných překážek omezujících silniční provoz.*⁴⁸⁷ Při těchto úkonech není možný zcela libovolný postup. Uvedené osoby si zde musejí počínat tak, aby byla práva vlastníků rušena v co nejnižší míře a tak, aby nedošlo ke škodám, kterým je možno se vyvarovat.⁴⁸⁸ V případě vzniku škody se bude jednat o tzv. absolutní odpovědnost, kdy se daná osoba nemůže své odpovědnosti zprostit. Povinnost náhrady škody není spojena s

---

⁴⁸³ Srov. tamtéž § 15 odst. 1

⁴⁸⁴ Srov. tamtéž § 33

⁴⁸⁵ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁸⁶ Srov. § 42a odst. 1 písm. n) a § 42b odst. 1 písm. n) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸⁷ Srov. tamtéž § 34 odst. 1

⁴⁸⁸ Srov. tamtéž § 34 odst. 1

porušením právní povinnosti.⁴⁸⁹ Kdo škodu způsobil, je povinen ji nahradit.⁴⁹⁰ Zákon zde tedy poskytuje vlastníkům jakousi dvojí garanci ochrany. Ta spočívá jednak v tom, že jejich vlastnické právo může být rušeno pouze v nejnižší možné míře a dále pak v jasném vymezení práva na náhradu v případě vzniku škody.

*Nelze-li dosáhnout požadovaného účelu jinak, je vlastník, popřípadě správce dálnice, silnice nebo místní komunikace oprávněn ve stavu nouze nebo v naléhavém veřejném zájmu na zachování sjízdnosti a schůdnosti této pozemní komunikace na nezbytnou dobu, v nezbytné míře a za náhradu použít nemovitost vlastníka v silničním ochranném pásmu, a není-li ochranné silniční pásmo zřízeno, vlastníka sousední nemovitosti.*⁴⁹¹ Zde užití pojmy „stav nouze“ a „naléhavý veřejný zájem“ jsou tzv. neurčité právní pojmy. Náhradou se v tomto případě rozumí náhrada za způsobené škody a omezení vlastnického práva. Podpůrně by zde bylo možné užití úpravu zahrnující náhradu škody, která je obsažena v zákoně č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě.⁴⁹²

---

⁴⁸⁹ ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁹⁰ Srov. § 34 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹¹ Srov. tamtéž § 34 odst. 3

⁴⁹² ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

5.13. Ochranná pásma leteckých staveb

Právní úpravu těchto ochranných pásem nalezneme v zákoně č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů). Nejprve je třeba vymezit, která zařízení jsou podle tohoto zákona řazeny mezi letecké stavby. Jedná se o dráhy, které slouží ke vzletům a přistávání letadel, kdy podle tohoto zákona nemusí splňovat nějaké další speciální parametry pro to, aby se jednalo o leteckou stavbu.⁴⁹³ *Leteckou stavbou jsou také dráhy a plochy určené k pohybu a stání letadel souvisejícím s jejich vzlety a přistáváním bez zřetele na jejich stavebně technické provedení a stavba sloužící k zajištění leteckého provozu.*⁴⁹⁴

Ochranná pásma leteckých staveb zřizuje Úřad pro civilní letectví po předchozím projednání s úřadem územního plánování, a to v podobě opatření obecné povahy okamžikem, kdy nabyde právní moci. Při zřizování ochranných pásem v podobě opatření obecné povahy Úřad pro civilní letectví postupuje podle úpravy obsažené ve správním řádu. Opatření obecné povahy určí parametry ochranného pásma a s ním spojená opatření.⁴⁹⁵ Vydání rozhodnutí o souhlasu ke zřizování zařízení a provádění činností, které nesouvisí s leteckým provozem v ochranném pásmu staveb jsou spojeny se zvláštním správním poplatkem, který činí 5 000 Kč.⁴⁹⁶

Zákon o civilním letectví dělí ochranná pásma v něm obsažená na ochranná pásma letišť a leteckých zabezpečovacích zařízení.⁴⁹⁷ Přičemž ochranná pásma letišť se dále dělí, a to na *ochranná pásma se zákazem staveb, s výškovým omezením staveb, k ochraně před nebezpečnými a klamavými světly, se zákazem laserových zařízení, s omezením staveb vzdušných vedení vysokého napětí a velmi vysokého napětí, hluková a ornitologická.*⁴⁹⁸ Obdobně se dále dělí i ochranná pásma leteckých zabezpečovacích zařízení. Dělí se na *ochranná pásma radiolokačních zařízení, navigačních zařízení, zařízení pro leteckou meteorologickou službu,*

---

⁴⁹³ Srov. § 36 odst. 1 písm. a) zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹⁴ Srov. § 36 odst. 1 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹⁵ Srov. tamtéž § 37 odst. 1

⁴⁹⁶ Srov. Položka 46 zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹⁷ Srov. § 37 odst. 2 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹⁸ Srov. tamtéž § 37 odst. 3

*zařízení pro leteckou informační službu, světelných a rádiových návěstidel a podzemních leteckých staveb.*⁴⁹⁹

*V ochranných pásmech leteckých staveb je preventivně zakázáno zřizování zařízení a provádění činností. Tento zákaz je preventivní povahy.*⁵⁰⁰ To znamená, že takovéto činnosti je možné provést pouze se souhlasem Úřadu pro civilní letectví. Jedná se tedy o omezení, která jsou vymezena relativně široce. To nejspíš souvisí s bezpečnostními riziky, která jsou s leteckým provozem spojeny. *Úřad souhlas udělí, nebude-li zařízení nebo činnost bránit leteckému provozu ani ohrožovat jeho bezpečnost a nepůjde-li o objekt vyžadující ochranu před hlukem.*⁵⁰¹ Fyzická, fyzická podnikající či právnická osoba, která by zřídila zařízení nebo provozovala činnost v ochranném pásmu letecké stavby, aniž by předtím získala zmíněný souhlas Úřadu pro civilní letectví, se dopouští přestupku.⁵⁰²

I v případech, kdy jsou stavby a zařízení umístěovány mimo ochranná pásma, může být vyžadován souhlas Úřadu pro civilní letectví a Ministerstva obrany. Je tomu tak v případech, *kdy jde o stavby nebo zařízení vysoké 75 metrů a více nad terénem, stavby nebo zařízení vysoké 30 metrů a více na přirozených nebo umělých vyvýšeninách, které vyčnívají 75 metrů a výše nad okolní krajinu a také zařízení, která mohou ohrozit bezpečnost letového provozu nebo rušit funkci leteckých palubních přístrojů a leteckých zabezpečovacích zařízení, zejména zařízení průmyslových závodů, vedení vysokého napětí a velmi vysokého napětí, energetické zařízení, větrné elektrárny a vysílací stanice.*⁵⁰³ Z uvedeného plyne, že ne všechna omezení se vztahují jen k území ochranného pásma. Zákonem chráněný zájem, kterým je zde především bezpečnost, je třeba určitým způsobem chránit i mimo ochranná pásma. Omezení mimo ochranná pásma již nejsou tak striktní, a navíc se stejně jako v případě ochranných pásem nejedná o omezení absolutní povahy. Zmíněné stavby je možné umístit, pokud je udělen souhlas Úřadu ministerstva obrany.

---

⁴⁹⁹ Srov. tamtéž § 37 odst. 4

⁵⁰⁰ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 104

⁵⁰¹ Srov. § 40 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰² Srov. tamtéž § 92 odst. 1 písm. e) a § 93 odst. 1 písm. c)

⁵⁰³ Srov. tamtéž § 41 odst. 1

5.14. Ochranná pásma ochrany přírody

Právní úpravu těchto ochranných pásem nalezneme v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tento zákon využívá ochranná pásma jako jeden ze způsobů k dosažení v něm vytyčených cílů, které nalezneme v § 1 tohoto zákona.⁵⁰⁴ Zákon o ochraně přírody a krajiny však vedle ochranných pásem obsahuje celou řadu dalších omezení, která se vztahují k určitému území. Tím mám na mysli kategorie zvláště chráněných území (národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, přírodní památky, národní přírodní památky), ale i jiná omezení.⁵⁰⁵ Účelem této kapitoly je, se ve stručnosti zaměřit na ochranná pásma podle tohoto zákona. Zákon o ochraně přírody a krajiny obsahuje některé zvláštnosti oproti jiným zákonům, které upravují tuto problematiku. Myslím tím způsob, jakým zákon o ochraně přírody a krajiny upravuje národní parky a jejich ochranná pásma. Konkrétní vymezení rozsahu ochranných pásem národních parků a vymezení jejich hranic nalezneme v příloze k tomuto zákonu.⁵⁰⁶

K zabezpečení zvláště chráněných území před rušivými vlivy okolí (vyjma chráněných krajinných oblastí) slouží ochranné pásmo zvláště chráněných území.⁵⁰⁷ *Ochranné pásmo vyhláší orgán, který zvláště chráněné území vyhlásil, a to stejným způsobem.*⁵⁰⁸ Budou zde určeny konkrétní činnosti a zásahy, které lze provést pouze po předchozím souhlasu orgánu ochrany přírody.⁵⁰⁹ Jejich funkce spočívá v prevenci před možným poškozením. *Pokud se ochranné pásmo národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace nebo přírodní památky nevyhlásí, je jím území do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území.*⁵¹⁰ Není však podmínkou, že zde musí ochranné pásmo vzniknout. Nedojde k tomu v případě, že orgán ochrany přírody přímo určí, že vyhláší zvláště chráněné území, aniž by došlo ke vzniku ochranného pásma.⁵¹¹

---

⁵⁰⁴ Srov. § 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰⁵ Fialová, Z. Serafín, P. Česká komora autorizovaných inženýrských techniků činných ve výstavbě. Metodická pomůcka k činnosti autorizovaných osob. Ochranná a bezpečnostní pásma ve výstavbě. 3. vydání, Informační centrum ČKAIT, s.r.o., Praha 2018. 176 s. str. 60

⁵⁰⁶ Srov. § 15a až § 15d zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰⁷ Srov. tamtéž § 37 odst. 1

⁵⁰⁸ Srov. tamtéž § 37 odst. 1

⁵⁰⁹ Srov. tamtéž § 37 odst. 1

⁵¹⁰ Srov. tamtéž § 37 odst. 1

⁵¹¹ Srov. tamtéž § 37 odst. 1

Ze zákona je pak dáno omezení spočívající v zákazu některých činností bez souhlasu orgánu ochrany přírody.⁵¹² Podmínka souhlasu se vztahuje k: *umístování, povolování nebo provádění staveb, změně způsobu využívání pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami, k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku.*⁵¹³ V případě těchto činností zpravidla však nebude stačit pouze zmíněný souhlas, ale bude třeba také povolení podle zvláštního zákona (např. u staveb podle stavebního zákona).⁵¹⁴ Tento zákon dále stanoví ještě další činnosti, k nimž je v případě ochranného pásma národního parku třeba souhlas orgánu ochrany přírody. Mezi tyto činnosti spadá například táboření mimo místa k tomu určená nebo zastavěná území obcí.⁵¹⁵ Je patrné, že daná omezení mají relativní povahu.

Při rušení těchto ochranných pásem se postupuje stejně, jako při jejich vyhlášení. Ke zrušení může dojít pouze ze zákonných důvodů.⁵¹⁶ Tedy pokud je to v zájmu ochrany přírody nebo zájem na ochraně přírody nepřevyšuje jiný veřejný zájem, který by sledovalo zrušení ochranného pásma nebo pokud zrušení nebude mít vliv na ochranu zvláště chráněného území.⁵¹⁷ Případně pokud zanikly důvody pro ochranu.⁵¹⁸

Dalším typem ochranného pásma podle tohoto zákona jsou ochranná pásma památných stromů. Jde o stromy, u kterých orgán ochrany přírody rozhodl, že se jedná o památné stromy.⁵¹⁹ Orgán ochrany přírody může vyhlásit ochranné pásmo památného stromu a stanovit, ke kterým činnostem je třeba souhlas. V případě, že se tak nestane, vzniká ochranné pásmo ze zákona u každého památného stromu. Toto ochranné pásmo vzniklé ze zákona má tvar kruhu a jeho poloměr měří desetinásobek průměru kmene stromu a na výšku měří 130 cm od země.⁵²⁰ *V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.*⁵²¹

---

⁵¹² Srov. tamtéž § 37 odst. 2

⁵¹³ Srov. tamtéž. § 37 odst. 2

⁵¹⁴ STEJSKAL, V. Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-6]. ASPI_ID KO114_1992CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵¹⁵ Srov. tamtéž § 37 odst. 3

⁵¹⁶ Srov. tamtéž § 45 odst. 1

⁵¹⁷ Srov. tamtéž § 43 odst. 1

⁵¹⁸ Srov. tamtéž § 45 odst. 1

⁵¹⁹ Srov. tamtéž § 46 odst. 1

⁵²⁰ Srov. tamtéž § 46 odst. 3

⁵²¹ Srov. tamtéž § 46 odst. 3

Fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší zákaz činnosti v ochranném pásmu sloužícímu k ochraně zvláště chráněných částí přírody.⁵²²

Obecně lze říci, že zájem, který ochranná pásma podle tohoto zákona chrání, se liší od většiny zájmů chráněných již zmíněnými zákony. U většiny ostatních v předchozích kapitolách uvedených ochranných pásem, můžeme dle mého názoru, za hlavní zájem považovat ochranu bezpečnosti, která se může projevovat více způsoby. Zde se ochranná pásma zaměřují na ochranu určitého kulturního, historického či estetického hlediska.⁵²³ Hlavním účelem je zachování podoby a rázu přírody a krajiny.

Myslím si, že právní úprava ochranného pásma památných stromů je velmi účelná. Zajišťuje těmto chráněným objektům ochranu v podobě ochranného pásma buďto na základě správního aktu, kde budou dána omezení, kdy tento správní akt může dobře reagovat na potřeby ochrany v dané lokaci. Na druhou stranu je pak ochrana zaručena i pro případ, kdy správní orgán toto neučinil a vznik ochranného pásma je dán přímo zákonem, který garantuje značný rozsah ochrany. Omezení plynoucí z ochranného pásma památných stromů, jsou ze zákona vymezena široce. K širšímu pojetí omezení dle mého názoru značně přispívá i demonstrativní výčet omezení, který může sloužit jako jakési vodítko k interpretaci obecnějšího vymezení omezení.

Uvedené platí i pro právní úpravu ochranných pásem zvláště chráněných území. Zde je však možnost jakési „výjimky“, kdy správní orgán přímo stanoví, že ke vzniku ochranného pásma nemá dojít.

---

⁵²² Srov. tamtéž § 87 odst. 1 písm. f) a § 88 odst. 1 písm. f)

⁵²³ STEJSKAL, V. Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-6]. ASPI_ID KO114_1992CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

5.15. Ochranná pásma vyplývající ze zákona o státní památkové péči

Tato problematika je upravena v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Ochranná pásma podle tohoto zákona řadíme do kategorie těch ochranných pásem, která vznikají na základě správního aktu.⁵²⁴ Přesněji na základě územního rozhodnutí o ochranném pásmu.⁵²⁵ Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že řízení, kterým se dané ochranné pásmo ustanovuje, je možné zahájit pouze z moci úřední.⁵²⁶

Úprava omezení podle tohoto zákona není rozsáhlá především z toho důvodu, že detaily omezení stanoví obecně závazný právní předpis.⁵²⁷

Tato ochranná pásma slouží k ochraně nemovité kulturní památky nebo jejího prostředí.⁵²⁸

Na rozdíl od řady ostatních zákonných úprav obsahuje odstavec, který se přímo zabývá otázkou náhrady za omezení. Jsem toho názoru, že by takové ustanovení měly obsahovat i ostatní zákony, které upravují problematiku ochranných a bezpečnostních pásem. Ačkoliv to není tak, že by v případě neexistence úpravy nárok na náhradu za omezení nemohl vzniknout (jak již bylo vymezeno v kapitole 2. Čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a kapitole 5.11. Ochranná pásma kanalizačních stok a vodovodních řádů) stejně si myslím, že doslovné zakotvení tohoto nároku je nejlepším řešením. Tento způsob považuji za vhodnější z hlediska přehlednosti a do jisté míry i určité větší úrovně právní jistoty.

Zákon o státní památkové péči také vymezuje, že potřeba získat některé pozemky nebo stavby za účelem vytvoření ochranného pásma je důvodem k vyvlastnění (jde o tzv. expropriační titul).⁵²⁹

Svou roli zde hraje i organizace státní památkové péče, která dává své vyjádření například v případě, kdy by obecní úřad obce s rozšířenou působností chtěl změnit pravomocné rozhodnutí, kterým bylo ochranné pásmo vymezeno.⁵³⁰

I tento zákon spojuje s porušením omezení plynoucích z ochranného pásma odpovědnost za přestupek.⁵³¹

---

⁵²⁴ Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 65

⁵²⁵ Srov. § 17 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

⁵²⁶ Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 26.06.2007 sp. zn. 4 Ans 10/2006 - 59 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵²⁷ Srov. § 17 odst. 7 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

⁵²⁸ Srov. tamtéž § 17 odst. 1

⁵²⁹ Srov. tamtéž § 17 odst. 2

⁵³⁰ Srov. tamtéž § 17 odst. 6

⁵³¹ Srov. tamtéž § 35 odst. 1 písm. d) a § 39 odst. 1 písm. d)

5.19. Komparace ochranných a bezpečnostních pásem, jejich zhodnocení a návrhy na legislativní změny

5.19.1. Komparace ochranných a bezpečnostních pásem

Při komparativním pojetí ochranných a bezpečnostních pásem je třeba vzít na vědomost povahu omezení spojených s ochrannými a bezpečnostními pásmy. Tím mám na mysli to, že řada omezení, která z institutu ochranných a bezpečnostních pásem plynou, není absolutní povahy. Tedy určitý zákaz není absolutní nýbrž relativní, a je tedy podmíněn určitou formou souhlasu či je z něj možné udělit výjimku. To že je nějaké omezení spojené s ochranným nebo bezpečnostním pásmem relativní, je velmi častým znakem. Tato vlastnost se vyskytuje u většiny omezení, které plynou z ochranných a bezpečnostních pásem. V teorii se hovoří o jejich preventivní povaze.⁵³² Jde o vlastnost, kterou má řada ochranných pásem společnou. Relativní povaha se projevuje tím, že kupříkladu daná činnost je v rámci ochranného pásma zakázaná, pokud ovšem není udělen souhlas (např. v ochranných pásmech komunikačního vedení, je zakázané vykonávat některé činnosti bez souhlasu vlastníka nebo rozhodnutí stavebního úřadu⁵³³, obdobných příkladů je mnoho) nebo je možné, aby některý k tomu příslušný správní úřad stanovil výjimku z omezení (např. vodoprávní úřad může stanovit výjimku ze zákazu vjezdu do ochranného pásma I. stupně⁵³⁴). Naproti tomu omezení, která mají absolutní povahu jsou méně častá. Absolutní zákaz je dán například v zákoně č. 458/2000 tzv. energetický zákon, kdy *je každý povinen zdržet se jednání, kterým by mohl poškodit zařízení pro výrobu nebo rozvod tepelné energie nebo omezit nebo ohrozit jeho bezpečný a spolehlivý provoz.*⁵³⁵ Dalším typem omezení, které má absolutní povahu je povinnost vlastníka strpět určité omezení, které plyne z ochranného pásma (např. vstup na pozemek v ochranném pásmu dálnice, za účelem údržby⁵³⁶).

---

⁵³² Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 17

⁵³³ Srov. § 102 odst. 3 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

⁵³⁴ Srov. § 30 odst. 7 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵³⁵ Srov. § 87 odst. 4 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵³⁶ Srov. § 34 odst. 1 zákona č. 12/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Dle mého názoru pouhá skutečnost, že se jedná o omezení absolutní povahy nemusí nutně znamenat, že je vždy pro jednotlivce více omezující než v případě omezení relativního.

Z hlediska komparativního, bychom dále mohli omezení plynoucí z ochranných pásem rozdělit do dvou skupin. První skupinou jsou případy, kdy omezení spojené s ochranným pásmem (bez ohledu na to, zda je relativní nebo absolutní povahy) je v zákoně přesně vymezeno. Zákon tedy dostatečně konkrétně určí, která forma činnosti je v ochranném pásmu omezena (např. v ochranném pásmu vodovodního řádu je zakázáno provádět zemní práce bez písemného souhlasu vlastníka vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatele⁵³⁷). Na druhé straně jsou i případy, kdy zákon omezení stanoví více abstraktně. Tyto případy budou tvořit druhou pomyslnou skupinu omezení plynoucích z ochranných pásem. Častá je formulace, kdy se obecně zakazují činnosti, které by mohly ohrozit bezpečnost nebo spolehlivost zařízení. (např. *V ochranném pásmu I. a II. stupně je zakázáno provádět činnosti poškozující vydatnost, jakost nebo zdravotní nezávadnost vodního zdroje...*⁵³⁸). Zákon tedy tyto činnosti blíže nevymezí a nechává zde daleko větší prostor pro interpretaci.

Jsem toho názoru, že bychom druhou zmíněnou skupinu mohli označit za více omezující, neboť je zde větší prostor pro výklad daných ustanovení a bude sem zpravidla možno podřadit více činností, než když jsou vymezeny taxativně. Obecně by se však výklad měl řídit zásadou, že mají být šetřena práva vlastníků (podle principu přiměřenosti).

Vzhledem k tomu, že řada omezení, která plynou z ochranných a bezpečnostních pásem jsou ve většině případů velmi podobné intenzity, je třeba zmínit, které z nich má největší rozsah. Co do zákonem vymezeného rozsahu ochranných a bezpečnostních pásem, je nejrozsáhlejší bezpečnostní pásmo tlakového zásobníku zkapalněných plynů do vnitřního objemu nad 3000 m³, které činí souvislý prostor 300 m, vymezený svislými rovinami, které vedou ve vodorovné vzdálenosti od půdorysu tohoto zařízení. Určuje se kolmo na rys tohoto zařízení.⁵³⁹ Je však třeba nezapomínat na to, že řada ochranných pásem se odvíjí

---

⁵³⁷ Srov. § 23 odst. 5 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

⁵³⁸ Srov. § 30 odst. 8 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵³⁹ Srov. § 69 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

od rozměrů objektu, k jehož ochraně slouží. Takže pokud budeme hodnotit pouze toto zákonné kritérium, výsledek nemusí a zpravidla nebude odpovídat realitě, a i ochranné pásmo, jehož rozsah zákon nevynezuje tak široce, bude ve skutečnosti rozsáhlejší. Tím mám na mysli například ochranná pásma pozemních komunikací. Kdy pozemní komunikace může měřit řadu kilometrů, a proto i jejich ochranná pásma budou ve skutečnosti značně rozsáhlá.

Dále existují ochranná pásma, jejichž omezení se nevztahují pouze na území daného ochranného pásma. Jako příklad bych uvedl ustanovení § 68 odst. 3 energetického zákona, kde je uvedeno že, *v ochranném pásmu i mimo něj je každý povinen zdržet se jednání, kterým by mohl poškodit plynárenskou soustavu nebo omezit nebo ohrozit její bezpečný a spolehlivý provoz a veškeré činnosti musí být prováděny tak, aby nedošlo k poškození energetických zařízení.*⁵⁴⁰ Uvedené omezení, tedy přesahuje území ochranného pásma.

Dalším komparativním hlediskem může být výše pokuty, která hrozí fyzické osobě či právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě v případě porušení povinnosti nebo omezení, které plyne z ochranného nebo bezpečnostního pásma. Z výše pokuty můžeme, dle mého názoru do jisté míry zjistit závažnost porušení daného omezení, tak jak ji zákonodárce vyjádřil právě v podobě sankce, kterou je možno uložit. Sankce má obecně sloužit k postihu pachatele, má vůči němu působit represivně a měla by pachateli zabránit v případné další protiprávní činnosti. Stejně tak má působit preventivně i na ostatní.⁵⁴¹ Určitou míru závažnosti tedy můžeme odtužit právě ze sankce, kdy zpravidla čím závažnější porušení, tím bude zákonodárcem stanovena přísnější (vyšší) sankce.

V případě právnických osob a fyzických osob podnikajících je dáno nejvyšší rozmezí pokuty a to do 15 000 000 Kč v energetickém zákoně, což znamená, že se jedná o porušení omezení, která plynou z ochranného pásma elektrizační soustavy, ochranná a bezpečnostní pásma plynárenských zařízení a ochranná pásma zařízení pro výrobu a rozvod tepelné energie. Tento fakt bude pravděpodobně spojen s nebezpečím, které zde může vzniknout při porušení omezení a případné následné havárii. Zajímavé je, že nejvyšší rozmezí pokuty pro fyzické osoby nenajdeme v energetickém zákoně jako v případě právnických osob a fyzických osob podnikajících, ale v zákoně o ochranných pásmech drah. Jde tedy

---

⁵⁴⁰ Srov. tamtéž § 68 odst. 3

⁵⁴¹ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. str. 285

o případy, kdy fyzická osoba poruší omezení, které plyne z ochranného pásma drah. Zde je možné fyzické osobě uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč. Výše této pokuty bude, dle mého názoru, stejně jako v případě energetického zákona spojena s vysokým bezpečnostním rizikem v případě havárie.

Nyní se zaměříme na historický vývoj ochranných pásem, a to z hlediska komparativního, tedy způsobem porovnání se současnou právní úpravou. Co do historického pohledu na právní úpravu ochranných pásem stojí za zmínku jedna velmi významná změna. Tím mám na mysli zakotvení možnosti omezení vlastnického práva na ústavněprávní úrovni, tedy v podobě pramene práva s nejvyšší právní silou. K tomu došlo na základě státního základního zákona č. 142/1867 ř. z.. Předcházející právní úprava ochranných pásem se obecně nikterak markantně nelišila od současné právní úpravy. Způsob vzniku ochranných pásem nebyl ani v minulosti jednotný. Právní řád tedy vždy rozlišoval více možných způsobů vzniku ochranných pásem.

Ochranná pásma obecně v minulosti obsahovala některá jiná omezení. To souviselo s ochranou před některými jinými riziky. Důvod k tomu je ten, že ochranná pásma v minulosti přirozeně reagovala na jinou úroveň technické vyspělosti a pokroku. Proto se hrozící nebezpečí oproti současnosti lišila.

Omezení plynoucí z ochranných pásem byla i v minulosti, stejně jako dnes často relativní povahy. Tedy určitá činnost byla v rámci ochranného pásma podmíněna souhlasem.

5.19.2. Zhodnocení

Pro řádné zhodnocení této problematiky a její zákonné úpravy v našem právním řádu je dle mého názoru klíčové se nejprve zaměřit na její přínos pro společnost, neboť to je hlavní hodnotící faktor. Pro zhodnocení v tomto duchu bude třeba zodpovědět otázku, které zájmy ochranná a bezpečnostní pásma, tak jak je zná český právní řád, chrání. Tedy které hodnoty omezení, která plynou z ochranných a bezpečnostních pásem, chrání? Takovým ústředním zájmem, na jehož ochranu dbá většina ochranných a bezpečnostních pásem ve větší či menší míře je bezpečí osob. To v sobě skrývá především ochranu života a zdraví jednotlivců. Omezení, která plynou z ochranných a bezpečnostních pásem a sledují právě ochranu těchto zájmů, je celá řada. Snaha dosáhnout právě tohoto cíle (ochrany života a zdraví) se může projevat více různými způsoby. Často se bude

jednat o zákaz konkrétních činností, které by na daném vymezeném území byly spojeny s určitým rizikem nebo zákaz zřizování některých objektů.

Omezení slouží také k ochraně majetku osob, který by mohl být ohrožen při porušení omezení a případně pak při nehodě, která by mohla být následkem porušení omezení.

Ochrana života, zdraví, majetku spolu přímo souvisejí a nelze je brát odděleně. Obecně porušení či poškození chráněných objektů může mít rozsáhlé následky. Například při poškození nadzemního vedení elektrické energie v důsledku zakázaného umístění výbušné látky v daném ochranném pásmu může dojít k ohrožení života a zdraví už při poškození elektrického vedení a následně pak také dojde k majetkovým škodám a nemajetkové újmě v důsledku následných výpadků energie, což se může projevit v řadě aspektů lidského života.

Ne všechna ochranná a bezpečnostní pásma však sledují jen ochranu života či zdraví. Jsou chráněny i určité ekonomické zájmy, ne však ekonomické zájmy jednotlivců, ale širší veřejnosti. Týkají se tedy takových objektů, z jejichž řádného fungování profituje spíše širší veřejnost nežli pouze individuálně vymezení jednotlivci. Spočívají v ochraně určitého objektu před poškozením nebo před znemožněním jeho ochrany či údržby. Jako příklad bych zde uvedl poškození vodovodu či kanalizace, které zasáhne nejen jeho případného provozovatele, ale i osoby na dodávky vody z tohoto vedení odkázané. Dalšími možnými zájmy mohou být například také ochrana přírody či kulturních památek, tedy nějakých historických, kulturních či estetických hodnot.

Je patrné, že omezení v teorii sledují cíle, které jsou prospěšné pro společnost. Stejně tak teorie i judikatura dovozuje obecné pravidlo, že ochranná a bezpečnostní pásma je možné zřídit pouze ve veřejném zájmu. Někdy tuto podmínku nalezneme zmíněnou přímo v zákoně. Dle mého názoru je veřejný zájem patrný z uvedených cílů, které omezení plynoucí z ochranných a bezpečnostních pásem sledují. Veřejný zájem je neurčitý právní pojem a jako takový nemůže být zákonem definován (více bylo o veřejném zájmu pojednáno v kapitole 2. Čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). Kdybych měl tento pojem více přiblížit na základě informací získaných při studiu zákonů upravující problematiku ochranných a bezpečnostních pásem, vymezil bych ho jako naplňování určitého cíle, který sleduje zájmy prospěšné pro společnost či alespoň širší okruh osob, a naopak se nejedná o postup sledující především zájmy a prospěch jednotlivce.

Dále se ke zhodnocení nabízí otázka, zdali jsou omezení přiměřená svému účelu (tedy ochraně výše uvedených zájmů). Já jsem toho názoru, že jsou přiměřená. Především proto, že hodnoty, k jejichž ochraně slouží, jsou ve společnosti značně významné a jejich ochrana je nezbytná. Při jejich absenci by hrozila podstatná rizika, a to v mnoha oblastech, ať už se jedná větší pravděpodobnosti nehod v oblasti silniční, drážní či letecké dopravy, různých havárií spojených s poruchami vedení a řadu jiných problémů. Obecně je možné říci, že v případě neexistence omezení plynoucích z ochranných a bezpečnostních pásem by byla zasažena řada aspektů lidského života. Je tomu tak hlavně z toho důvodu, že se jedná o právní úpravu, která se vztahuje a je provázaná s celou řadou záležitostí. Je zde patrný jejich preventivní charakter, spočívající v předcházení nežádoucím jevům. V otázce přiměřenosti omezení plynoucích z ochranných a bezpečnostních pásem hraje svou roli skutečnost, že většina těchto omezení není absolutní povahy. To znamená, že například určitý zákaz neplatí absolutně a je možné udělit výjimku či souhlas s danou činností. Relativnost omezení zde, dle mého názoru, působí jako určitý korektiv, kdy při jeho absenci by se některá omezení mohla jevit jako nepřiměřeně omezující či příliš rigidní.

K účelnosti omezení plynoucích z ochranných pásem přispívá také fakt, že většina porušení těchto omezení je kvalifikována jako správní delikt, přesněji přestupek. Omezení, jehož porušení by nebylo spojeno se sankcí, by pravděpodobně v této situaci neplnilo svůj účel. Sankce má zde v drtivé většině případů podobu pokuty, které se někdy mohou pohybovat až v řádech milionů. Existují však i případy, kdy je porušení těchto omezení spojeno s trestněprávní odpovědností.⁵⁴²

Právní úprava ochranných pásem pamatuje i na možnost jednotlivců se s existencí ochranných pásem a z nich plynoucích omezení seznámit. Komplikace však mohou spočívat v tom, že právní úprava evidence ochranných pásem není v českém právním řádu jednotná. Existuje více způsobů, jakým se ochranná pásma evidují. Informaci o existenci ochranného pásma je možné získat jednak z katastru nemovitostí, kde se uvádí pouze některá ochranná pásma. Další možností evidence jsou seznamy ochranných pásem podle jednotlivých veřejnoprávních předpisů. Ochranná pásma mohou být také označena přímo v terénu pomocí výstražných

---

⁵⁴² Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. str. 116

tabulí či oplocení. Existují však ještě další formy evidence, například v podobě dokumentace.⁵⁴³

5.19.3. Vhodné legislativní změny a úpravy

Právní úprava ochranných a bezpečnostních pásem dle mého názoru obecně plní svůj účel. Je zde však možné najít jisté nedostatky. Převážně se jedná o problém některých nejasností, kde již často existuje ustálená rozhodovací praxe. Přesto si však myslím, že by bylo vhodné, kdyby právní úprava na tyto problémy více pamatovala a daná řešení by byla patrná již ze zákona.

Především jsem toho názoru, že by všechny zákony vymezující ochranná a bezpečnostní pásma měly řešit otázku nároku na náhradu za omezení vlastnického práva a její výši. To především proto, že i názor teorie na tuto otázku, se někdy různí. Kdy například učebnice J. Handrlici věnující problematice ochranných a bezpečnostních pásem z roku 2014 uvádí, že pokud zákon přímo nestanoví právo na náhradu za omezení vlastnického práva plynoucího z ochranného či bezpečnostního pásma, daný nárok neexistuje.⁵⁴⁴ Názor na tuto otázku však není jednotný. Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 30. 03. 2016 zastává ten názor, že nárok na náhradu může vzniknout i v případě, kdy ho zákon přímo nevymezuje. A to za předpokladu, že je omezení vlastnického práva tak závažné, že je *zasazena samotná podstata vlastnictví*.⁵⁴⁵ Výklad se liší v tom smyslu, že ne všechna omezení plynoucí z ochranných pásem jsou hodnocena podle čl. 11 odst. 3 listiny, ale za splnění určitých předpokladů se na ně vztahuje čl. 11 odst. 4 Listiny. Jsem toho názoru, že by zákon měl jasně stanovit, zda za dané omezení vyplývající z ochranných či bezpečnostních pásem náleží náhrada. Nemyslím si, že by bylo nutné přesně určit způsob, jakým se výše náhrady vypočítá. Vhodnější by bylo zohlednit kritéria, ke kterým by se při stanovení výše náhrady mělo přihlídnout a určit správní orgán, který o výši náhrady rozhodne. Tento krok by jistě přispěl ke zvýšení právní jistoty v oblasti práva na náhradu a bylo by zamezeno nejasnostem, které bývají předmětem soudních sporů.

Podobným problémem je otázka, zda ochranná pásma vyplývající ze zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, vznikají na základě správního aktu

---

⁵⁴³ Tamtéž str. 153 až 157

⁵⁴⁴ Tamtéž str. 158

⁵⁴⁵ Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30.03.2016 sp. zn. 22 Cdo 1022/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

vydáváného v řízení, které se zahajuje z moci úřední či na návrh. V judikatuře jsem se setkal s několika případy, kdy se soud touto problematikou zabýval.⁵⁴⁶ Myslím si, že by zde bylo vhodnější, kdyby zákonná úprava tuto otázku doslovně vymezila v uvedeném zákoně. A to i přesto, že existuje ustálená rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, která stanovuje, že je uvedené řízení možné zahájit pouze na návrh. Jelikož se však tento problém v judikatuře týkající se ochranných pásem objevuje opakovaně, bylo by dle mého názoru lepší, kdyby správný postup byl patrný přímo ze zákona.

Z judikatury vyplývá, že vznikají také spory ohledně vymezení (rozsahu) a vzniku ochranných pásem. V případě vymezení a rozsahu ochranných pásem si myslím, že je úprava dosti podrobná a jedná se spíše o problémy aplikace v konkrétních případech. Dle mého názoru zde není třeba nějakých legislativních změn či upřesnění.

Naopak v případě otázky vzniku ochranných pásem je zde prostor k doplnění stávající úpravy. Ne vždy je totiž přímo ze znění zákona patrné, kterým okamžikem ochranná pásma vznikají. Nejasnosti ohledně vzniku ochranného pásma mohou dle mého názoru nastat v případě zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Zde je jako jeden z možných okamžiků vzniku vymezen takto: *vedení sítě nebo zařízení elektronických komunikací do užívání*.⁵⁴⁷ Myslím si že vzhledem k tomu, že zde není tento pojem nijak definován, může v budoucnu vzniknout spor o tom, kdy přesně ke vzniku došlo. Proto jsem přesvědčen, že by bylo vhodné, aby tento zákon daný okamžik vymezil přesněji nebo byl doplněn o definici, která by daný moment pomohla blíže určit. Jiným možným řešením této nejasnosti je do uvedeného zákona zahrnout ustanovení, které by řešilo, který orgán rozhodne o případných nejasnostech, jako je tomu v § 3 odst. 3 zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy.⁵⁴⁸

---

⁵⁴⁶ Srov. Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 24.08.2012 sp. zn. 7 As 42/2012 - 44 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. a Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 26.06.2007 sp. zn. 4 Ans 10/2006 - 59 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁴⁷ Srov. § 102 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴⁸ Srov. § 3 odst. 3 zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

Další drobná legislativní změna, která by byla dle mého názoru vhodná, souvisí s ústavněprávním principem proporcionality. Vycházím zde ze znění některých zákonů, které zakotvují podmínku, kterou bychom mohli zobecnit jako požadavek, aby omezení plynoucí z ochranného pásma omezovalo dotčené osoby pouze v té míře, v které je to nezbytné. Toto pravidlo je již uvedeno v zákoně č. 164/2001 Sb., tzv. lázeňském zákoně v § 21 odst. 2. *Ochranná pásma se stanoví tak, aby bylo dosaženo sledovaného účelu a oprávněné zájmy právnických a fyzických osob byly na dotčeném území omezeny pouze v míře nezbytně nutné.*⁵⁴⁹ V zákoně č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích nalezneme podobné ustanovení, přesně větu: *Přitom musí být šetřeno práv vlastníků nemovitostí nacházejících se v ochranném pásmu nadzemního komunikačního vedení.*⁵⁵⁰ Myslím si, že by takové obdobné ustanovení, které reflektuje princip, že práva jednotlivců mají být šetřena, měly obsahovat všechny zákony upravující problematiku ochranných a bezpečnostních pásem, ne pouze některé. Účel tohoto ustanovení je takový, že ochranné pásmo bude stále plnit svůj cíl, ale bude zde poskytnuta dodatečná ochrana před zneužitím omezení, které plyne z ochranného či bezpečnostního pásma. Tak se bude jednat o jisté limitování možnosti omezení jednotlivců, což je zde, dle mého názoru žádoucí, a to především vzhledem k tomu, že takovéto ustanovení nemá vliv na účel, ke kterému ochranné či bezpečnostní pásmo slouží.

Další vhodnou legislativní změnou by také bylo zavedení jednotné evidence všech ochranných pásem. Jednalo by se o vytvoření nového veřejného seznamu, který by přispěl ke snadnějšímu vyhledání informací o tom, zda určité ochranné pásmo existuje, jeho rozsah a popřípadě, jaká omezení z něj plynou. Současnou situaci, kdy je právní úprava evidence ochranných pásem nejednotná nepovažuji za nejpřehlednější.

---

⁵⁴⁹ Srov. § 21 odst. 2 zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčivých lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵⁰ Srov. § 102 odst. 5 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

Závěr

V této diplomové práci jsem pojednával o tématu veřejnoprávního omezení vlastnického práva, se zaměřením na konkrétní část této problematiky, tedy na ochranná a bezpečnostní pásma. Důvodem tohoto specifického zaměření je velký rozsah tématu veřejnoprávního omezení vlastnického práva, kdy i v případě mnou zvolené problematiky ochranných a bezpečnostních pásem se jedná o rozsáhlou materii.

Nejprve jsem se zaměřil na vlastnické právo jako takové, jeho zvláštnosti a některé limity. Jelikož ústředním tématem jsou ochranná a bezpečnostní pásma, což je součástí problematiky veřejnoprávního omezení vlastnického práva, bylo nejprve třeba jasně vymezit, co se pod pojmem „vlastnické právo“ rozumí.

Následně jsem se zaměřil na to, jak možnost veřejnoprávního omezení vlastnického práva upravuje ústavní pořádek. V rámci ústavním pořádku tuto problematiku nalezneme v článku 11 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Určení, podle kterého z těchto dvou odstavců se konkrétní případ posoudí má vliv na otázku práva na náhradu, pokud zákon tyto podmínky nevymezí. Dále jsem se zde blíže zaměřil právě na čl. 11 odst. 4 Listiny a z něj plynoucí podmínky, které ovlivňují mimo jiné možnost veřejnoprávního omezení vlastnického práva a případně s tím související právo na náhradu za dané omezení a její případnou výši. Tyto podmínky a okolnosti jsem zjišťoval především z dostupné soudní judikatury.

Další kapitola se věnuje komparaci české a německé právní úpravy veřejnoprávního omezení vlastnického práva. Zde jsem narazil na některé odlišnosti, a to nejen na ty, které vyplývají z rozdílného státoprávního uspořádání. Z minulosti známe příklady, kdy byla německá judikatura užitá jako podpůrný právní pramen na našem území. Myslím si, že i v případě veřejnoprávního omezení vlastnického práva bychom našli některé podobnosti v německé právní úpravě, především na ústavněprávní úrovni a v otázce veřejného zájmu. Zde by se argumentace užitá v německé soudní judikatuře dala pravděpodobně použít i na území České republiky. Rozhodně to však neplatí o všech institutech, které řadíme do tématu veřejnoprávního omezení vlastnického práva. Jsou zde totiž v rámci obou úprav i odlišnosti.

Následující kapitola se věnuje vývoji právní úpravy veřejnoprávního omezení vlastnického práva na území České republiky. Zde můžeme obecně říci, že v rámci této právní úpravy za dobu její existence nedošlo k žádným zcela převratným změnám. Právní úprava této problematiky se v minulosti příliš nelišila

od současné právní úpravy. I přesto ale určité rozdíly existují. Například v právní úpravě ochranných pásem se setkáme se změnami ve způsobu ochrany daných chráněných zájmů. Příčinou těchto změn je, že v minulosti bylo třeba, aby ochranná pásma reagovala na jiná rizika, než je tomu dnes. Důvodem je technický pokrok, který se v čase měnil a s ním se měnila i nebezpečí, kterým mají ochranná pásma předcházet.

V rámci další části, která se věnuje popisu a hodnocení právní úpravy klíčových ochranných pásem. Vzhledem k rozsáhlosti problematiky ochranných pásem jsem nepokryl veškerou právní úpravu, která se vztahuje k tomuto tématu. Vedle mnou zpracovaných ochranných pásem dále například existují ochranná pásma vyplývající ze zákona o zajišťování obrany České republiky (z. č. 222/1999 Sb.), ochranná pásma vyplývající ze zákona o veterinární péči (z. č. 166/1999 Sb.) či ochranná pásma podle zákona o pohřebnictví (která vznikla před novelou zákona č. 256/2001 Sb., a stále existují). Právní úprava těchto ochranných pásem je však spíše stručnější.

Ústřední část práce je zaměřena na popis několika aspektů v rámci právní úpravy, které nalezneme u všech ochranných pásem. Mám tím na mysli způsob vzniku, objekt, k jehož ochraně dané ochranné pásmo slouží, a také rozsah ochranného pásma. Dále pak jednotlivá omezení, která z ochranných pásem plynou. U omezení nalezneme některé odlišnosti, ale obecně lze říci, že řada omezení plynoucích z ochranných pásem jsou si značně podobná. Čímž se dostáváme k další části, která se právě věnuje komparaci, hodnocení a návrhu na případné změny v legislativní úpravě této problematiky. Jak jsem již zmínil, z komparativního hlediska lze vyvodit závěr, že zde neexistují markantní odlišnosti mezi právní úpravou jednotlivých ochranných pásem, pouze dílčí rozdíly, jako je například způsob vzniku či zániku nebo některá odlišná omezení. Z hlediska hodnocení a návrhů na legislativní změny jsme na základě studia zákonné úpravy a soudní judikatury zjistil některé nedostatky. Ve většině případů se jedná o nepřesnosti a nejasnosti, které by mohly v budoucnu působit problémy nebo, jak vyplývá z již existující soudní judikatury, problémy již v minulosti působily. Obecně však nelze říci, že by tato právní úprava neplnila svůj účel, či byla nedostačující. Ideální zlepšení legislativy v této oblasti by, dle mého názoru spočívalo v upřesnění některých nejasností. Dále pak také jisté zpřehlednění některých částí této právní úpravy (například způsob vzniku ochranných pásem) Nelze však říci, že by zde byly nutné rozsáhlé legislativní změny.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

BAŇOUCH, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-8-19]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

ČÁP, Z., DVOŘÁK, J., FIALA, J., JOSKOVÁ, L., KINDL, T., KNOBLOCHOVÁ, V., KOCÍ, M., MALÝ, B., PĚSNA, L., SKÁLA, M., SRBOVÁ, A., ŠVESTKA, J., THÖNDEL, A., TICHÝ, L. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek III, (§ 976-1474). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-8-23]. ASPI_ID KO89_c2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

ČERNÍN, K., ČERNÍNOVÁ, M., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-26]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Fialová, Z. Serafín, P. Česká komora autorizovaných inženýrských techniků činných ve výstavbě. Metodická pomůcka k činnosti autorizovaných osob. Ochranná a bezpečnostní pásma ve výstavbě. 3. vydání, Informační centrum ČKAIT, s.r.o., Praha 2018. 176 s. ISBN 978-80-88265-10-8

Forejtová, M. a kol. Ústavní soudnictví. Brno: Václav Klemm, 2014. 232 s. ISBN 978-80-87713-09-9

Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. ISBN 978-80-7598-968-0

Hanák, J., Židek, D., Černocký, R. Zákon o vyvlastnění. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 204 s. ISBN 978-80-7598-634-4

Handrlica, J. Ochranná a bezpečnostní pásma. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 216 s. ISBN 978-80-7400-532-9

Hurdík, J. a kol. Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 302 s. 978-80-7380-718-4

Chudomelová, Z., Beran, M., Jadrný, V., Němečková, Š., Novák, J., Zákon o elektronických komunikacích. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 532 s. ISBN 978-80-7552-100-2

Klíma, K. Ústavní právo. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 810 s. ISBN 978-80-7380-606-4

Kocourek, T. Omezení vlastnického práva k pozemkům ve prospěch ochrany životního prostředí. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, 288 s. ISBN: 978-08-87576-10-6

Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s. ISBN 978-80-7400-820-7

Lojda, J. Zákon o drahách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, 300 s. ISBN 978-80-7552-756-1

Ondřej, J., Mrázek, J., Kunz, O. Základy mezinárodního práva veřejného. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 287 s. ISBN 978-80-7400-487-2

RUBEŠ, P. Zákon o vodovodech a kanalizacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-8]. ASPI_ID KO274_2001CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

STEJSKAL, V. Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-6]. ASPI_ID KO114_1992CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

TOMÁŠEK, M., TÝČ, V. a kol. Právo Evropské unie. 2. aktualizované vydání.
Praha: Leges, 2017, 496 s. ISBN 978-80-7502-184-7

Zdvihal, Z., Svěráková, J., Med, J., Osadská, J. a kol. Energetický zákon.
Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. ISBN 978-80-7400-769-9

Právní předpisy:

Baugesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung von. 3. November 2017
(BGBl. I S. 3634), das zuletzt durch Artikel 2 des Gesetzes von 8. August 2020
(BGBl. I S. 1728) geändert worden ist.

Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland in der im Bundesgesetzblatt Teil
III, Gliederungsnummer 100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt
durch Artikel 1 u. 2 Satz 2 des Gesetzes von 29. September 2020 (BGBl. I S.
2048) geändert worden ist,

Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod
ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí 209/1992 Sb. Evropská
úmluva o ochraně Lidských práv, Dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně
lidských práv a základních svobod

Ústavního zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění
pozdějších předpisů

zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrostátní plavbě ve znění zákona č. 118/2004 ze dne
20. února 2004

zákon č. 121/1920 Sb., Ústavní listina Československé republiky, účinný ke dni 6. března 1920

zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), účinný 7. prosince 1961

zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 30/1878 jenž se týče vyvlastňování k účelu stavění železnic a provozování jízdy po nich, účinný 1. května 1878

zákon č. 33/1922 Sb. o užití dopravních cest a nemovitostí pro telegrafy, účinný 16. února 1922

zákon č. 43/1955 Sb. o československých lázních a zřídlech, účinný 17. září 1955

zákon č. 458/2000 Sb. o podmínkách a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 86/1937 Sb. o drahách (železniční zákon), účinný 5. června 1937

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 946/1811 Sb., Obecný zákoník občanský, účinný ke dni 1. ledna 1812

Soudní judikatura:

Nález (ÚS) Ústavní soud - plénium ze dne 28.06.2005 sp. zn. Pl. ÚS 24/04 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Nález (ÚS) Ústavní soud - plénium ze dne 28.06.2005 sp. zn. Pl. ÚS 24/04 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 28.03.1996 sp. zn. I. ÚS 198/95 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Nález Ústavního soudu Slovenské republiky ze dne 26.3.1997, sp. zn. II ÚS 8/97 citovaný dle Grygar, T., Frumarová, K., Horák, O., Masarik, M., Vylvlastnění a vylvlastňovací řízení. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 316 s. str. 30

Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 22.01.2015 sp. zn. 22 Cdo 3012/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 23.04.2013 sp. zn. 22 Cdo 367/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 23.10.2013 sp. zn. 22 Cdo 3188/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 29.04.2014 sp. zn. 22 Cdo 3877/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30.03.2016 sp. zn. 22 Cdo 1022/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 30.03.2016 sp. zn. 22 Cdo 1022/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-10-2]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (SJS) Městský soud v Praze ze dne 21.03.2013 sp. zn. 11 A 46/2010 - 66 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-20]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 10.07.2014 sp. zn. 3 As 131/2013 - 36 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-20]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 17.05.2012 sp. zn. 9 As 85/2011 - 134 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 26.06.2007 sp. zn. 4 Ans 10/2006 - 59 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 26.06.2007 sp. zn. 4 Ans 10/2006 - 59 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Srov. Rozsudek (SJS) Nejvyšší správní soud - senát (ostatní) ze dne 24.08.2012 sp. zn. 7 As 42/2012 - 44 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Usnesení (Rc) Nejvyšší soud ČR - senát ze dne 14.11.2012 sp. zn. 25 Cdo 428/2011 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-9]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Usnesení (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 21.02.2012 sp. zn. IV. ÚS 3140/11 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-20]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Resumé

This diploma thesis is dedicated to the topic of the ownership right restrictions resulting from public law, more specifically on the protective zones regulated by Czech legislation acts. First part is focused on describing the essence of ownership rights. This part is concentrated not only on Czech law but also on international law.

Following chapter describes, how the ownership restrictions are regulated in Charter of Fundamental Rights. This chapter also includes the topic of compensations resulting from ownership rights restrictions and describes conditions, when a subject can claim a compensation, based on current case law. This part is mainly focused on the article 11 paragraph 3 and 4 and the differences between them.

Next chapter is focused on comparing legislation of the ownership right restrictions from public law in Germany and Czech Republic and describing the major differences in both countries. The chapter is mostly concentrated on the topic of protective zones and expropriations.

This diploma thesis also touches on the topic of historical evolution of the the legislation regarding ownership right restrictions from public law, especially protective zones and expropriation. The main outcome from studying this topic was that there weren't many changes, and at its core the legislation always has been similar. The main changes were caused by the need of protection from different risks, that varied through out the history. These changes were mostly caused by the level of technical progress in each given time. Another similarity is that there usually were more possibilities of establishing a protective zones. This factor is related to the next part of my diploma thesis where I describe each possibility of establishing a protective zones based on current legislation.

The main part consist of description of individual protective zones in Czech legal order. The main focus is on the way the protective zones are being established, their range and the specifics of protection in them.

Based on these information, the next chapter includes comparison of those legislations, points out their disadvantages based on legislation and court decisions. The court decisions are, in my opinion, a good source to point out, which parts of current legislation might need to be changed in the future, which is the topic of next chapter in this diploma thesis. In conclusion, the legislation of protective zones is sufficient as it is right now, but there are still some parts that would be useful to

change, because they are inaccurate. This fact may lead (and in the past led) to litigations.